

Σχολή Επιστημών Τροφίμων
Τμήμα Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Καινοτόμες προσεγγίσεις για την ενίσχυση της
αναγνωρισιμότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων σε
περιφερειακό επίπεδο**

MSc Thesis

**Innovative approaches to enhance the recognition
of Agri-food products at Regional level**

Διευθυντής

Καθ. Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων (ΠΑ.Δ.Α) Ιωάννης Τσάκνης

ΟΝΟΜΑ ΦΟΙΤΗΤΗ/NAME OF STUDENT

Δέσποινα Καμπουροπούλου του Βασιλείου

Despina Vasileios Kamouroroulou

ΟΝΟΜΑ ΕΙΣΗΓΗΤΗ/NAME OF THE SUPERVISOR

Ευσταθία Τσάκαλη

Efstathia Tsakali

ΑΙΓΑΛΕΩ/AIGALEO 2021

Faculty of Food Sciences
Department of Food Science and Technology

Master of Science
FOOD INNOVATION, QUALITY AND SAFETY

MSc THESIS

**Innovative approaches to enhance the recognition
of agri-food products at regional level**

NAME OF STUDENT

Despina Kampouropoulou

19031

kampourdespina@gmail.com

SUPERVISOR

Efstathia Tsakali

AIGALEO 2021

Έγινε δεκτή

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ:

Οι υπογράφοντες δηλώνουμε ότι έχουμε εξετάσει τη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία
(master thesis) με τίτλο

**‘Καινοτόμες προσεγγίσεις για την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας των
αγροδιατροφικών προϊόντων σε περιφερειακό επίπεδο’**

που παρουσιάστηκε από την

Δέσποινα Καμπουροπούλου του Βασιλείου

υποψήφιας για τον μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών στην

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

και βεβαιώνουμε ότι γίνεται δεκτή.

Ημερομηνία

Όνομα επιβλέποντος
Ευσταθία Τσάκαλη

Ημερομηνία

Κυριακή Λαμπροπούλου

Ημερομηνία

Σπυρίδων Κοντελής

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Δέσποινα Καμπουροπούλου του Βασιλείου, με αριθμό μητρώου 19031 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών 'Καινοτομία, Ποιότητα και Ασφάλεια Τροφίμων' του Τμήματος Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων της Σχολής ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας της της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Της, οι όποιες πηγές από της οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό της, με πλήρη αναφορά της συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Της, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους (2021) και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Δέσποινα Καμπουροπούλου

Έχω ενημερωθεί και συναινώ στην απαγόρευση πρόσβασης στην εργασία για το 2021
Η Επιβλέπουσα Καθηγήτρια

Ευχαριστίες

Η θητεία μου στην Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ως υπεύθυνη επικοινωνίας αποτέλεσε το εφαλτήριο για την εκπόνηση αυτής της μελέτης, καθώς μου προσέφερε όλες τις απαιτούμενες γνώσεις αλλά και την πολύτιμη τριβή με τους ανθρώπους του πρωτογενούς τομέα.

Ευχαριστώ τους ανθρώπους της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας που με τίμησαν και με επέλεξαν για να υπηρετήσω την καινοτόμα αυτή προσπάθεια σύμπραξης μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Χωρίς αυτή την ευκαιρία που μου έδωσαν θα ήταν αδύνατο να ολοκληρωθεί αυτή η ακαδημαϊκή εργασία σε όλη της την έκταση.

Ευχαριστώ την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Ευσταθία Τσάκαλη που με εμπιστεύθηκε και μου πρότεινε το θέμα της διπλωματικής, καθώς και την πολύτιμη βοήθεια της καθ' όλη τη διάρκεια της συγγραφής της.

Ευχαριστώ τον οικογενειακό μου φίλο κ. Αντώνη Χατζηευφραιμίδα καθηγητή του Τμήματος Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΕΚΠΑ, καθώς και τη σύζυγό του και αδελφική μου φίλη ιατρό Παθολόγο Γλυκερία Νέζη, για την πολύπλευρη βοήθεια τους όσες φορές κι αν τη χρειάστηκα.

Ευχαριστώ τη συνοδοιπόρο μου στις σπουδές, αγαπημένη φίλη και συνάδελφο Φλώρα Ταχλιαμπούρη, επειδή μαζί μπορέσαμε να κάνουμε τα δύσκολα πιο εύκολα.

Ευχαριστώ τους γονείς μου για τις αξίες και το ήθος που μου δίδαξαν, για την αγάπη τους αλλά και για όλα όσα μέχρι σήμερα συνεχίζουν να μου προσφέρουν.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω ξεχωριστά και με όλη μου την καρδιά τον σύζυγό μου Ξενοφώντα, την κόρη μου Στέλλα και τον γιό μου Γιάννη για την αμέριστη συμπαράσταση, πλήρη υποστήριξη, αλλά κυρίως για την άπειρη υπομονή που επέδειξαν σε όλες τις ατελείωτες ώρες που αναγκαστικά τους στέρησα...

Αφιερώσεις

Την αφιερώνω στον αγαπημένο μου σύζυγο Ξενοφώντα
και στα υπέροχα παιδιά μου Στέλλα και Γιάννη.

Περίληψη

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στην έννοια της αναγνωρισιμότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων και στην δυνατότητα να ενισχυθεί αυτή, με υπάρχουσες, προτεινόμενες και διαφαινόμενες προσεγγίσεις, καινοτομικής φύσης. Ταυτόχρονα, εντοπίζει το πεδίο της προσπάθειας, στον γεωγραφικό χώρο καταγωγής των προϊόντων που θεωρεί ως περιφέρεια με την Γεωγραφική και όχι την Διοικητική έννοια.

Περαιτέρω, η αναγνωρισιμότητα, εκλαμβάνεται -για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας- με δύο διακριτές οπτικές, εκείνη του χαρακτηριστικού ποιότητας ενός προϊόντος καθώς και με εκείνη του επιθυμητού ή αναμενόμενου αποτελέσματος της καινοτομικής παρέμβασης ή προσέγγισης.

Για την εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης και των τάσεων στον τομέα της αναγνωρισιμότητας, επελέγη ο σχετικά νέος στην Ελλάδα χώρος (σύμπλεγμα-cluster) του Αγροδιατροφικού Τομέα και των φορέων που προάγουν την αναγνωρισιμότητα. Δειγματοληπτική Ποιοτική αυτοαξιολόγηση ανάλογων φορέων έγινε με βάση σχετικό ερωτηματολόγιο. Έγινε περιληπτική τοποθέτηση του κλάδου με ανάλυση SWOT και Γενικού Περιβάλλοντος-PESTEL

Τα αποτελέσματα υποστηρίζουν καθαρά την μεγάλη σημασία των φορέων υποστήριξης της αναγνωρισιμότητας και την αυξανόμενη απήχηση των σχημάτων υποστήριξης της αναγνωρισιμότητας. Υποστηρίζουν επίσης την μελλοντική επέκταση των υπαρχόντων και επαύξηση του συνόλου τέτοιων σχημάτων στο μέλλον.

Συμπερασματικά, ο βαθμός επιτυχίας των εμπλεκόμενων φορέων εξαρτάται από την σαφήνεια των στόχων ή από το στάδιο ζωής και λειτουργίας του φορέα. Διακρίνονται καθαρά επιτυχημένες πρακτικές και περιγράφονται δυνητικές και υποσχόμενες λύσεις για το μέλλον. Προτείνεται κατάλογος και οδικός χάρτης για ενδιαφερόμενους παραγωγούς και δυνητικούς φορείς του χώρου.

Abstract

The present Postgraduate Thesis concentrates upon the concepts of recognizability of agro-alimentary products as well as upon the possibility to reinforce it, through existing, proposed and foreseen approaches of innovative nature. At the same time, it locates the field of the effort in the geographical area of the origin of those products, considering it as a geographical and not an administrative region.

Furthermore, recognizability is considered for the needs of this work under two separate views, that of the qualitative characteristic of a product as well as that of a desired or expected result of an innovative action or approach.

The, rather new in Greece, (complex-cluster) of the Agri-Food sector and of organisations that promote recognizability has been chosen in order to estimate the current situation and trends in the field of recognizability.

A sample self-evaluation of relevant organisations has been carried out based on a relevant questionnaire. A brief location of the sector was achieved with analysis SWOT and PESTEL.

Results support clearly the significant importance of organisations promoting recognizability and the increasing acceptance of those schemes. These organisations also support the future growth and the increase in numbers of such schemes.

As a result, the varying degree of success of organisations involved, seems to depend upon the clearness of scope and objectives or on the stage of life-cycle of those entities. Some successful practices are clearly revealed and some potential and promising future solutions are described.

A list of actions and a road map for establishing such a partnership or local quality pacts is presented for interested producers or potential entities in the field.

Περιεχόμενα

Δήλωση περί λογοκλοπής/Copyright.....	3
Ευχαριστίες	5
Αφιερώσεις	6
Περίληψη	7
Abstract.....	8
Κατάλογος Σχημάτων.....	11
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή.....	13
1.1 Γενική Εισαγωγή	13
1.2 Ο κλάδος της αγροδιατροφής στην Ελλάδα	14
1.3 Το σύμπλεγμα των φορέων που προωθούν ή στηρίζουν την αναγνωρισιμότητα.....	16
1.4 Ανάλυση PESTEL (Εξωτερικού Περιβάλλοντος).....	17
Α. Πολιτική.....	17
Β. Οικονομία.....	18
Γ. Κοινωνία.....	21
Δ. Τεχνολογία	22
Ε. Φυσικό & Ανθρωπογενές Περιβάλλον	23
ΣΤ. Νομικά και Κανονιστικό Πλαίσιο - Συμμορφώσεις.....	24
Κεφάλαιο 2: Θεωρητικό υπόβαθρο-ανασκόπηση βιβλιογραφίας	26
2.1 Έννοιες και Ορισμοί	26
Μορφές Δικτύωσης	28
2.2 Θεωρητικό Υπόβαθρο.....	32
2.3 Μεθοδολογία.....	33
2.4 Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας.....	34
Κεφάλαιο 3. Το cluster της «αναγνωρισιμότητας» στην αγροδιατροφή	36
3.1 Σχετικά cluster στον Ελληνικό Αγροδιατροφικό τομέα	36
3.2 Ενδείξεις Καινοτομικότητας.....	37
3. 2.1 Η καινοτομία στην παραγωγή.....	37
3.2.2 Η καινοτομία στο marketing	38
3. 2.3 Η καινοτομία στην τεχνολογία τροφίμων.....	38
3.3 Η οργανωτική καινοτομία των «αγροδιατροφικών συμπράξεων»	38
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	39
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ.....	39
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.....	45
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ.....	46
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ.....	48
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	50

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	51
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	52
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	52
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.....	53
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	53
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	54
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	54
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	54
Κεφάλαιο 4 Γενική αξιολόγηση του cluster της αναγνωρισιμότητας	57
4.1. Επεξεργασία ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων	57
4.2 Αποτελέσματα επεξεργασίας.....	58
4.2 Αποτελέσματα της ανάλυσης.....	64
4.2.1	Αποδοχή
.....	64
4.2.2	Διαχρονική εξέλιξη
.....	65
4.2.3 Μέγεθος φορέων	66
4.2.4 Εξειδίκευση.....	67
4.2.5 Μέσα και εργαλεία	68
4.2.6	Τάσεις
.....	68
Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα	69
5.2 Προοπτικές του αγροδιατροφικού τομέα βασισμένες στην Αναγνωρισιμότητα.....	72
5.3 Συμπεράσματα και Προτάσεις Πολιτικής, Κλαδικής και Επιχειρησιακής Δράσης προς λήπτες αποφάσεων.....	73
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΕΛΟΥΣ.....	74

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Πίνακας 1 Ενδεικτικός Πίνακας Φορέων Αναγνωρισιμότητας στην Αγροδιατροφή	<u>Table1</u>
Πίνακας 2. Επιχειρήσεις κατά σήμα "Κρήτη"	<u>Table2</u>
Πίνακας 2. Επιχειρήσεις με σήμα "Κρήτη" ανά Π.Ε.	<u>Table3</u>
Πίνακας 3. Γενικά Στατιστικά Στοιχεία Αγρ. Συμπράξεων (Πηγή Ερωτηματολόγια)	<u>Table4</u>
Πίνακας 4. Παρεμβάσεις Αγρ. Συμπράξεων (Πηγή Ερωτηματολόγια)	<u>Table5</u>

Κατάλογος Σχημάτων

Εικόνα 1. Αλυσίδα Αξίας Αγροδιατροφής	<u>ΣΧΗΜΑ 1</u>
Εικόνα 2. Σήμα ΑΣ Κρήτης	<u>EIKONA 2: ΚΡΗΤΗ</u>
Εικόνα 3. Σήμα ΑΣ Κεντρικής Μακεδονίας	<u>EIKONA 3: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ</u>
Εικόνα 4. Σήμα ΑΣ Δυτικής Μακεδονίας	<u>EIKONA 4: ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ</u>
Εικόνα 5. Σήμα ΑΣ Δυτικής Ελλάδας	<u>EIKONA 5: ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ</u>
Εικόνα 6. Σήμα ΑΣ Βορείου Αιγαίου	<u>EIKONA 6: ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ</u>
Εικόνα 7. Σήμα ΑΣ Στερεάς Ελλάδας	<u>EIKONA 7: ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ</u>

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Γενική Εισαγωγή

Το ενδιαφέρον για τα **είδη διατροφής** είτε ως φυσικά είτε ως συντηρημένα και μεταποιημένα, αυτούσια ή σε συνδυασμούς, ολόκληρα ή ως διατροφικά ή και λειτουργικά προϊόντα τους επιβάλλει τον σεβασμό στην ποιότητα και την ταυτότητα, συμπεριλαμβανομένης της προέλευσης, των μεθόδων παραγωγής και άλλων ειδικών χαρακτηριστικών κάθε προϊόντος, μαζί αλλά και **επιπλέον** των φυσικών και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών τους.

Είναι φανερό ότι η εργασία άπτεται εννοιών σχετικών με την ποιότητα αγροδιατροφικών προϊόντων και μάλιστα την **εκλαμβανόμενη από τον αγοραστή** ποιότητα, την αναγνωρισιμότητα σε σχέση αφενός με τη έννοια του branding και αφετέρου με την έννοια της διοικητικής κατοχύρωσης και της πιστοποίησης των προβαλλόμενων χαρακτηριστικών.

1.2 Ο κλάδος της αγροδιατροφής στην Ελλάδα

Ο κλάδος της Αγροδιατροφής στην Ελλάδα αποτελεί ιστορικά κύριο στήριγμα της Εθνικής Οικονομίας. Πέρα από την πρωτογενή παραγωγή που ξεπερνά σε ποσοστό το 5% του Ελληνικού ΑΕΠ, οι κλάδοι της Μεταποίησης Τροφίμων αλλά και των Υπηρεσιών Εστίασης, μαζί με κλάδους μεταφορών και άλλων υπηρεσιών σχετικών με την διατροφή, συμμετέχουν επίσης σημαντικά στην διαμόρφωση του ΑΕΠ.

Από τα στοιχεία του ΕΛΣΤΑΤ¹ προκύπτει ότι η συνεισφορά του Αγροτικού και μόνο τομέα στο ΑΕΠ που ήταν 8 δις € το έτος 1993 (με στατιστική αναγωγή στις τότε ισοτιμίες), ανέβηκε στο μέγιστο επίπεδο των 11 δις € το 2005 και μετά από πτώση το 2006 επανέκτησε σταδιακά το ύψος των περίπου 12 δις το 2019.

Σε όρους προστιθέμενης αξίας παραμένει σχεδόν σταθερό από το 1993 έως σήμερα².

Περισσότερο σημαντική είναι η αναφορά στην πληθώρα των κάθετων διασυνδέσεων του κλάδου της αγροδιατροφής.

Πράγματι, η αγροδιατροφή εμπλέκει δεκάδες άλλους κλάδους, υποκλάδους και επαγγέλματα σε ένα από τα πλέον σύνθετα δίκτυα αλληλοσυμπλήρωσης της Ελληνικής Οικονομίας.

Εισροές στον τομέα όπως Α΄ ύλες, υλικά συσκευασιών, απασχόληση εργατικού δυναμικού και ειδικών, υπηρεσίες επιστημονικές, ανάλυσης, τεκμηρίωσης, πιστοποίησης, δημοσιότητας, πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, μεταφορών και αποθήκευσης αλλά και πολύ περισσότερες και ειδικότερες συναποτελούν το δίκτυο.

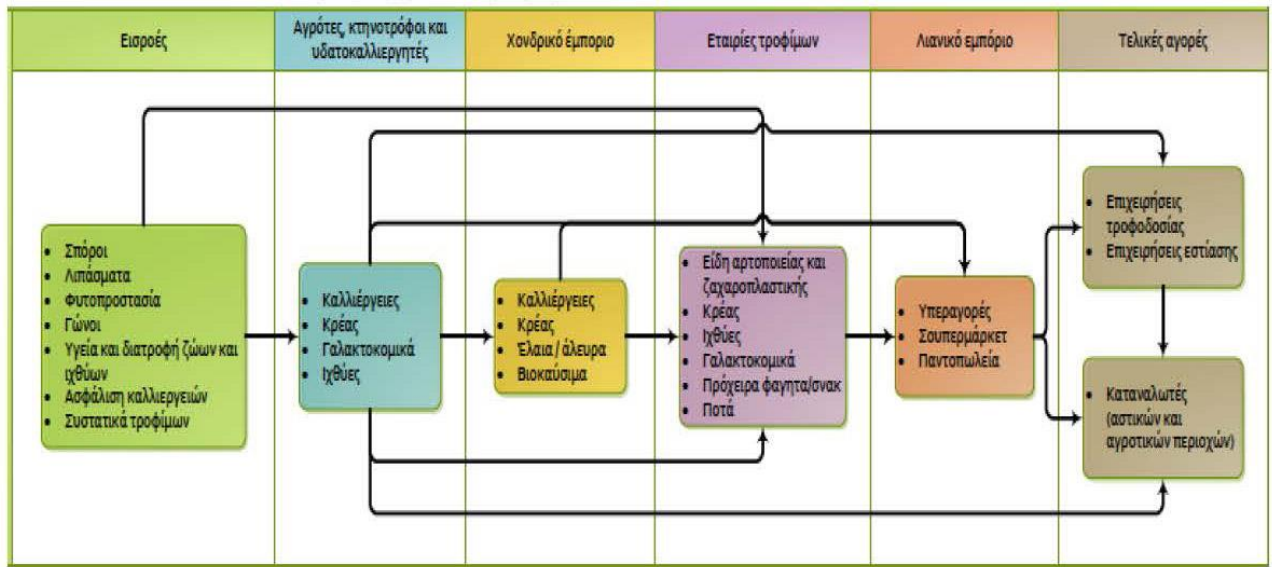
Από το πολυσύνθετο αυτό δίκτυο, επιλέχθηκε στην παρούσα εργασία εκείνο το υποσύνολό του που ασχολείται με την αναγνωρισιμότητα έτσι όπως εμφανίζεται την τελευταία 10-ετία.

¹ ΕΛΣΤΑΤ ΑΕΠ Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία κατά κλάδο <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL12/2019>

² ΕΛΣΤΑΤ ΑΕΠ <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL15/>

Ενδεικτικά και με βάση την ανάλυση των μελετητών της Στρατηγικής Έξυπνης (Ευφυούς) Εξειδίκευσης (RIS3) για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, παρέθεσαν μια διαγραμματική απεικόνιση των κλαδικών διασυνδέσεων στο διάγραμμα που ακολουθεί³:

Εικόνα 8 Αλυσίδα Αξίας Αγροδιατροφής

Πηγή: Εθνική Στρατηγική για την έξυπνη εξειδίκευση 2014-2020, <http://www.gsrt.gr/>

Δυστυχώς δεν υπήρξε ειδική πρόβλεψη για να εμφανίζονται και οι δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών προς το κλάδο. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν έρευνα, καινοτομία, διασφάλιση ποιότητας, τυπική και άτυπη δια βίου μάθηση και ακαδημαϊκές ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τέλος δε αφορούν και τη δραστηριότητα που από κοινού αναλαμβάνουν φορείς με τη μορφή των επαγγελματικών και διεπαγγελματικών οργανώσεων, δικτύων, clusters, συμπράξεων κλπ. Θα μπορούσαν απλούστερα να προστεθούν στο πρώτο πεδίο των «εισροών» στην αλυσίδα αξίας ή ακόμα και να προστεθεί ειδική στήλη⁴.

³ Εγκεκριμένα κείμενα RIS3 2014-2020 Παράρτημα 2 : Περιγραφή Τομέων Προτεραιότητας <http://www.gsrt.gr/Financing/Files/ProPeFiles19/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91%202.pdf>

⁴ Οι μελετητές επέλεξαν αυτή την σύνθεση μάλλον διότι υποστηρίζεται στατιστικά αποτελεσματικότερα και πιο δόκιμα από κλαδικές στατιστικές. Επιπλέον έχουν προβλέψει ειδικό κεφάλαιο για την ερευνητική υποδομή όπως φαίνεται στο κείμενο της προηγούμενης υποσημείωσης.

1.3 Το σύμπλεγμα των φορέων που προωθούν ή στηρίζουν την αναγνωρισιμότητα

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΟΡΕΩΝ που προωθούν ή στηρίζουν την Αναγνωρισιμότητα στο Σύμπλεγμα της Αγροδιατροφής

Πίνακας 5: Ενδεικτικός Πίνακας Φορέων Αναγνωρισιμότητας στην Αγροδιατροφή

	ΦΟΡΕΙΣ	ΤΥΠΟΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑΣ			
		Τοπικότητα Τοπικά Σύμφωνα	Περιφερειακότητα Αγροδιατροφικές Συμπράξεις	Πιστοποιήσεις ΠΟΠ-ΠΓΕ	Πρότυπα τύπου ISO
1	Παραγωγοί Αγροτικών Προϊόντων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
2	Μεταποιητές Α επεξεργασίας	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
3	Μεταποιητές Β επεξεργασίας	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
4	Οικοτεχνίες- Παραδοσιακά εργαστήρια	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5	Εξειδικευμένη Λιανική “DELI”	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6	Εξειδικευμένη Εστίαση	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
7	Γενική Εστίαση	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
8	Ιδιωτικά εργαστήρια ανάλυσης τροφίμων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
9	Σύμβουλοι Ποιότητας και Πιστοποίησης	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
10	Σύμβουλοι Σχεδιασμού Προϊόντων	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
11	Ερευνητικά Εργαστήρια Διατροφής	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
12	Ακαδημαϊκά κέντρα διατροφικής έρευνας	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
13	Επαγγελματικές ομάδες πχ Chefs	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ

Η ένδειξη ΝΑΙ υποδηλώνει τη σχετικότητα μεταξύ Φορέων και Τύπων Αναγνωρισιμότητας

1.4 Ανάλυση PESTEL (Εξωτερικού Περιβάλλοντος)

Πρόκειται για ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος⁵ (που δεν μπορεί να επηρεαστεί από τον οργανισμό ή τον κλάδο). Περιλαμβάνει τις εξής διαστάσεις:

- Πολιτική (P)
- Οικονομική (E)
- Κοινωνική (S)
- Τεχνολογική (T)
- Περιβαλλοντική (Φυσικό Περιβάλλον) (E)
- Νομική με τη έννοια του υπάρχοντος Κανονιστικού Πλαισίου) (L)

Για την τρέχουσα συγκυρία και για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη τόσο κλασσικοί εξωτερικοί παράγοντες όσο και συγκυριακοί.

Συγκεκριμένα πρέπει να ληφθούν υπόψη :

A. Πολιτική

Η τρέχουσα **Πολιτική Κατάσταση** έχει την έννοια κυρίως της **Γεωπολιτικής**. Η πορεία προς την παγκοσμιοποίηση των προηγούμενων δεκαετιών μπορεί να έχει υποχωρήσει στις μέρες μας έναντι μιας τοπικότητας και υπέρ των εθνικών πολιτικών. Αλλά στην πράξη, τα προϊόντα διατροφής με προέλευση από τον Πρωτογενή Τομέα (που συμπεριλαμβάνει Γεωργία, Κτηνοτροφία, Δάση και Αλιεία όσον αφορά τη διατροφή) συνεχίζουν να συνδέονται με τον τόπο παραγωγής των συστατικών τους. Παρέκκλιση από αυτό το κανόνα αποτελούν πολύ τυποποιημένα και βιομηχανοποιημένα προϊόντα πχ ζάχαρη, κοινά άλευρα κ.α. που αποτελούν “commodities”, δηλαδή προϊόντα χωρίς διαφοροποίηση σε σχέση με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους. Όσον αφορά την Πολιτική και την Γεωπολιτική, σήμερα, μπορούν να διακριθούν δύο πυλώνες που επηρεάζουν τον τομέα και έχουν εκφρασμένες τοποθετήσεις και πρόγραμμα δράσης.

⁵ Παραστατική απεικόνιση του εξωτερικού περιβάλλοντος στον Daft R.L. “Management” σελ. 83-84.

Τα Ηνωμένα Έθνη -ΗΕ (και ο Διεθνής Οργανισμός Γεωργίας και Τροφίμων – FAO) που ακολουθούν την ατζέντα των 17 σημείων για βιώσιμη ανάπτυξηⁱ με ορίζοντα το 2030.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) που θεωρητικά ακολουθεί την ατζέντα των ΗΕ αλλά λόγω τεράστιου εμπορικού όγκου επιβάλλει και τις δικές της ερμηνείες σε αυτήν. Κύριο στοιχείο των διαφορών μοιάζει να είναι η θεώρηση των στόχων της ατζέντας από την σκοπιά της εκμηχανισμένης σύγχρονης γεωργίας σε αντίθεση με εκείνη των ΗΕ που λαμβάνει υπόψη το 90% περίπου της παγκόσμιας γεωργίας που διεξάγεται χωρίς μηχανές⁶.

B. Οικονομία

Από **οικονομικής άποψης** διακρίνονται τάσεις Μικροοικονομικές και Μακροοικονομικές⁷.

Μικροοικονομικά (επιχείρηση, καταναλωτής) ισχύουν πάντα για τα προϊόντα διατροφής οι βασικές αρχές των Αγροτικών Οικονομικών και συγκεκριμένα:

- Το φαινόμενο των τροφίμων ως κατώτερων αγαθών – Giffen⁸
- Το φαινόμενο της μειούμενης δαπάνης για τρόφιμα όσο αυξάνει το διαθέσιμο εισόδημα (κατώτερα αγαθά)⁹

Όσον αφορά την Μακροοικονομική διάσταση, η τρέχουσα **οικονομική συγκυρία** και οι επιπτώσεις της μακροχρόνιας κρίσης αλλά και οι επιπτώσεις της τελευταίας πανδημίας, εισάγουν έντονα σε κάθε ανάλυση την σημασία της «επικινδυνότητας». Δεν είναι τυχαίο ότι ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO)ⁱⁱ έχει εισάγει στην τελευταία του τροποποίηση του προτύπου ISO 9000:2015 αλλά και ISO 22000:2018 τις έννοιες του εξωτερικού περιβάλλοντος (context) και της διακινδύνευσης. Είναι προφανές ότι οι αναλύσεις στο εξής πρέπει να

⁶ Στοιχεία ΗΕ για την Παγκόσμια Ημέρα Εδάφους 2021

⁷ Ανάλυση των Οικονομικών Αρχών που διέπουν την Οικονομική των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων και της Αγροτικής Οικονομικής στα: Κιτσοπανίδης. «Οικονομική των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων – Γεωργική Μικροοικονομία», Β έκδοση Εκ. Ζήτη ,2010 και Κιτσοπανίδης .ΙΓ.-Καμενίδης Χ.Θ. «Αγροτική Οικονομική» Γ έκδοση , Εκ. Ζήτη 2003

⁸ Αγαθά Giffen <https://www.investopedia.com/terms/g/giffen-good.asp>

⁹ Αγαθά Κατώτερα <https://www.investopedia.com/terms/i/inferior-good.asp>

λαμβάνουν υπόψη το απρόσμενο των καταλυτικών αλλαγών.

Στον εξωτερικό λοιπόν τομέα μπορούμε να διακρίνουμε τη δημιουργία ενός ολοένα και πιο δύσκολου περιβάλλοντος ανταγωνισμού (απέναντι στο οποίο είναι αναγκαίες οι συνεργασίες και οι συνέργειες επιχειρήσεων, σε αλυσίδες αλληλοτροφοδότησης της παραγωγής και της ζήτησης- clustering), αλλά και την αύξηση των ευκαιριών εκμετάλλευσης σε διεθνές επίπεδο, σε παλαιότερες, νεότερες ή ακόμη και παρθένες αγορές που είναι πλέον πιο «κοντά» και περισσότερο προσβάσιμες και σίγουρες ως ευκαιρίες επένδυσης. Τα αγρο - διατροφικά προϊόντα ακολουθούν την τάση «απελευθέρωσης» των αγορών και ενώ νέοι ανταγωνιστές παρουσιάζονται σε εγχώριες αγορές (από το εξωτερικό) που προσφέρουν τα ίδια προϊόντα σε φθηνότερες τιμές από τους εγχώριους, παράλληλα νέες ευκαιρίες διεθνοποίησης δημιουργούνται σε παλαιότερες ή νέες αγορές που απαιτούν διαρκή παρακολούθηση και μελέτη. Παραδοσιακές αγορές, όπως σε κράτη της Βόρειας Ευρώπης, διαφοροποιούνται και υφίστανται αλλαγές. Για παράδειγμα, εκεί όπου το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών βαθαίνει και μεγαλύτερο τμήμα βυθίζεται στη φτώχεια, προϊόντα που απευθύνονται για κατανάλωση από χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα δεν δυσκολεύονται περισσότερο από τον ανταγωνισμό σε όρους κόστους. Αντίθετα εκεί όπου τα οικονομικά επίπεδα παραμένουν υψηλά και υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα υψηλά εισοδήματα για κατανάλωση, οι ευκαιρίες για πώληση γεωργικών και αγροτικών προϊόντων είναι μεγαλύτερες. Σε πολλές νέες αναδυόμενες οικονομίες που εξέρχονται από την κρίση και παρουσιάζουν σημάδια γοργής ανάκαμψης, οι πολλές και ραγδαίες αλλαγές που συντελούνται, δημιουργούν και ευκαιρίες για διείσδυση σε νέες αγορές. Σε αυτές ο ανταγωνισμός γίνεται με όρους τιμής παρά ποιότητας, δεδομένου και του υψηλού σχετικά κόστους παραγωγής στην Ε.Ε. Από τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι ο τομέας της αγροδιατροφής δεν θα μπορούσε ποτέ να μείνει άθικτος από την παγκόσμια οικονομική κρίση και τις συντελούμενες διαχρονικά αλλαγές στην παραγωγή και την κατανάλωση. Πράγματι, η παγκόσμια οικονομική κρίση συνδέθηκε αρκετά άμεσα με την παγκόσμια γεωργία και παραγωγή γεωργικών προϊόντων. Όπως εξηγούν οι

Καρανικόλας και Μαρτίνος (2013)¹⁰ από το 2000 και ύστερα και για ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, τα γεωργικά προϊόντα αποτέλεσαν αντικείμενο επένδυσης για μεγάλους θεσμικούς επενδυτές που, διαβλέποντας ευκαιρίες στον αγροτοδιατροφικό τομέα, εισήλθαν στις αγορές γεωργικών προϊόντων με τη χρήση νέων χρηματοοικονομικών εργαλείων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όπως τονίζουν οι ίδιοι συγγραφείς, δημιουργήθηκαν κερδοσκοπικές πιέσεις στα γεωργικά προϊόντα διεθνώς και στις τιμές αυτών, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό άρχισαν να καθορίζονται από τις προσδοκίες και λιγότερο από την ισορροπία παραγωγής-κατανάλωσης. Παρά την παγκόσμια κρίση και το «σκάσιμο» σε ανάλογες φούσκες τιμών που είχε δημιουργηθεί σε ανάλογες περιπτώσεις τομέων της οικονομίας, η τάση αυτή ήταν αρκετή για να εισέλθει ο παγκόσμιος αγρο-διατροφικός τομέας στην εποχή της χρηματοοικονομικοποίησης του, με την συνακόλουθη απομάκρυνσή του από βασικές αιτίες παραγωγής (όπως η αυτονομία σε γεωργικά είδη σε μια περιοχή ή χώρα (διατροφική ασφάλεια) και η καταπολέμηση της φτώχειας σε μια χώρα). Ωστόσο υπήρξαν (και εξακολουθούν να υφίστανται) και άλλες βασικές αιτίες που συνέτειναν στην κρίση της παγκόσμιας γεωργίας. Μεταξύ αυτών καταγράφονται ως κύριες η αυξανόμενη κλιματική αλλαγή, η υπερπροσφορά γεωργικών προϊόντων, οι δυνατότητες μεταφοράς των γεωργικών προϊόντων¹¹, η χαμηλή ελαστικότητα ζήτησής τους, η καθυστέρηση στην ανταπόκριση της ζήτησης από πλευράς παραγωγών, η αστάθεια των τιμών, η εποχικότητα, η μη προβλεψιμότητα της παραγωγής, καθώς και η μειωμένη διαπραγματευτική δύναμη των αγροτών έναντι της αγρο-διατροφικής αλυσίδας και του συστήματος παραγωγής και προώθησης των αγροτικών προϊόντων που φαίνεται να έχει αποκτήσει ολιγοπωλιακές ή -και σε αρκετές περιπτώσεις- μονοπωλιακές δομές (Καρανικόλας και Μαρτίνος, 2013) καθορίζοντας τις τιμές ανάλογα.

Τέλος, αξιωματικώς σημειωθεί ότι, στα πλαίσια της επιστημονικής συζήτησης και διαλόγου που αναπτύσσεται κατά την τελευταία 30ετία γύρω από την γεωργία και τα

¹⁰ Η ελληνική γεωργία μπροστά στην κρίση: προβλήματα και προοπτικές. Παύλος Καρανικόλας & Νίκος Μαρτίνος*. Νέος Λόγιος Ερμής τεύχος 2

¹¹ Η ελληνική γεωργία μπροστά στην κρίση: προβλήματα και προοπτικές. Παύλος Καρανικόλας & Νίκος Μαρτίνος*. Νέος Λόγιος Ερμής τεύχος 2

αγρο-διατροφικά ζητήματα, έχει εμπλουτιστεί αρκετά η οπτική αντιμετώπισης των ζητημάτων αυτών και θέσπισης κανονισμών, νομοθεσίας και πολιτικών σχετικά με τον αγροτικό τομέα. Στο επίκεντρο των σχετικών επιστημονικών συζητήσεων τίθενται σχεδόν όλες οι αρχές και οι στόχοι των Ηνωμένων Εθνών, μεταξύ των οποίων η σημασία της αντιμετώπισης του υπερπληθυσμού, η καταπολέμηση της φτώχειας (άρα και η κάλυψη της αυτάρκειάς των χωρών σε γεωργικά είδη- διατροφική ασφάλεια), η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος¹² και η μείωση της εκπομπής ρύπων (διοξειδίου του άνθρακα και άλλων που επικυρώνεται με τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων παραγωγής), κατανάλωσης ενέργειας, χρήσης εναλλακτικών πηγών ενέργειας, η δίκαια παραγωγή και εμπορία (χωρίς την εκμετάλλευση ανθρώπων – εργατών), ζητήματα ποιότητας, ιχνηλασιμότητας, γευστικής και διατροφικής αξίας, η αξία του τοπικού μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης, η συμβολή της παραγωγής στην συνοχή της κοινότητας, στην αγροτική ανάπτυξη και άλλα ζητήματα (Feagan, 2007, Sonnino και Marsden, 2006).

Γ. Κοινωνία

Όσον αφορά τις κοινωνικές διαστάσεις (**Κοινωνικός Παράγοντας**), καταγράφονται σημαντικές αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα αλλά και εμφανίζονται ή εντείνουν την παρουσία τους κινήματα με σαφή χαρακτήρα αγροδιατροφικό, υγιεινιστικό και οικολογικό, συντηρητικό (conservatism for the environment)¹³ που επιβάλλουν στους παραγωγούς σεβασμό στις αρχές τους.

Ταυτόχρονα παρατηρούνται τάσεις «νοσταλγίας» για παλαιότερες εποχές, επιστροφή στην παράδοση κ.α. πιθανώς ως αντίδραση του κοινού στην ραγδαία αλλαγή των κοινωνικών δομών, την εγκατάλειψη παραδοσιακών μορφών ζωής, την συνεχή αλλαγή τόπου κατοικίας και επαγγέλματος, την έλλειψη χρόνου για οικογενειακή ζωή γύρω από μία «εστία», την προτίμηση των εύκολων λύσεων (convenience) για την καθημερινή διατροφή όπως η προμήθεια φαγητού από την

¹² Green Labeling Πρόκειται για ιδιωτικά σχήματα «πράσινης» πιστοποίησης με μικρή προς το παρόν αποδοχή <https://www.thegreenlabels.com/8>

¹³ https://en.wikipedia.org/wiki/Green_conservatism

εστίαση (catering) και η παραλαβή από το κατάστημα (take-away) ή η παράδοση κατ' οίκον (delivery) κ.ο.κ. Επιπλέον, η ανάμιξη πολιτισμών και μάλιστα στη διατροφική και γαστρονομική τους έκδοση (fusion) εμπλουτίζει και εμβαθύνει τις διαθέσιμες επιλογές, επιτείνοντας την ανάγκη για αναγνωρισιμότητα. Τέλος, η έντονη διάδοση του τουρισμού και της γαστρονομικής περιήγησης στα τέλη του προηγούμενου και αρχές του τρέχοντος αιώνα, συνοδεύτηκε με μεγάλη δημοσιότητα γύρω από την διατροφή, την μαγειρική και τη γαστρονομία και με έντονο ενδιαφέρον του κοινού που φαίνεται ότι θα γίνεται όλο και πιο ενημερωμένο.

Τα φαινόμενα αυτά επιβάλλουν στους παραγωγούς σχετικές σημάνσεις για να επιτείνουν την αναγνωρισιμότητα παρόμοιων χαρακτηριστικών από τους αγοραστές.

Δ. Τεχνολογία

Όσον αφορά την **Τεχνολογία**, εξετάζουμε μερικές βασικές τεχνολογίες που επηρεάζουν άμεσα ή αναμένεται να επηρεάσουν τον κλάδο της διατροφής, άρα και το αγρο-διατροφικό σύμπλεγμα και τα clusters του.

Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες

Οι εξελίξεις στον κλάδο της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών (ICT) τις τελευταίες δεκαετίες ήταν τόσο ραγδαίες και προσδιόρισαν τον τύπο των δικτύων που επικρατούν ή σχεδιάζονται σήμερα. Οι τεχνολογίες αυτές περιλαμβάνουν τυποποιημένα μηχανήματα και λογισμικό αλλά και οργανωτικά στοιχεία όπως τα πρωτόκολλα επικοινωνίας χωρίς την γενίκευση της χρήσης των οποίων δεν θα ήταν συμβατές οι διάφορες τεχνικές λύσεις (το SWIFT για τις τράπεζες και το ΙΤΤΡ δηλαδή το Internet είναι τέτοια πρωτόκολλα). Η λειτουργία των επιχειρήσεων με ρυθμούς ηλεκτρονικής ανταλλαγής δεδομένων πρόσθεσε έναν εξαιρετικό βαθμό ευελιξίας (ταχύτητα ανταπόκρισης – agility) στις επιχειρήσεις. Έφερε επίσης στο προσκήνιο τη δυνατότητα εισαγωγής και σταδιακά ανάπτυξης ηλεκτρονικών συναλλαγών και ηλεκτρονικού εμπορίου (e-commerce)¹⁴.

¹⁴ Ενδεικτική πηγή για τον ορισμό και τις έννοιες που άπτονται του ηλεκτρονικού εμπορίου, τα ιστορικά άρθρα και τα πρακτικά συνεδρίων του ICT Forum <https://ictplus.gr/>.

Επιστήμη τροφίμων – Τεχνολογίες επεξεργασίας-Συντήρησης

Η επιστήμη των τροφίμων, χάρη στις εξελίξεις της, κατάφερε να βελτιώσει όχι μόνο την καθιερωμένη ποιότητα των προϊόντων αλλά να παράξει εξ ολοκλήρου νέα προϊόντα ενσωματώνοντας σε παραδοσιακά τρόφιμα καινοτομίες όπως¹⁵ η εισαγωγή πολυφαινόλων (αντιοξειδωτικών) σε κρεατοσκευάσματα, η τρυφεροποίηση του κρέατος σε συνθήκες υψηλού κενού, η φυλλοποίηση και αποξήρανση τροφίμων σε συνθήκες βαθείας ψύξης κ.α. Δεν είναι τυχαίο ότι υπάρχει ευρωπαϊκός διαγωνισμός καινοτομίας τροφίμων, ο θεσμός “ECOTROPHELIA”¹⁶ για την βράβευση παρόμοιων προσπαθειών.

Επιστήμη τροφίμων – Λειτουργικά Τρόφιμα

Άλλη μια εξέλιξη από τη συνέργεια της τεχνολογίας τροφίμων με την ιατρική, και την διατροφολογία, είναι η παραγωγή τροφίμων με σαφή επήρεια στην λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού ανάλογα με τις συγκεκριμένες κάθε φορά ανάγκες του (Λειτουργικά Τρόφιμα όπως ορίζονται στον πρόλογο συγγραφέα Κουτελιδάκης 2014)¹⁷. Η διαφορά από τα συμπληρώματα διατροφής και τα φάρμακα είναι ότι τα λειτουργικά τρόφιμα έρχονται σε μορφή μερίδων κανονικού φαγητού (λειτουργικά πιάτα).

Οι παραπάνω εξελίξεις στην τεχνολογία τροφίμων εντείνουν για άμεση και ενεργό συμμετοχή των Μικρο-Μικρών, Μικρών και Μεσαίων Αγροδιατροφικών επιχειρήσεων στις εξελίξεις και καλούν για μια έμμεση εμπλοκή τους ως ωφελούμενων από την δράση οργανωμένων φορέων όπως οι συμπράξεις τα clusters κ.λ.π.

Ε. Φυσικό & Ανθρωπογενές Περιβάλλον

Όσον αφορά τον Περιβαλλοντικό Παράγοντα (φυσικό και ανθρωπογενές Περιβάλλον), είναι πρόδηλη η συμπερίληψή του σε κάθε ανάλυση μιας και έχει

¹⁵ Παν. Θεσσαλίας, Εργαστήριο Τεχνολογίας και Ελέγχου Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων

¹⁶ <https://www.sevt.gr/gr/news-details/FMuM/ecotrophelia-2020>

¹⁷ Πολλά άρθρα ειδικών στο Κουτελιδάκης Αντώνιος: «Λειτουργικά Τρόφιμα- Ο ρόλος τους στην προαγωγή της Υγείας» Εκ. Ζήτη, 2014

γίνει αποδεκτό ότι το φυσικό περιβάλλον είναι αναπόσπαστο στοιχείο του οικοσυστήματος που κάνει δυνατή την ανθρώπινη επιβίωση, τόσο του ανθρώπου σαν είδος όσο και της ανθρώπινης κοινωνίας και του πολιτισμού της. Έτσι όλο και πιο πολύ εμφανίζονται απαιτήσεις από τις επιχειρήσεις για σεβασμό τυπικών και άτυπων κανόνων συμμόρφωσης για την προστασία του περιβάλλοντος όπως οι «πράσινες» σημάσεις¹⁸. Η θέσπιση ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων από την ΕΕ και άλλους πολιτικούς σχηματισμούς¹⁹ ανά τον κόσμο καταδεικνύει την σημασία του παράγοντα. Αντίστοιχα με τα πράσινα προγράμματα αναπτύσσονται και οι «γαλάζιες» (blue)²⁰ προσεγγίσεις για θέματα που αφορούν την θάλασσα και την οικονομία της.

Τις τελευταίες δεκαετίες, σημαντικός ρόλος στην συζήτηση για τους παράγοντες που επηρεάζουν την αγρο-διατροφή, ειδικότερα στην παραγωγική της βάση, αποδίδεται στην «κλιματική αλλαγή» και στις παρεπόμενες επιπτώσεις²¹ της. Αλλά ολόκληρη η οικονομία, η κοινωνία και η υγεία αναμένεται να επηρεαστούν από αυτήν²².

ΣΤ. Νομικό και Κανονιστικό Πλαίσιο - Συμμορφώσεις

Όσον αφορά τον νομικό παράγοντα, διακρίνουμε το **Κανονιστικό Πλαίσιο** που προέρχεται από νομοθεσία υποχρεωτικής εφαρμογής και το **Πλαίσιο Εθελοντικής Συμμόρφωσης** που αφορά προσχώρηση του φορέα σε ένα σχήμα εθελοντικής συμμόρφωσης με πιστοποίηση ή χωρίς. Στην πράξη, υπάρχουν και υβρίδια των δύο όπως π.χ. το πλαίσιο υγιεινής και ασφάλειας τροφίμων του ΕΦΕΤ²³ που επιβάλλει υποχρεωτική εφαρμογή κανόνων (HACCP)²⁴, αλλά δεν επιβάλλει την πιστοποίηση από σχετικό διαπιστευμένο φορέα που παραμένει εθελοντική. Επίσης, φορείς μπορούν να δηλώσουν ότι ακολουθούν το εθελοντικό πρότυπο ISO

¹⁸ Green Labels Πρόκειται για ιδιωτικά σχήματα «πράσινης» πιστοποίησης με μικρή προς το παρόν αποδοχή

¹⁹ Green labeling <https://www.novethic.com/greenfin-label-green-finance.html>

²⁰ Blue Economy https://en.wikipedia.org/wiki/Blue_economy

²¹ Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής «Οι Περιβαλλοντικές Οικονομικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα». Τράπεζα της Ελλάδος, 2011. Κεφ.22 2.3 & 2.4

²² Κεφ.2.10 όπως παραπάνω Επιτροπή Μελέτης

²³ Η υποχρέωση για συμμόρφωση έρχεται από τον παγκοσμίου εφαρμογής Κώδικα τροφίμων (Codex Alimentarius <http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/about-codex/pt/>)

²⁴ HACCP: Αρχικά των λέξεων: « Ανάλυση Κινδύνου βασισμένη σε Κρίσιμα Σημεία Ελέγχου (Hazard Analysis Critical Control Points)»

22000:2018 αλλά χωρίς να διεκδικούν πιστοποίηση.

Η υποχρεωτική εφαρμογή κανόνων και συστημάτων εμπλουτίζει τον κλάδο με το αίσθημα της ασφάλειας για τα προϊόντα του, ειδικά για όποιον τα προμηθεύεται στο επόμενο βήμα της αλυσίδας παραγωγής ή την κατανάλωση. Η σήμανση της συμμόρφωσης επιτείνει την αναγνωρισιμότητα του προϊόντος. Παράδειγμα αποτελεί η σήμανση ΕΞΤΡΑ (extra) για τις μαρμελάδες η οποία είναι επίσημη αναγνώριση σύμφωνα με την σχετική νομοθεσία²⁵ που σημαίνει ότι το προϊόν είναι φτιαγμένο με τουλάχιστον 65% φυσικό φρούτο.

Γενικά, η πιστοποιημένη συμμόρφωση με πρότυπα υγιεινής και ασφάλειας ή περιβαλλοντικά, οδηγεί επίσης σε επίσημη δήλωση με ειδική σήμανση που επιτείνει την αναγνωρισιμότητα του προϊόντος (πχ AGRO, ISO 22000, ΠΟΠ, ΠΓΕ κ.α.)

Και στις δύο περιπτώσεις η «εκλαμβανόμενη» από τον αγοραστή ποιότητα διευρύνεται και εμβαθύνεται από την σήμανση.

Επίσης πολλές φορές η Πολιτεία νομοθετεί ειδικά για να διευκολύνει την εισαγωγή στη χώρα και στον κλάδο κάποιων καινοτομιών με αποδεδειγμένη θετική επίδραση. Τέτοια ήταν η πρόβλεψη του Ν. 4384/2016, αρ. 34²⁶ που προέβλεψε το πλαίσιο για την ίδρυση φορέων που θα διαχειριστούν την οργανωτική καινοτομία των «αγροδιατροφικών συμπράξεων». Δεν είναι τυχαίο ότι η πρόβλεψη για «αγροδιατροφικές συμπράξεις» αποτέλεσε νομοθετική πρωτοβουλία (οργανωτική καινοτομία) του Δημόσιου Φορέα με σκοπό να καλυφθεί το διαπιστωμένο κενό στο χώρο της αγροδιατροφής. Το συγκεκριμένο κενό που διατυπώνεται στην σκόπευση του νόμου 4384/86 αφορούσε την ανάγκη να συντονιστούν αγρο-διατροφικοί φορείς (κύρια επιχειρήσεις παραγωγής και μεταποίησης) στις ανάγκες και τάσεις του παγκόσμιου αγρο-διατροφικού τομέα με ειδική έμφαση στην αναγνωρισιμότητα.

²⁵ Οδηγία ΕΕ για τις γλυκαντικές ύλες Οδηγία 94/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1994 για τα γλυκαντικά που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στα τρόφιμα

²⁶ Νόμος 4384/2016 - ΦΕΚ 78/Α/26-4-2016 : Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις.

Κεφάλαιο 2: Θεωρητικό υπόβαθρο-ανασκόπηση βιβλιογραφίας

2.1 Έννοιες και Ορισμοί

Οι βασικές έννοιες οι οποίες πρέπει να αποσαφηνιστούν εξ αρχής αφορούν τα δύο κύρια χαρακτηριστικά αυτής της εργασίας, την «ποιότητα» και την «περιφερειακότητα».

Ποιότητα: Ως ποιότητα²⁷ θεωρούμε το σύνολο των χαρακτηριστικών ενός προϊόντος τα οποία το κάνουν επιθυμητό και συντελούν ακόμα και με διαφορετικό τρόπο και σε διαφορετικό βαθμό στην απόφαση του αγοραστή να τα προμηθευτεί με κάποιο αντίτιμο²⁸. Με την έννοια της ποιότητας, είναι άρρηκτα συνδεδεμένη ή έννοια της «εκλαμβανόμενης ποιότητας», δηλαδή το σύνολο των χαρακτηριστικών που αποδίδει ο αγοραστής και ο καταναλωτής στο προϊόν και έχουν σαν αποτέλεσμα ο με αγοραστής να αγοράσει το προϊόν, ο δε καταναλωτής να το απολαύσει²⁹.

Περιφερειακότητα: Για τις ανάγκες της εργασίας αυτής, η περιφερειακότητα αφορά τον γεωγραφικό χώρο στον οποίο αφενός μεν ανάγεται κάποιο ποιοτικό χαρακτηριστικό και επωνυμία ενός αγροδιατροφικού προϊόντος, αφετέρου δε λειτουργεί επικοινωνιακά η «επωνυμία» και η «σήμανση» του προϊόντος.

Ως «επωνυμία» ή «διακριτικό σήμα» - brand, θεωρούμε την εικόνα που επικοινωνείται προς το κοινό από τον παραγωγό ή διανομέα του προϊόντος και μπορεί να δημιουργήσει μια σημαντική εντύπωση στον υποψήφιο αγοραστή. Με άλλα λόγια είναι «ένα όνομα, σύμβολο, όρος, σχέδιο ή συνδυασμός τους, που μπορεί να επικοινωνηθεί και χρησιμεύει για την αναγνώριση και τον έλεγχο των προϊόντων...»³⁰. Στο

²⁷ Ορισμός της ποιότητας και πρότυπα από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης Το λεξιλόγιο ISO 8402 (1986) δίνει τον εξής ορισμό : <<Ποιότητα είναι το σύνολο των ιδιοτήτων και χαρακτηριστικών ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας που συμβάλουν στην ικανότητά του να ικανοποιεί εκφρασμένες ή υπονοούμενες ανάγκες>>

²⁸ Για τις βασικές αρχές διαχείρισης ποιότητας:

<https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100080.pdf>

²⁹ University of Surrey, School of Management, notes for M.Sc. in Total Quality Management, mod.2805

³⁰ Στο κλασσικό Barrons Sandhusen R,L.« Marketing” Μετάφραση στα Ελληνικά, ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ,

Πρόκειται για τον κλασσικό ορισμό που δίνουν και οι Kotler, P. & Armstrong G, σελ. 285 στο κλασσικό:

“Principles of Marketing”, Prentice Hall,1980, αποδίδοντάς τον στον λεξικογράφο του Marketing, Bennet, P.D.

ίδιο: «σαν όνομα (*brand name*) θεωρούμε εκείνο το μέρος της μάρκας που μπορεί να αναφερθεί προφορικά». Προφανώς το brand εμπλουτίζεται με προσδιορισμούς γεωγραφικούς και τοπικούς-περιφερειακούς και με αυτή την έννοια χρησιμοποιείται εδώ.

Ως «σήμανση» θεωρούμε στοιχεία της πληροφόρησης επάνω στο ίδιο το προϊόν που επισημαίνουν και επιβεβαιώνουν τη «γεωγραφικότητα» των χαρακτηριστικών του. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να είναι απλά λεκτικά αλλά συνήθως πρόκειται για θεσμοποιημένη σήμανση δηλαδή για **σήματα** «πιστοποίησης» που απονέμονται από κάποιον φορέα με διαφορετικό επίπεδο επίσημης «διαπίστευσης».

Όσον αφορά τη σχέση της «περιφερειακότητας» με τον επίσημο ορισμό της Διοικητικής Περιφέρειας αλλά και άλλων επίσημων διοικητικών υποδιαιρέσεων του Ευρωπαϊκού χώρου³¹, κατά τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003³² δεχόμαστε ότι η Περιφέρεια αντιστοιχεί στο επίπεδο NUTS2 και η Περιφερειακή Ενότητα (πρώην Νομός) στο επίπεδο NUTS3.

Εντούτοις πρέπει να είναι κατανοητό ότι η «περιφερειακότητα» μπορεί να αναφέρεται σε συνθετότερες από NUTS2 γεωγραφικές ενότητες για τις ανάγκες της αναγνωρισιμότητας. Π.χ. Η γαστρονομική παράδοση του Κορινθιακού Κόλπου αναφέρεται σε τρεις (3) Περιφέρειες NUTS2 και έξι (6) NUTS3, ενώ η γαστρονομική παράδοση του Ιονίου Πελάγους αφορά τρεις (3) Περιφέρειες NUTS2 και εννέα (9) τουλάχιστον ΕΠΙΠΕΔΟΥ NUTS3. Η σημασία αυτών των αναφορών και των διακρίσεων προέρχεται από το ότι επηρεάζουν την επιστημονική ανάλυση των αγροδιατροφικών δεδομένων (μέσω των στατιστικών με γεωγραφική αναφορά).

Για την παρούσα εργασία η σημασία τους είναι μικρή, αλλά η αναφορά γίνεται διότι ακριβώς η γεωγραφικότητα περιλαμβάνει και αυτές τις σύνθετες τοπικότητες που μπορεί να απαιτούν μεν ιδιαίτερη αναγνωρισιμότητα, αλλά και συνεπείς διοικητικές αναφορές (το κείμενο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αναφέρει ότι το σύστημα των Γεωγραφικών Μονάδων NUTS: “...χρησιμοποιείται επίσης για τις

³¹ https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_3.1.6.pdf

³² <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1059/2008-03-06/ell/pdf>

κοινωνικοοικονομικές αναλύσεις των περιφερειών...”.

Πολλές φορές για τις ανάγκες της ανάλυσης απαιτείται συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο Διοικητικού Δήμου, όπως η μεθοδολογία του Καλλιεργητικού Πλάνου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας³³ ή και σε διαφορετική στατιστική μέθοδο όπως βάση των στοιχείων ΟΠΕΚΕΠΕ³⁴ των εκθέσεων για την παραγωγική ταυτότητα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Μορφές Δικτύωσης

Συνεχίζοντας στο θέμα των εννοιών και των ορισμών, θεωρείται κρίσιμο για τις ανάγκες της εργασίας, να γίνει μια αρχική επισκόπηση των γνωστών μορφών οργάνωσης επιχειρήσεων και οργανισμών για την επίτευξη κοινών σκοπών. Χωρίς να περιγραφούν κλασσικές και συμβατικές μορφές όπως Δημόσιες Υπηρεσίες και Επιμελητήρια, επικεντρωνόμαστε σε όσες μορφές μπορούν να θεωρηθούν καινοτομικές ή προσφέρουν καινοτομικές δυνατότητες. Αν και η συζήτηση στην Ελλάδα είχε αρχίσει για το θέμα νωρίτερα, μια συγκροτημένη περιγραφή των μορφών δικτύωσης δόθηκε από το έργο «Προετοιμασία Δράσεων για την Ενίσχυση των Ελληνικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων για Σύσταση ή/και επέκταση Επιχειρηματικών Συνεργατικών Σχηματισμών ή αλλιώς Συστάδων Επιχειρήσεων (clusters) με οριζόντιες ή/και κάθετες διασυνδέσεις με έμφαση το εμπόριο³⁵. Επίσης στοιχεία προσανατολισμού δίνονται στο «Εγχειρίδιο Δικτύων Επιχειρηματικότητας και Συστημάτων-Συστάδων Επιχειρήσεων» του Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας του ΕΟΜΜΕΧ που χρηματοδοτήθηκε από το ΕΣΠΑ 2007-2013 (project clusters)³⁶.

Δίκτυο (Network) : Θεωρητικά «δίκτυο» είναι ένα σύνολο οντοτήτων (κόμβων) και οι «σχέσεις» επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης μεταξύ τους. Περιλαμβάνει τα υπόβαθρα , τα πρωτόκολλα και τις πλατφόρμες επικοινωνίας. Ο ορισμός των δικτύων έχει αποτελέσει αντικείμενο σύγχυσης διότι ως έννοια καλύπτει ένα ευρύ

³³ Α & Β παραδοτέο Καλλιεργητικού Πλάνου Στερεάς Ελλάδας, SIMBIOSIS, Σύμβουλοι Τοπικής & Αγροτικής Ανάπτυξης, 2014

³⁴ Εκθέσεις για την Παραγωγική Ταυτότητα της Στερεάς Ελλάδας, «ΤΟΠΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ» GAIA Επιχειρείν, 2018,

³⁵ Μεταξύ άλλων στο ιστορικό κείμενο, «Προετοιμασία Δράσεων για...» Παραδοτέο προς την ΓΓ Εμπορίου για το θέμα των clusters. SPEED Σύμβουλοι Ανάπτυξης 2012

³⁶ ΕΟΜΜΕΧ Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας 2010

φάσμα διαφορετικών επιχειρηματικών δομών. Περιλαμβάνει από μοναδικές επιχειρήσεις που είναι οργανωμένες ως δίκτυο συνεργαζόμενων ανεξάρτητων οντοτήτων (network organisations) έως πολύ στενά συνδεδεμένα στοιχεία μεγάλων πολυεθνικών οργανισμών (παραγωγικά συστήματα με πολύ σύνθετους και διευρυμένους στόχους). Ο ορισμός του δικτύου σε αυτές τις περιπτώσεις αναφέρεται συνήθως σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο. Ένας από τους πιο διαδομένους ορισμούς αναφέρει πως τα Δίκτυα (που συχνά συγχέονται με τα Clusters/Συστάδες) αποτελούν μία συγκέντρωση αλληλοσχετιζόμενων Επιχειρήσεων με συγκοινωνούσες και αλληλοεπηρεαζόμενες αλυσίδες αξίας, που επιπλέον είναι εγκατεστημένες στην ίδια γεωγραφική περιοχή (κλασσικές περιπτώσεις το Silicon Valley στην Καλιφόρνια και η Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη Περάματος ή η άτυπη Βιομηχανική Ζώνη Οινοφύτων). Συνδεδετικός ιστός είναι διάφορα χαρακτηριστικά της **γεωγραφικής περιοχής** αλλά και οι τεχνολογικές σχέσεις. Δεν πρέπει να διαφεύγει και το τουλάχιστον ιστορικό φαινόμενο της προσωπικής επαφής (τόσο για εμπορικές όσο και για επιστημονικές συναλλαγές). Σε κάθε περίπτωση όλοι οι ορισμοί που έχουν διατυπωθεί για να περιγράψουν τα δίκτυα περιλαμβάνουν:

- γεωγραφική συγκέντρωση σε περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο
- κλαδική εξειδίκευση
- εύκολη επικοινωνία
- ιδιοκτησιακή ή λειτουργική διασύνδεση των επιχειρήσεων του δικτύου και την
- ενσωμάτωση αναπτυξιακών φορέων στο δίκτυο (πανεπιστήμια, ερευνητικοί φορείς, εργαστήρια)
- συνέργειες με θεσμικούς φορείς (Τοπική Αυτοδιοίκηση, Επιμελητήρια, συλλογικοί φορείς κ.λ.π.)

Clusters (Ελ. Συστάδες) : Όρος ο οποίος αρκετές φορές χρησιμοποιείται παράλληλα με το όρο δίκτυο ως ταυτόσημος με αυτόν. Αρκετές φορές λαθεμένα διότι το cluster πράγματι είναι δίκτυο αλλά η ειδοποιός διαφορά του είναι ότι

συγκροτείται τυχαία ή οργανωμένα με σκοπούς πολύ ευρύτερους της απλής δικτύωσης μεταξύ συμμετεχόντων. Αναμένεται μάλλον, η δικτύωση να προϋπάρχει λόγω της δεδομένης γειτνίασης. Συνήθως τα Clusters είναι ανοικτά δίκτυα με λόγους σύστασης που αφορούν συγκεκριμένα τις πλουτοπαραγωγικές πηγές, την εγγύτητα των αγορών ή ιστορικούς λόγους και η δομή τους είναι συνήθως άτυπη. Παρόλα αυτά έχουν γίνει επανειλημμένες προσπάθειες να αναπαραχθεί το πρότυπο με ενίσχυση από Ευρωπαϊκά προγράμματα λόγω των πολλαπλών ωφελειών του, ακόμα κι εκεί που δεν έχει προκύψει από την συγκυρία³⁷.

Κατά τον έγκριτο δάσκαλο του management M. Porter³⁸ «Clusters είναι ομάδες από γεωγραφικά συναφείς επιχειρήσεις και άλλους φορείς όπως Πανεπιστήμια που αλληλοεπιδρούν στη βάση της τεχνολογίας για την υλοποίηση ενεργειών σε συγκεκριμένους τομείς».

Ανοικτά δίκτυα : Πρόκειται για δίκτυα που από την σύστασή καθορίζεται πως ο αριθμός των μελών δεν είναι περιορισμός αλλά υπάρχει η συνεχής δυνατότητα εγγραφής νέων μελών.

Κάθετα Δίκτυα : Δίκτυα όπου τα μέλη – φορείς/επιχειρήσεις έχουν συμπληρωματικά στοιχεία στα πλαίσια μιας αλυσίδας αξίας (παραγωγής) ενός προϊόντος. Τα δίκτυα αυτά στηρίζονται σε σχέσεις εισροών – εκροών, αποτελούνται δηλαδή από επιχειρήσεις που εμπλέκονται από την παραγωγή, την αποθήκευση & διανομή έως και το μάρκετινγκ και τις πωλήσεις ενός προϊόντος.

Οριζόντια Δίκτυα: Τα δίκτυα αυτά αποτελούνται από επιχειρήσεις οι οποίες συναγωνίζονται μεταξύ τους (παράγουν δηλαδή το ίδιο ή παρόμοια προϊόντα). Συνήθως τα δίκτυα αυτά συνίστανται για να επιδιώξουν δράσεις κοινά επωφελείς (πχ από κοινού χρηματοδότηση ερευνητικών έργων ή ακριβών σχεδιαστικών προγραμμάτων) κ.α.

Συμπληρωματικά Δίκτυα : Τα δίκτυα αυτά αποτελούνται από επιχειρήσεις οι οποίες δεν είναι ανταγωνιστικές αλλά ούτε και συνδέονται μεταξύ τους

³⁷ University of Leicester, M.Sc. in Quality Excellence, 2004, Notes Module 2801,2802,2803

³⁸ Porter, Michael E. (1990), The Competitive Advantage of Nations, New York: Free Press.

λειτουργικά και επιχειρησιακά. Τέτοια δίκτυα συνίστανται για την προώθηση κοινών συμφερόντων στους τομείς:

- Παρεμβάσεων προς τη διοίκηση για κοινά συμφέροντα
- Εκπόνησης προδιαγραφών
- Κοινών ερευνών
- Περιβαλλοντικής προστασίας
- Κοινωνικής Ευθύνης κ.α.

Εθελοντικά (Προσχώρησης) και Υποχρεωτικά Σχήματα Διασφάλισης Ποιότητας

Πρόκειται για πρότυπα όπως της σειράς ISO & HACCP αλλά και παραπλήσια τα οποία μπορεί:

- Να πιστοποιούνται από επίσημα διαπιστευμένους φορείς υπό τον έλεγχο κρατικών θεσμών όπως το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Ε.ΣΥ.Δ³⁹. Η πιστοποίηση συνοδεύεται από επικοινωνιακό σήμα συμμόρφωσης μετά από σχετικές συστηματικές επιθεωρήσεις.
- Να εφαρμόζονται εθελοντικά χωρίς Πιστοποίηση οπότε η εφαρμογή δηλώνεται από την επιχείρηση αλλά δεν πιστοποιείται και δεν συνοδεύεται από σχετικό σήμα συμμόρφωσης.
- Εφαρμόζονται υποχρεωτικά βάσει κείμενης νομοθεσίας και κανονιστικού πλαισίου και η εφαρμογή ελέγχεται από Δημόσιες Υπηρεσίες όπως το Σύστημα Ανάλυσης Κινδύνου μέσω Κρίσιμων Σημείων Ελέγχου «Hazard Analysis Critical Control Points – HACCP»⁴⁰ όπως το εποπτευόμενο από τον ΕΦΕΤ.

Τοπικά Εθελοντικά Σύμφωνα Ποιότητας: Πρόκειται συνήθως για συμπληρωματικά συστήματα πιστοποίησης συνοδευόμενα από σήμανση τα οποία ιδρύονται με κοινό συμφωνητικό μεταξύ φορέων επιχειρήσεων μιας και

³⁹ <https://esyd.gr/main/>, και ISO 9000/2015 και 22000/2018 επίσημα εγχειρίδια των προτύπων ΕΛΟΤ

⁴⁰ ΕΦΕΤ Εφαρμογή ΚΥΑ 1408/274009/ΦΕΚ Β' /9-10-2020 Κατάταξη των επιχειρήσεων τροφίμων σε κατηγορίες επικινδυνότητας - Συχνότητα επισήμων ελέγχων

συγκεκριμένης γεωγραφικά περιοχής, και έχουν ως στόχο την διασφάλιση κάποιων κριτηρίων τοπικότητας σε σχέση με την παραγωγή τοπικών (και παραδοσιακών) προϊόντων και υπηρεσιών. Συνήθως συνοδεύονται από σχετική διακριτή σήμανση και απονομή ενός ή περισσότερων «σημάτων». Κοινό σημείο η αναφορά στην Τοπικότητα - Περιφερειακότητα. Τέτοια είναι π.χ. τα συστήματα σήμανσης της Περιφέρειας Κρήτης και Κεντρικής Μακεδονίας.

Σημειώνεται ειδικά η διαφοροποίηση μεταξύ συστάδων και δικτύων και συγκεκριμένα ότι

- στις μεν συστάδες συμμετέχουν όχι μόνο επιχειρήσεις αλλά και άλλοι φορείς (πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα, συμβουλευτικοί οργανισμοί κ.λπ.), οι οποίοι συμπληρώνουν καταλυτικά τις προσπάθειες για την επίτευξη των σκοπών της συστάδας. Η συστάδα βασίζεται στην συνεργατικότητα- εταιρική και την ισότιμη συμμετοχή των μελών.
- Στα δε δίκτυα των επιχειρήσεων, δεν απαιτούνται ισότιμες σχέσεις μελών, αλλά μάλλον υπάρχουν ιεραρχημένες σχέσεις ανάλογα με τη θέση του κάθε συμμετέχοντα στην αλυσίδα αξίας του κλάδου ή του προϊόντος.

Για την εκτίμηση της τρέχουσας κατάστασης και των τάσεων στον τομέα της **αναγνωρισιμότητας**, επελέγη ο σχετικά νέος στην Ελλάδα χώρος (σύμπλεγμα-cluster) που σχηματίζεται από θεσμικές οντότητες όπως οι Αγροδιατροφικές Συμπράξεις, εθελοντικά τοπικά Σύμφωνα Ποιότητας, το υπόβαθρο Πιστοποίησης κάθε τύπου, επαγγελματικές Ενώσεις παραγωγών, διοικητικές, εποπτεύουσες και ελέγχουσες Αρχές καθώς και δύο αλληλοεπιδρώντες αστερισμοί, εκείνος των παραγωγών και εκείνος των επαγγελματιών της αγροδιατροφής. Η οριζόντια παρουσία του Ερευνητικού-Ακαδημαϊκού είναι επίσης αναπόσπαστο τμήμα του συμπλέγματος.

Επίσης η ανάλυσή μας τοποθετείται στον γεωγραφικό χώρο που προσφέρεται για την ανάπτυξη αυτών των clusters και συμπίπτει με την Διοικητική Περιφέρεια.

2.2 Θεωρητικό Υπόβαθρο

Οι επιλογές που περιγράφονται στο προηγούμενο Υπο-Κεφάλαιο των Εννοιών και

Ορισμών επιβάλλουν την οριοθέτηση των προς ανάπτυξη θεμάτων ώστε να αποφευχθεί ο πλατειασμός. Τα θέματα που αναλύονται εδώ για να πετύχουμε αυτή την οριοθέτηση αφορούν:

-**Ποιότητα** (επιπτώσεις της επιλογής δικτύωσης με βάση ποιοτικά χαρακτηριστικά)

-Χωρικότητα (συγκεκριμένα **Περιφερειακότητα**). Η Περιφερειακότητα εκλαμβάνεται ως λειτουργικότητα του cluster σε γεωγραφικά πλαίσια σε αντιδιαστολή με Διοικητικές Διαιρέσεις. Στο βαθμό που υπεισέρχεται (ενδιαφέρει ή επιβάλλεται) Διοικητικός παράγοντας σε θέματα cluster, επιλέγεται κάθε φορά το κατάλληλο Διοικητικό επίπεδο αναφοράς.

-**Καινοτομία** η οποία θεωρείται τόσο ως τεχνική (μέσα, εργαλεία, μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι φορείς) όσο και ως οργανωτική (οργανωτικές μορφές των φορέων). Η καινοτομικότητα για την εργασία αυτή δεν εκλαμβάνεται ως κάποια ρηξικέλευθη παρέμβαση αλλά κλιμακωτά όπως π.χ. ορίζεται από τις Ευρωπαϊκές και Εθνικές Αρχές στα προγράμματα υποστήριξης⁴¹.

2.3 Μεθοδολογία

Για την οργάνωση και εκπόνηση αυτής της εργασίας, επελέγη η ακόλουθη σειρά.

- Πρώτο, ανασκοπήθηκε ο κλάδος των φορέων που παράγουν και υποστηρίζουν την «αναγνωρισιμότητα» και κατηγοριοποιήθηκαν οι μονάδες του.
- Δεύτερο, έγινε ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και Στατιστικών πηγών για να υποστηριχτεί η περιγραφή του κλάδου και των προοπτικών του.
- Τρίτο, επελέγησαν οι κατηγορίες που συνδυάζουν την αναγνωρισιμότητα με την καινοτομικότητα, τόσο ως οργανωτικές μορφές όσο και ως χρησιμοποιούμενα εργαλεία και τρόποι παρέμβασης. Έγινε καταγραφή και χαρτογράφηση κατά κατηγορία και περιοχή των υπάρχουσών δικτύων/clusters και μεμονωμένων φορέων (π.χ. αγροδιατροφικών

⁴¹ Όπως πιο πάνω στο κείμενο του 2012, Παραδοτέο προς την ΓΓ Εμπορίου για το θέμα των clusters

συμπράξεων κ.α.) με σύντομη αναφορά για όποιες από αυτές υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία.

- Τέταρτο, έγινε προσπάθεια ποιοτικής εμπειρικής διερεύνησης της υπάρχουσας κατάστασης με ερωτηματολόγιο έκφρασης γνώμης και κατηγοριοποιήθηκαν οι απαντήσεις, με ερωτήσεις περιεχομένου.
- Πέμπτο, διατυπώθηκαν συμπεράσματα από την Ανάλυση καθώς και για το πιθανό μέλλον του κλάδου, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς τάσεις στον τομέα.

2.4 Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

Η βιβλιογραφία σε θέματα Αναγνωρισιμότητας είναι ευρύτατη και σχετίζεται με τις έννοιες brand-branding που αναφέρονται κύρια σε θέματα εμπορικής ονομασίας.

Επίσης, υπάρχει σημαντική βιβλιογραφία για θέματα σήμανσης συμμόρφωσης με συστήματα διασφάλισης ποιότητας.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις αναζητήθηκαν αναφορές σε πηγές και κείμενα που είτε έχουν θεσμική εφαρμογή είτε θεωρούνται κλασσικά.

Σημαντική είναι η σημασία των προκηρύξεων προγραμμάτων χρηματοδότησης στα πλαίσια των δύο και ειδικά της τελευταίας προγραμματικής περιόδου. Στις προσκλήσεις αυτές ενσωματώνονται έγκυρα οι προβλέψεις του κανονιστικού ευρωπαϊκού χρηματοδοτικού πλαισίου άρα προσφέρουν ασφαλή προσδιορισμό εννοιών έτσι όπως εκλαμβάνονται από τις επίσημες αρχές.

Επίσης, ενσωματώνουν τεχνογνωσία, ορισμούς και επιστημονικές αναλύσεις που είναι διαθέσιμα στους φορείς διαχείρισης αλλά δεν τυγχάνουν ευρείας δημοσιότητας ή δεν έχουν αναρτηθεί αυτούσια ώστε να είναι προσβάσιμα σε επίπεδο διπλωματικής εργασίας. Θεωρούμε ότι οι προσκλήσεις των προγραμμάτων και μάλιστα των καινοτομικών προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες για το τι θεωρείται επίσημα καινοτομία και προωθείται, δημιουργεί δηλαδή υποστηρικτικές συνθήκες για το cluster της αναγνωρισιμότητας μέσω της

καινοτομίας.

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση συνάντησε δυσκολία εντοπισμού σημαντικού αριθμού τίτλων σχετικών με τις Αγροδιατροφικές Συμπράξεις, εκτός από το Νομοθετικό πλαίσιο και τα ίδια τα καταστατικά τους. Το φαινόμενο οφείλεται μάλλον στην μικρή ηλικία τόσο του πλαισίου, όσο και της ίδιας της ύπαρξης αυτών των φορέων που δεν προσφέρονται για αξιολόγηση, ανάλυση και συγγραφή επιστημονικών κειμένων βασισμένων στην απόδοση ή και απλά στην δραστηριότητα αυτών των οργανισμών.

Για τον παραπάνω λόγο, χρησιμοποιήθηκαν σαν πηγές πληροφόρησης και εντοπισμού απόψεων, γνωμών και τάσεων, δημοσιογραφικά κείμενα, δημοσιεύσεις στα ΜΜΕ καθώς και διαδικτυακές παρουσιάσεις των υπαρχόντων, λειτουργούντων ή και υπό ίδρυση φορέων. Οι παρουσιάσεις αυτές περιγράφουν αποτελεσματικά την κατάσταση στον χώρο και εκτιμούν με επάρκεια τις επιδόσεις του κάθε ενός από αυτούς τους φορείς. Σε κάθε δε περίπτωση επιτρέπουν την προσωρινή χαρτογράφηση του cluster που καλύπτει τις ανάγκες της παρούσας, δηλαδή επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Κεφάλαιο 3. Το cluster της «αναγνωρισιμότητας» στην αγροδιατροφή

3.1 Σχετικά cluster στον Ελληνικό Αγροδιατροφικό τομέα

Η αγροδιατροφή στην Ελλάδα ανέπτυξε ιστορικά αλλά και βάση των επιχειρηματικών λειτουργιών, πολλά εμπορικά σήματα (brand names) ανάλογα με το είδος των προϊόντων της κάθε επιχείρησης. Πολλά παραμένουν λειτουργικά και σημαίνοντα παρά την απορρόφηση των παλαιών ιδιοκτητών τους από μεγάλες πολυεθνικές.

Αναπτύχθηκαν επίσης αναγνωρίσιμες παραδοσιακές «σημάνσεις» όπως η ονομασία-περιγραφή προϊόντων π.χ. Παραδοσιακά Ποτά (Σουμάδα, Λεμονάδα, Μανταρινάδα, Βουσσινάδα κ.λ.π.). Τρόφιμα π.χ. Τραχανάς, Χυλοπίτες, Μακαρούνες, Χαλβάς (συνήθως με τοπική αναφορά π.χ. Κουσκουσάκι Νέας Αρτάκης Ευβοίας) και με μεγαλύτερο ή μικρότερο κατά περίπτωση σεβασμό των παραδοσιακών συνταγών. Χαρακτηριστικό είναι η απουσία αυστηρών προδιαγραφών. Ιστορικά φαίνεται ότι εξασφαλίζουν σημαντική αναγνωρισιμότητα.

Τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκαν δύο σημαντικά cluster σχετικά με την αναγνωρισιμότητα:

Το ένα περιλαμβάνει την δικτύωση εργαστηρίων και επιστημονικών φορέων με επιχειρήσεις ώστε με αίτημα των τελευταίων αλλά και με πρωτοβουλίες των πρώτων να τεκμηριώνεται με αναλύσεις η φυσική και βιοχημική σύσταση των τροφίμων, η συμμόρφωση με διατροφικούς κανονισμούς και η νόμιμη επίκληση ισχυρισμών (διατροφικών-υγείας).

Το δεύτερο περιλαμβάνει αγροδιατροφικούς φορείς που αναλαμβάνουν ως κοινό σκοπό τη προώθηση του διατροφικού και γαστρονομικού αφηγήματος επιδιώκοντας την αναβάθμιση στα μάτια του καταναλωτή της ιδέας του τροφίμου ως ανώτερου αγαθού και όχι ως απλής τροφής.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας δεν είναι κάποιο από τα παραπάνω αλλά μόνο και **ειδικά**, εκείνο το cluster-σύμπλεγμα-μόρφωμα-συστάδα που διακρίνεται από την ειδοποιό διαφορά να σκοπεύει την τεκμηριωμένη **αναγνωρισιμότητα** με περιφερειακή διάσταση και με στόχο την ανάδειξη των **τοπικών** ποιοτικών χαρακτηριστικών προς τον τελικό καταναλωτή. Βεβαίως, το συγκεκριμένο cluster αλληλοσυνδέεται πολυεπίπεδα με τα υπόλοιπα και αποτελεί λειτουργικό μέρος του γενικού συμπλέγματος της διατροφής, αλλά εδώ δεν θα μας απασχολήσουν τα υπόλοιπα.

Επίσης, πρέπει να προσδιοριστεί ότι η παρούσα ανάλυση βασίζεται στις Περιφερειακές Αγροδιατροφικές Συμπράξεις όπου η «περιφερειακότητα» ως τοπικότητα τυχαίνει να ταυτίζεται με την Διοικητική Περιφέρεια. Είναι σαφές ότι τα συμπεράσματα ισχύουν και για άλλες τοπικότητες-περιφερειακότητες (όπως π.χ. τα νησιωτικά και άλλα τοπικά σύμφωνα ποιότητας) που όμως δεν έχουν επαρκή παρουσία προς το παρόν ούτε δημοσιευμένο υλικό για να στηρίξουν την έρευνά.

3.2 Ενδείξεις Καινοτομικότητας

Η καινοτομικότητα εντοπίζεται σε διάφορες πρωτοβουλίες και διαδικασίες από την παρουσία καινοτομιών κάθε φύσης. Οι καινοτομίες αυτές άλλοτε είναι τεχνικές, άλλοτε marketing ή/και προωθητικές, άλλοτε οργανωτικές κ.ο.κ.⁴²

3. 2.1 Η καινοτομία στην παραγωγή

Καινοτομίες στην παραγωγή εμφανίζονται όταν προκύπτει κάποια νέα διαδικασία παραγωγής ακόμα και νέα διατροφικά προϊόντα . Τέτοιες καινοτομίες σχετίζονται με νέα υλικά, μεθόδους και μηχανήματα που συνήθως προέρχονται από τεχνολογική έρευνα και ανάπτυξη (R&D) των επιχειρήσεων τροφίμων ή παραγωγικού εξοπλισμού. Υιοθετούνται σχετικά γρήγορα και έχουν μεγάλο κύκλο

⁴² Στο Κλασικό «Καινοτομία, Ο δρόμος για την επιτυχία» ΣΒΕΕ , 2006, <http://sev4enterprise.org.gr/wp-content/uploads/2014/12/kainotomia21.pdf>

ζωής (διατηρούνται για μεγάλα χρονικά διαστήματα)⁴³. Για την σκόπευση της παρούσας εργασίας θεωρούνται μέρος της θεματολογίας και η διάδοση τέτοιων καινοτομιών θεωρείται απαραίτητη λειτουργία ενός αγροδιατροφικού cluster. Γι' αυτό και εξετάζοντας τις Ελληνικές Αγροδιατροφικές Συμπράξεις αναζητούνται στοιχεία τέτοιας καινοτομικότητας.

3.2.2 Η καινοτομία στο marketing

Οι καινοτομίες στο Marketing (δηλαδή στο τι προϊόν εμπορεύονται οι επιχειρήσεις, πως, σε τι ποσότητες, σε ποιες τοπικότητες) έχει άμεση σχέση με την λειτουργία της «ποιότητας». Το προϊόν δεν είναι μόνο φυσικό αλλά είναι έμφορτο στοιχείων ποιότητας και μάλιστα «εκλαμβανόμενης ποιότητας». Γι' αυτό και εξετάζοντας τις Ελληνικές Αγροδιατροφικές Συμπράξεις αναζητούνται στοιχεία τέτοιας καινοτομικότητας.

3. 2.3 Η καινοτομία στην τεχνολογία τροφίμων

Η καινοτομία που προέρχεται από εξελίξεις στην τεχνολογία τροφίμων σχετίζεται ειδικά με εξελίξεις στον τομέα των εφαρμοσμένων φυσικών επιστημών (Τεχνολογία Τροφίμων).

Η διάδοση τέτοιων καινοτομιών θεωρείται απαραίτητη λειτουργία ενός αγροδιατροφικού cluster, γι' αυτό και εξετάζοντας τις Ελληνικές Αγροδιατροφικές Συμπράξεις αναζητούνται στοιχεία τέτοιας καινοτομικότητας.

3.3 Η οργανωτική καινοτομία των «αγροδιατροφικών συμπράξεων»

Η οργανωτική ή επιχειρησιακή καινοτομία είναι σημαντική αιτία της ευελιξίας και προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων⁴⁴. Κατά την μελέτη των θεμάτων αναγνωρισιμότητας υπό το πρίσμα της καινοτομικότητας εξετάζουμε την οργανωτική μορφή των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων (ΑΣ). Οι ΑΣ αποτελούν φορείς που συνενώνουν τις προσπάθειες των αγροδιατροφικών φορέων για επίτευξη κοινών επιδιώξεων. Παρά την προφανή χρησιμότητα τέτοιων συμπράξεων, αυτές δεν εμφανίστηκαν παρά μόνο όταν

⁴³ Καινοτομία κλπ ΓΓΕΤ https://www.disigma.gr/media/blfa_files/chapter_KAINOTOMIA.pdf

⁴⁴ ΓΓΕΤ όπως παραπάνω

η διαπιστωμένη έλλειψη τους επέβαλε την παρέμβαση του κράτους. Η καινοτομική κίνηση που δεν γινόταν στις επικρατούσες συνθήκες από τους άμεσα ενδιαφερόμενους, έγινε δυνατή με την καταλυτική παρέμβαση του κράτους και για προφανείς σκοπούς Δημοσίου Συμφέροντος. Δεν παύει όμως να παραμένει μια χρήσιμη καινοτομία που χρειαζόταν μια απλή ώθηση για να υλοποιηθεί.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Η «Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κρήτης» ιδρύθηκε το 2012. Είναι η πρώτη από τις Αγροδιατροφικές Συμπράξεις που ιδρύθηκαν και παρά την υποστήριξη από τη Περιφέρεια Κρήτης, μπορεί να υποστηριχθεί ότι το «κοινωνικό κεφάλαιο»⁴⁵ της Κρήτης έτσι όπως διαφαίνεται στο Κρητικό cluster/συστάδα της Κοινωνικής Οικονομίας, έχει παίξει το ρόλο του, σύμφωνα με την μεθοδολογία του Οδηγού Κοινωνικής Οικονομίας της ΕΕΤΑΑ⁴⁶ δραστηριοποιείται σε μια από τις μεγαλύτερες νήσους της Μεσογείου με πολλές επιμέρους γεωγραφικές ιδιαιτερότητες. Οι ιδιαιτερότητες αυτές έχουν σχέση με το ανάγλυφο, τα πολλά μικροκλίματα που αυτό δημιουργεί, την απομόνωση μεταξύ των διαμερισμάτων της παλαιότερα, και την πολιτιστική επίδραση από εξωγενείς παράγοντες στο ιστορικό παρελθόν. Είναι αναμενόμενο να δημιουργηθούν πολλές «τοπικότητες» που δεν θα μπορούσαν να στηριχτούν αποτελεσματικά όλες ταυτόχρονα σε επίπεδο Κρήτης χωρίς να υπάρξει ένα ενιαίο σχήμα.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της είναι η ταύτιση της «γεωγραφικής» ενότητας που είναι το νησί, με την Διοικητική που είναι η Περιφέρεια Κρήτης. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η σύμπραξη ιδρύθηκε με κορμό την Αναπτυξιακή Εταιρεία.

Επίσης, οι αγροδιατροφικές μονάδες της Κρήτης είναι πολυάριθμες και μάλλον μικρές έως

⁴⁵ Στην επίσημη ιστοσελίδα του ΟΟΣΑ δίνεται ο ορισμός του Κοινωνικού Κεφαλαίου ως: « ...για λόγους απλοποίησης μπορούμε να θεωρήσουμε το κοινωνικό κεφάλαιο ως τις διασυνδέσεις, κοινές αξίες και αλληλοκατανόηση στην κοινωνία που επιτρέπουν σε άτομα και ομάδες να έχουν εμπιστοσύνη μεταξύ τους και έτσι να εργάζονται όλοι μαζί» Για τον ορισμό του ΟΟΣΑ <https://www.oecd.org/insights/37966934.pdf>

⁴⁶ Ομάδα επιστημόνων, Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, «Οδηγός Κοινωνικής Οικονομίας», Αθήνα 2021.

πολύ μικρές⁴⁷. Άρα και πάλι δεν αναμένεται να ενεργήσουν αποτελεσματικά από μόνες τους. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Κρητικού αγροδιατροφικού κλάδου είναι η απόσταση από τα κύρια καταναλωτικά κέντρα της χώρας αλλά και από τις εξαγωγικές αγορές της Ευρώπης. Η απόσταση επιβαρύνει το κόστος μεταφοράς και μειώνει την ευελιξία των επιχειρήσεων. Έτσι εμφανίστηκαν δύο λύσεις στο παρελθόν (1970 και μετά):

- Έγινε προσπάθεια για να μειωθεί το κόστος ή να καλυτερεύσουν οι συνθήκες μεταφοράς με ναυτιλιακές εταιρείες λαϊκής βάσης, που άλλες χάθηκαν στην διαδρομή και άλλες όπως η ANEK επιβίωσαν και εξελίχθηκαν έκτοτε⁴⁸.
- Έγιναν απόπειρες να εγκατασταθούν δίκτυα καταστημάτων λιανικής με καταστήματα στην Αττική (π.χ. Ένωση Πεζών) που όμως δεν κατάφεραν να επιβιώσουν και πέρασαν στα χέρια ιδιωτών.
- Εμφανίστηκαν πολλά καταστήματα λιανικής ιδιωτικών επιχειρήσεων που στηρίζονται στην γενική γεωγραφική αναφορά «Κρητικά Προϊόντα» και πολλά λειτουργούν. Επίσης πολλοί παραγωγοί ή αντιπρόσωποι κρητικών προϊόντων εμφανίζονται σε Λαϊκές Αγορές, Πανηγύρια και ειδικές εκδηλώσεις Συλλόγων με Κρητική Καταγωγή.

Γενικός στόχος της «Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Κρήτης» είναι προσδώσει μια νέα διαφορετική δυναμική στον πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα παραγωγής καθώς και να ενισχύσει τους χώρους μαζικής εστίασης του νησιού.

Από την επεξεργασία της επικοινωνιακής πολιτικής της προκύπτει ότι στην προσπάθεια να γίνει αναγνωρίσιμο και διακριτό το χαρακτηριστικό της περιφερειακότητας, η Σύμπραξη χρησιμοποιεί :

- Ενιαίο Λογότυπο με εμφανή οπτικά την Γεωγραφική Διάσταση της Κρήτης (χάρτης της Κρήτης).
- Απονομή σημάτων βασισμένων στην εθελοντική προσχώρηση των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα και στην επακόλουθη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της σηματοδότησης. Συνοδεύεται από αναρτημένο στο διαδίκτυο κατάλογο πιστοποιημένων επιχειρήσεων.
- Κέντρο Κρητικής Γαστρονομίας και Χάρτη της Κρητικής Παραγωγής και Γαστρονομίας. Μέσω αυτών προωθεί το αφήγημα της Κρητικής Διατροφής ως συνώνυμου και

⁴⁷ RIS3 Περιφέρειας Κρήτης, Αγροδιατροφικός Τομέας

⁴⁸ ANEK ιστορία <https://www.anek.gr/el/company-profile/history/>

ταυτόσημου με την «Μεσογειακή Διατροφή» που μέχρι στιγμής ήταν γνωστότερο διεθνώς.

Επικοινωνιακά, χρησιμοποιεί

- Διαγωνισμούς
- Προβολή και διάδοση Συνταγών
- Ευρωπαϊκή επικοινωνιακή εκστρατεία “European Food Masters” (It’s from Europe)⁴⁹
- Έντυπες εκδόσεις
- Πρόγραμμα επισκέψεων, ανταλλαγών και συμμετοχής σε εκθέσεις με χαμηλό κόστος για τις επιχειρήσεις.

Τα παραπάνω προβάλλονται στον ιστοχώρο της και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης .

Εικόνα 9 Σήμα ΑΣ Κρήτης

Η πολιτική Πιστοποίησης καταστημάτων και επιχειρήσεων βάσει σηματοδοσίας περιλαμβάνει τα εξής τέσσερα (4) σήματα:

A. «Κρήτη Γενέτειρα Αξιών» - “Crete Land of Values”⁵⁰

«Η Περιφέρεια Κρήτης με την Αγροδιατροφική Σύμπραξη, ήδη από το 2012, καθιέρωσαν το σήμα «Κρήτη», με στόχο τα τοπικά προϊόντα που φέρουν αυτό το σήμα να γίνουν αναγνωρίσιμα και ακόμη πιο ανταγωνιστικά εμπορικά, αποκτώντας μια ισχυρή εμπορική ταυτότητα στην εθνική και τη διεθνή αγορά.

Η σήμανση «Κρήτη» κάνει εφικτό για τα αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα του νησιού, να προβάλλονται σωστά και να αναδεικνύονται κατά την αναζήτηση από πελάτες ξεχωρίζουν στις προτιμήσεις των καταναλωτών.»

B. "Κρήτη - Κρητική κουζίνα" (Crete Cretan Cuisine)

⁴⁹ ΑΣΣΕ Κρήτης <http://www.agrocrete.com/efm/>

⁵⁰ Από την περιγραφή των σημάτων στον ιστοχώρο της Σύμπραξης 2021, Φεβρουάριος

« Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κρήτης, θέλοντας να αναδείξει και να προωθήσει την τοπική κουζίνα και την κρητική γαστρονομία, δημιούργησε το σήμα «κρητική κουζίνα». Οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως τα εστιατόρια, οι ταβέρνες, τα εστιατόρια ξενοδοχείων και αγροτουριστικών καταλυμάτων, που προσφέρουν ξεχωριστές γεύσεις της κρητικής γαστρονομίας και φυσικά μοναδική κρητική φιλοξενία, αναδεικνύονται και επιβραβεύονται αποκτώντας το σήμα «κρητική κουζίνα».

Ο πρωταρχικός στόχος είναι αφενός το σήμα «κρητική κουζίνα» να λειτουργεί ως μια σφραγίδα εμπιστοσύνης για τους καταναλωτές και αφετέρου να συνδέει τον αγροτικό τομέα του νησιού με τον τουρισμό. Με αυτόν τον τρόπο η Κρήτη αποκτά υψηλή θέση στη λίστα προτίμησης των επισκεπτών ως «γαστρονομικός προορισμός».

Γ. «Κρήτη - Κρητικό μπακάλικο» (Crete – Cretan Grocery)

Όπως αναφέρει ο σχετικός ιστοχώρος:

“ Το σήμα πιστοποιεί τους χώρους λιανικής διάθεσης κρητικών προϊόντων, οι οποίοι πληρούν όλες τις προδιαγραφές, προσφέροντας στον καταναλωτή αίσθηση ασφάλειας κατά τις αγορές του, καθώς επιλέγει προϊόντα ποιοτικά και με υψηλή διατροφική αξία. Σε αυτά τα καταστήματα διατίθενται τα τοπικά προϊόντα με το σήμα «Κρήτη», ενισχύοντας ακόμη περισσότερο την εμπορική ταυτότητά τους. Συνεπώς, το σήμα «Κρητικό μπακάλικο» αναδεικνύει και προβάλλει τα καταστήματα λιανικής πώλησης, καθώς εγγυάται την προέλευση και την ποιότητα των προϊόντων.”

Δ. Κρήτη Επισκέψιμα Οινοποιεία (Crete – Open wineries)

Το σήμα «επισκέψιμα οινοποιεία» προβάλλει τους επισκέψιμους χώρους των οινοποιείων του νησιού, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, με στόχο την άνθηση της κρητικής γαστρονομίας. Ακόμη, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη μέσω της σήμανσης των οινοποιείων αποβλέπει στην ανάπτυξη του οινοτουρισμού στο νησί, μέσω της προώθησης του τοπικού οίνου και των γηγενών ποικιλιών του.

Τα τέσσερα παραπάνω σήματα όπως είναι φανερό, βασίζονται στο γενικό- βασικό (generic) Σήμα «Κρήτη» το οποίο πιστεύεται βάσιμα ότι συμβάλει στην αναγνωρισιμότητα των προϊόντων.

Αναλύοντας τα δημοσιευμένα στο διαδίκτυο στοιχεία των περιπτώσεων απονομής σημάτων από την Αγροδιατροφική Σύμπραξη Κρήτης έχουμε:

Όσον αφορά την κατανομή των σημάτων κατά **προϊόν, νομό (Περιφερειακή Ενότητα) και κλάδο**, τα δημοσιευμένα στοιχεία της Αγροδιατροφικής δηλώνουν ότι:

Πίνακας 6 Επιχειρήσεις κατά σήμα "Κρήτη"

ΣΗΜΑ	ΑΡ.
Κρητική κουζίνα	50
Κρητικό Μπακάλικο	4
Προϊόντα με το Σήμα «Κρήτη»	101
Επισκέψιμα Οινοποιεία	0
ΣΥΝΟΛΟ	155

Πίνακας 7 Επιχειρήσεις με σήμα "Κρήτη" ανά Π.Ε.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΝΟΜΟΙ
Ηράκλειο	47
Λασιθι	10
Ρέθυμνο	20
Χανιά	24
ΣΥΝΟΛΟ	101

Από την αρίθμηση των σημάτων ανά **κατηγορία προϊόντος**, φαίνεται ότι κάποια προϊόντα έχουν σημαντικά μεγαλύτερη εκπροσώπηση από τα άλλα και κάποια δεν έχουν την αναμενόμενη με την κοινή λογική εκπροσώπηση. Συγκεκριμένα παρατηρούμε τις παρακάτω εκπροσωπήσεις⁵¹:

Αναψυκτικά (2), Αλόη (1), Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική (9), Αυγά (4), Βιολογικά προϊόντα (3), Βότανα και αρωματικά φυτά (5), Εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο (30), Επιτραπέζιες ελιές (2), Ζυμαρικά (1), Κρασί (2), Κρεατικά (6), Μέλι (5), Νερό (2), Ξεροτήγανα (2), Ξύδι (2), Παξιμάδι (2), Παραδοσιακά καπνιστά προϊόντα (9), Πίτες - Καλλιτσούνια (3), Σταφίδα (1), Τσικουδιά (1), Τυροκομικά (21), Φρούτα και λαχανικά (9).

Από την εξέταση των απονεμηθέντων σε επιχειρήσεις και προϊόντα σημάτων μπορούν να εντοπιστούν τα εξής:

- Δεκαπέντε κατηγορίες προϊόντων έχουν από 1 έως 5 εκπροσωπήσεις στη σήμανση.
- Επτά κατηγορίες προϊόντων έχουν μεταξύ 5 και 10 πιστοποιημένων εκπροσώπων.
- Δύο κατηγορίες, συμμετέχουν με πάνω από 20 εκπροσώπους.

Η συμμετοχή αυτή κρίνεται λογική για καινοτομικά προϊόντα όπως η Αλόη και τα βιολογικά, ή και μικρούς κλάδους όπως τα αυγά, αλλά παραξενεύει και απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση όπως πχ για παραδοσιακά Κρητικά προϊόντα (Μέλι, Βότανα & Αρωματικά φυτά).

Επίσης, παραξενεύει η μικρή συμμετοχή της παραδοσιακής τσικουδιάς και των κρασιών. Πιθανόν οι σχετικές επιχειρήσεις να βασίζονται πολύ στην ιδιαιτερότητα και υπάρχουσα αναγνωρισιμότητα των προϊόντων τους και να μην διεκδικούν περαιτέρω ενίσχυση. Ιδιαίτερα για τα κρασιά, φαίνεται περίεργο η μη συμμετοχή τους στην σηματοδότηση παρά το ότι προβλέπεται ειδική σήμανση επισκέψιμων οινοποιειών. Ίσως πάλι γι' αυτό το λόγο της έλλειψης ενδιαφέροντος από τους παραγωγούς ενώ υπάρχει διεθνής τουριστική ζήτηση⁵² για επισκέψιμα οινοποιεία, παρότρυνε τους ιθύνοντες στην πρόβλεψη του σήματος. Εντούτοις στην πρωτοβουλία «Δρόμοι του Κρασιού» αναφέρονται πολλά οινοποιεία και μάλιστα επισκέψιμα⁵³ και μάλιστα σε μια περιφέρεια με πολλές ενδογενείς ποικιλίες και , πολλούς

⁵¹ Δημοσιευμένα στοιχεία της Αγροδιατροφικής Κρήτης, 2021, Φεβρ.

⁵² Πχ Η Πρωτοβουλία «Δρόμοι του Κρασιού»

⁵³ Δρόμοι του Κρασιού Κρήτη <http://www.winesofcrete.gr/cretewines/el/Wineries>

οίνους ΠΟΠ-ΠΓΕ⁵⁴ καθώς και με πανάρχαια παράδοση στον κλάδο.

Παρατηρείται μεγάλη συμμετοχή ελαιολάδου με 30 περιπτώσεις (που μάλιστα αφορούν Αγνό Παρθένο). Συγκρίνοντας με την περίπτωση των οίνων πιο πάνω, θα μπορούσε να γίνει η επισήμανση ότι εδώ δημιουργείται μια ευκαιρία για τον ελαιοκομικό κλάδο για ειδική σήμανση επισκέψιμων ελαιοκομικών φορέων εφόσον βέβαια υπάρχει τέτοια διάθεση εκ μέρους τους. Αντίστοιχη διεθνής (Μεσογειακή) πρωτοβουλία είναι οι «Δρόμοι της Ελιάς»⁵⁵

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Εικόνα 10 Σήμα ΑΣ Κεντρικής Μακεδονίας

Η Σύμπραξη ιδρύθηκε από 18 θεσμικούς φορείς και την ίδια την Περιφέρεια, χωρίς την συμμετοχή ιδιωτικών επιχειρήσεων. Διοικείται από ενδεκαμελή (11) Διαχειριστική Επιτροπή με τετραμελές (4) προεδρείο, η οποία ενισχύεται στο έργο της από εικοσαμελή (20) Επιστημονική Επιτροπή⁵⁶.

Το όραμά της συνοψίζεται:

« Η σύμπραξη των κλάδων και τομέων, φορέων και επιστήμης, γνώσης και εφαρμογής είναι πρόταγμα και για εμάς πρόκληση ζωής.»

Η ΑΣΚΜ θεωρεί ταυτόσημη την αγροδιατροφή με την ίδια την Γεωργία και μεταξύ άλλων στοχεύει σε :

⁵⁴ Διαδικτυακή Πύλη για τα προϊόντα με Γεωγραφική Ένδειξη <https://deligate.gr/category/wine>

⁵⁵ Πρωτοβουλία «Δρόμοι της Ελιάς» <https://olivetreeroute.gr/> καθώς και <https://dromoielias.gr/>

⁵⁶ <http://agromacedonia.gr/>

- Ενίσχυση παραγωγής, μεταποίησης, προώθησης και πολιτιστικής ταυτότητας γαστρονομίας στην Περιφέρειας Κ.Μ.
- Αναζωογόνηση της υπαίθρου με συνδυασμό των φυσικών συνθηκών και της επιστημονικής επάρκειας.
- Βελτίωση της συμμετοχή της τοπικής παραγωγής στην κατανάλωση διατροφικών προϊόντων και να καλύψει το αντίστοιχο εμπορικό έλλειμμα.
- Αξιοποίηση της τουριστικής διάστασης της διατροφής.

Υπάρχουν επιμέρους σκοποί που αναφέρονται στο Παράρτημα II.

Η Α. Σύμπραξη χρησιμοποιεί για την επίτευξη των σκοπών, ειδικό σήμα για τα συνεργαζόμενα μέλη που συμμορφώνονται με τις προβλέψεις σχετικού Εσωτερικού Κανονισμού της.

Επίσης οι «συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» καλούνται να τηρούν σύστημα **Ιχνηλασιμότητας** και τις απαραίτητες **πιστοποιήσεις** (ώστε να δικαιολογείται η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του σχετικού κανονισμού της Σύμπραξης).

Εκτός από το Σύστημα Πιστοποίησης η Σύμπραξη χρησιμοποιεί ως εργαλεία ανάπτυξης τις **Συναντήσεις Εργασίας**, την συμμετοχή σε σχετικά **cluster/συστάδες** καθώς και την συμμετοχή σε **Ευρωπαϊκά Προγράμματα**.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Από τις υπάρχουσες πληροφορίες η Σύμπραξη της Δυτικής Μακεδονίας, παρότι φαίνεται να έχει συσταθεί από το 2016 (η πρόσκληση για υπογραφή καταστατικού είναι με ημερομηνία

Δευτέρα 13 Φεβρουαρίου 2017, με 25 εταίρους συνεταιρισμούς και επιχειρήσεις της Περιφέρειας). Παρόλα αυτά καταλαβαίνουμε την Περιφέρεια να βρίσκεται σε σχετική αδράνεια, ενώ φαίνεται πάλι ότι από το 2019 έγινε προσπάθεια «επανεκκίνησης».

Οραματική θέση φαίνεται να είναι η «ανθρώπινη» διάσταση της αγροδιατροφής. Επίσης, διαφαίνεται η ανάγκη ή η πρόθεση να εισέλθουν στην κοινοπραξία και ερευνητικά ιδρύματα, εκπαιδευτικοί φορείς και ΟΤΑ⁵⁷.

Από δημοσιεύματα⁵⁸ φαίνεται ότι οι ιθύνοντες προσπάθησαν και επέτυχαν να ανασυγκροτήσουν το ΔΣ της Σύμπραξης με Γενική Συνέλευση των εταίρων. Άλλοι στόχοι τους ήταν:

- Να συγκροτήσουν ένα σχέδιο δράσης (σχεδιασμό-προγραμματισμό) των εκδηλώσεων προβολής που θα λάβει μέρος η Περιφέρεια.
- Να οργανώσουν ένα πλαίσιο Πιστοποίησης βάσει σήματος ποιότητας για το οποίο εμφανίστηκε σχέδιο και λογότυπος από την Αναπτυξιακή Κοζάνης ANKO ΑΕ. Απ' ότι φαίνεται σε αναζήτηση στο διαδίκτυο έχει ήδη υιοθετηθεί σχετικό σήμα.

Εικόνα 11 Σήμα ΑΣ Δυτικής Μακεδονίας

- Να οργανωθεί το σύστημα «Σήμανσης Ποιότητας».
- Να συνταχθεί το ετήσιο και μακροπρόθεσμο επιχειρησιακό σχέδιο.
- Η τελευταία είδηση 2020/6^{ος} αφορούσε συμμετοχή της Σύμπραξης σε Ευρωπαϊκή Εκστρατεία πρόγραμμα προώθησης και προβολής Διατροφικών προϊόντων “Enjoy it’s

⁵⁷ <https://www.ypaithros.gr/proteraiotites-agrodiatrofikis-sympraksis-thespisi-simatos-proionta-dytikis-makedonias/>

⁵⁸ <https://www.pdm.gov.gr/enimerosi-schetika-me-tin-agrodiatrofiki-sympraxi/>

from Europe” στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 1144/2014, το οποίο στοχεύει σε ενέργειες προώθησης και προβολής αγροδιατροφικών προϊόντων.

Η πρόταση περιλαμβάνει δράσεις προώθησης καλαθιού συγκεκριμένων αγροδιατροφικών προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων κάτω από ενιαίο brand name της Περιφέρειας και, εφόσον αξιολογηθεί θετικά, θα συμβάλλει στη διοργάνωση προωθητικών ενεργειών σε εστιατόρια και σημεία πώλησης, επισκέψεις αγοραστών, παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού, συμμετοχή σε επιλεγμένες εκθέσεις κ.α.

Οι αγορές -στόχος που επιλέχθηκαν είναι Ελλάδα, Γερμανία, Γαλλία και Κύπρος. Ο προϋπολογισμός της πρότασης ανέρχεται στα 1.200.000 ευρώ και αφορά τριετία, με δυνατότητα επιδότησης του 70%. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε και σύμφωνα με δημοσιεύματα⁵⁹ υλοποιείται.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Η Ιδρυτική Γενική Συνέλευση της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων έγινε στις 22 Ιουλίου 2014 και συστήθηκε ΑΜΚΕ με 28 μέλη φορείς της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων.

Διακριτικός τίτλος είναι «Ιόνια Γη».

Συνολικά μετέχουν 28 Περιφερειακοί Φορείς και Επιχειρήσεις .

Σκοποί της Σύμπραξης

Οι σκοποί της Σύμπραξης όπως φαίνεται από τα δημοσιεύματα είναι:

⁵⁹ <https://www.yraithros.gr/anakoinosi-diagonismou-eyresi-anadoxou-plaisio-kan-ee-11442014-ylopoiisi-druseon-proothisis-georgikon-proionton/>

- Η τεχνική υποστήριξη, προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας.
- Το «Ιόνιο Σύμφωνο Ποιότητας και παράλληλα του συνακόλουθα του Ιονίου Σήματος Ποιότητας «Προϊόντα Ιόνιας Γης».
- Η υποστήριξη των αγροτών και των συλλογικοτήτων τους αλλά και αντίστοιχα των καταναλωτών.
- η συμμετοχή σε συμπράξεις προγραμμάτων ΕΕ και εθνικών.
- η προβολή και προώθηση της επτανησιακής κουζίνας και του μοντέλου μεσογειακής διατροφής.

Στόχοι της Σύμπραξης φαίνεται ότι είναι:

- Η στήριξη του εισοδήματος των αγροτών και η αύξηση της απασχόλησης.
- η αύξηση της παραγωγής για να εξασφαλιστεί η διατροφική αυτάρκεια των νησιών της Περιφέρειας.
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου.
- η προστασία του καταναλωτή και της ευζωΐας-υγείας ανθρώπων (αλλά και ζώων).
- οι δικαιότερες τιμές τόσο για παραγωγό όσο και για καταναλωτή.
- η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος των Ιονίων Νήσων μας καθώς και
- η αειφόρα (βιώσιμη) διαχείριση των φυσικών τους πόρων.

Τα χρησιμοποιούμενα Μέσα για επίτευξη του σκοπού της φαίνεται ότι είναι:

- Οργάνωση συμμετοχής των μελών της στις εκθέσεις στις οποίες συμμετέχει η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, όπως η EXPOΤΡΟΦ και η FOODEXPO⁶⁰.
- Όπως φαίνεται από τις ανακοινώσεις της η Ιόνια Γη έχει συνάψει μνημόνια συνεργασίας με εργαστήρια του Ιονίου Πανεπιστημίου
 - Το εργαστήριο υπολογιστικής μοντελοποίησης
 - Το εργαστήριο Τεκμηρίωσης Πολιτιστικής και Ιστορικής Κληρονομιάς

⁶⁰ Ερωτηματολόγιο

- Εμφανίζονται μερικά newsletters και η ιστοσελίδα της υπό διαμόρφωση⁶¹.

Φαίνεται ότι η Αγροδιατροφική των Ιονίων Νήσων είναι σε αρχικό στάδιο συγκρότησης και κινείται μεταξύ συμμετοχής σε παρουσιαζόμενες ευκαιρίες δράσεων και οράματος για μια τεχνολογικά προηγμένη αλλά και πολιτιστικά στηριγμένη αγροδιατροφή.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Δυτικής Ελλάδας ιδρύθηκε το 2017 και διοικείται από εννεαμελές (9) Διοικητικό Συμβούλιο με την βοήθεια δεκαπενταμελούς (15) Επιστημονικού Συμβουλίου.

Εικόνα 12 Σήμα ΑΣ Δυτικής Ελλάδας

Σκοποί(κατά το καταστατικό)

Οι βασικοί και ειδικοί σκοποί της Εταιρείας καθώς και τα μέσα που χρησιμοποιεί είναι παρόμοια με εκείνα των άλλων ΑΣ στο ίδιο στάδιο ανάπτυξης.

Από τα συλλεγόμενα στοιχεία⁶² φαίνεται ότι η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Δυτικής Ελλάδας μπορεί να καταταχτεί στην φάση ανάπτυξης, δείχνοντας ετοιμότητα να εκμεταλλευτεί παρουσιαζόμενες ευκαιρίες για συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

⁶¹ <http://www.ionianagro.com/category/news-announcements/>

⁶² Δημοσιεύματα, ιστοχώρος και ερωτηματολόγιο

Εικόνα 13 Σήμα ΑΣ Βορείου Αιγαίου

63

Οι διαδικασίες για την ίδρυσή της άρχισαν το 2012 αλλά καθυστέρησαν για άγνωστους λόγους.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα 61 επιχειρήσεις έχουν εκφράσει πρόθεση συμμετοχής. Φαίνεται ότι οι καθυστερήσεις οφείλονται και στον νησιωτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας με 10 μάλλον απομακρυσμένα μεταξύ τους νησιά.

Θα διοικείται από αποτελείται από εννεαμελές (9) Διοικητικό Συμβούλιο.

Η Σύνθεση φαίνεται να αντικατοπτρίζει την γεωγραφική κατάτμηση του χώρου και την ανάγκη να εκπροσωπηθούν όλα τα νησιά της Περιφέρειας.

Ειδικό στοιχείο της συγκεκριμένης σύμπραξης είναι ο διορισμός εταιρείας συμβούλου (που είχε συμμετάσχει στις διαδικασίες ίδρυσης) ως εκπροσώπου της Περιφέρειας στο ΔΣ⁶⁴.

Προτεραιότητα της εταιρείας είναι η ανάληψη στοχευμένων δράσεων και ο συντονισμός ενεργειών για την προβολή, ανάδειξη και προώθηση του αγροδιατροφικού τομέα, αλλά και του φυσικού πλούτου, της κουλτούρας και των ιδιαιτεροτήτων της περιοχής και των νησιών.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Β. Αιγαίου κατά τον ιστοχώρο της εκλαμβάνεται ως ευκαιρία αναζωογόνησης της Περιφέρειας.

Από τα Δημοσιευμένα Στοιχεία δεν φαίνεται να υπάρχει τρέχουσα δραστηριότητα.

⁶³ <http://nisia-vaigaiou.gr/index.php/ta-deka-nisia/>

⁶⁴ <https://www.foodstandard.gr/portfolio/agrodaitrofiki-sumpraksi-voreiou-agaiou/>

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Οι διαδικασίες ίδρυσης άρχισαν το 2017⁶⁵.

Στις 22/3/2019 αναφέρεται⁶⁶ ότι είχαν εκφράσει πρόθεση συμμετοχής 35 φορείς για συμμετοχή στην Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Από αυτούς, 7 είναι Δήμοι, 5 είναι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Αγροτικές Συμπράξεις, 4 είναι Επιμελητήρια και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και 19 αγροδιατροφικές επιχειρήσεις της Περιφέρειας.

Πρόσφατα, στις 24/2/2021, δημοσίευμα σε κυκλαδίτικο μέσο αναφέρει ότι αναμένεται η έγκριση της συμμετοχής του Δήμου Άνδρου⁶⁷.

Φαίνεται ότι η Γεωγραφική Διασπορά στο Ν. Αιγαίο είναι σημαντικός παράγοντας της καθυστέρησης σύστασης της Σύμπραξης.

Από έρευνα σε τρέχοντα δημοσιεύματα δεν φαίνεται να υπάρχει δραστηριότητα του φορέα.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Οι διαδικασίες σύστασης και δραστηριοποίησης άρχισαν το 2013 μαζί με τις περισσότερες αντίστοιχες συμπράξεις αλλά δεν φαίνεται προς το παρόν σημαντική δράση.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

⁶⁵ <http://www.pnai.gov.gr/Arthro.aspx?a=9456>

⁶⁶ <https://www.rodiki.gr/article/411542/proxwra-h-agrodiatrotikh-sympraxh-notioy-aigaiou>

⁶⁷ <https://www.koinignomi.gr/news/politiki/politiki-kyklades/2020/03/19/endynamosi-toy-protogenoys-tomea.html>

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Φαίνεται από διάφορα δημοσιεύματα ότι η Περιφέρεια Θεσσαλίας ενδιαφέρεται να δραστηριοποιήσει Αγροδιατροφική Σύμπραξη.

Η Περιφέρεια έχει έντονο αγροδιατροφικό χαρακτήρα λόγω παραγωγικού και μεταποιητικού προφίλ και του ότι δραστηριοποιείται ένα Πανεπιστήμιο (Θεσσαλίας) που έχει αγροδιατροφική κατεύθυνση. Άρα, η Περιφέρεια έχει όλα τα χαρακτηριστικά αλλά και τις υποδομές για την οργάνωση ενός σχετικού cluster.

Φαίνεται ότι:

- είτε υπάρχουν άτυπες μορφές δικτύωσης μεταξύ των εμπλεκόμενων που καθιστούν μη ενδιαφέρουσα την τυπική συγκρότηση μιας ΑΣ
- είτε δεν έχει εντοπιστεί ακόμα το προφίλ αυτής της ΑΣ που θα καλύπτει τα κενά του άτυπα υπάρχοντος

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

Η μακριά παράδοση και οι αυξανόμενες τουριστικές ροές σε συνδυασμό με το βαθύ αγροτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας Αν. Μακ.-Θράκης είναι προφανές ότι αποτελούσαν κατάλληλο υπόστρωμα για την ίδρυση και δραστηριοποίηση μιας Αγροδιατροφικής Σύμπραξης. Η προσπάθεια άρχισε το 2013 και εντάθηκε το 2018 όπως φαίνεται και από τα στοιχεία δημοσιότητας. Δεν υπάρχει όμως συγκροτημένη παρουσία και παρέμβαση στο χώρο προς το παρόν.

Περισσότερα και αναλυτικότερα στοιχεία, βάσει των δημοσιευμένων στοιχείων της ΑΣ δίνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Πελοποννήσου εμφανίστηκε με ιστοχώρο και σελίδα στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (FB) το έτος 2014 και είχε επίσης από μια ενημέρωση το έτος 2015 και το 2016. Έκτοτε και μέχρι τη διεξαγωγή τη παρούσας έρευνας δεν παρατηρείται κάποια δραστηριότητα. Ο εταιρικός ιστοχώρος είναι ανενεργός.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Από την διαδικτυακή έρευνα προέκυψε ότι η Περιφέρεια Αττικής έχει λάβει την απόφαση και προχωρά στην συγκρότηση της δικής της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης⁶⁸.

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Εικόνα 14 Σήμα ΑΣ Στερεάς Ελλάδας

Ειδικά Χαρακτηριστικά

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συστήθηκε το 2015 με το πρώτο κύμα αντίστοιχων ιδρύσεων και ακολούθησε τον δικό της χαρακτηριστικό δρόμο στο σύμπλεγμα, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες της Περιφερειακής Αγροδιατροφικής Οικονομίας.

Κύριο χαρακτηριστικό των απαρχών της ήταν η επιλογή συμμετοχής τόσο της ίδιας της Περιφέρειας στη Διοίκηση και το Μετοχικό Κεφάλαιο, όσο και εκπροσώπων της Τοπικής και καθ' ύλην Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας (Δήμοι και Επιμελητήρια) πέρα από την

⁶⁸ ΑΠΟΦΑΣΗ Περ. Συμβουλίου, Αττικής, υπ' αριθμ. 159/2020

ελεύθερη συμμετοχή ιδιωτικών επιχειρήσεων κάθε τύπου που δραστηριοποιούνται με έδρα ή εγκαταστάσεις στην Περιφέρεια.

Άλλο ειδικό χαρακτηριστικό είναι η «**ιδιοκτησία**» (**sponsorship**) της Σύμπραξης από την Περιφέρεια. Σημειώνεται ότι από την παρακολούθηση της ίδρυσης και εξέλιξης, η Σύμπραξη φαίνεται να απολαμβάνει τόσο το ενδιαφέρον όσο και την ενίσχυση των Περιφερειακών Αρχών διαρκώς και με συνέχεια. Στα παραπάνω πλαίσια εξασφαλίστηκε επιχορήγηση σε ετήσια βάση για την κάλυψη πάγιων αναγκών της Σύμπραξης από τον Περιφερειακό Προϋπολογισμό.

Κρίσιμο στοιχείο των διαδικασιών ίδρυσης ήταν μια εκστρατεία ενημέρωσης των υποψήφιων μελών και της τοπικής κοινωνίας βασισμένη στις ιδιαιτερότητες της Γεωγραφίας της Περιφέρειας. Για τον σκοπό αυτό έγιναν από δύο κύριες παρουσιάσεις της πρωτοβουλίας σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα (Νομό) μία στο Δημοτικό Μέγαρο και μία στο αντίστοιχο Επιμελητήριο.

Για να αναλυθεί επαρκέστερα η ιδέα, ανατέθηκε σε ανεξάρτητο μελετητικό γραφείο συμβούλων του Αγροδιατροφικού Τομέα η διαδικασία της διοργάνωσης της ενημερωτικής εκστρατείας μαζί με την ολοκλήρωση του καταστατικού και την προσέλκυση μελών.

Ανάλυση Επικοινωνιακού Υλικού

Η Αγροδιατροφική ΣΣΕ όπως περιγράφεται από το δικό της δημοσιευμένο υλικό ιδρύθηκε και συνεχίζει να αναπτύσσεται, με ποικίλη μεν, στοχευμένη δε, δραστηριότητα στα πλαίσια του δεδομένου εξωτερικού περιβάλλοντος και των διατιθέμενων πόρων. Το επίπεδο ανάπτυξης του φορέα μπορεί να χαρακτηριστεί:

1. Ανεπτυγμένο, ακολουθώντας τις προϋπάρχουσες Συμπράξεις Κρήτης και Κεντρικής Μακεδονίας.
2. Ποικίλο μια και ασχολείται με πολλές από τις καταστατικές επιδιώξεις της από την αρχή της ίδρυσής της.
3. Δυναμικό μια και ενσωματώνει διαρκώς νέες δραστηριότητες.

Ειδικά και Καινοτομικά Χαρακτηριστικά

- Συμμετοχή τόσο Θεσμικών φορέων Τ.Α. και Επιμελητηρίων, Συλλογικότητες κ.λ.π.
- Ύπαρξη Επιστημονικού Συμβουλίου που δεν συναντάται σε πολλές από τις υπάρχουσες συμπράξεις. Το συμβούλιο έχει προβλεφθεί ολιγομελές από επιστημονικό προσωπικό ερευνητικών κέντρων ώστε να δίνει κατευθυντήριες γραμμές στον οργανισμό.

Καινοτομίες σε οργανωτικά θέματα

- Κατά την σύσταση έγινε ειδική πρόβλεψη τοπικών συναντήσεων (κατά ΠΕ) ώστε να γίνει αντιληπτή η φύση της Σύμπραξης και να εμπεδωθεί η έννοια στην συνείδηση των τοπικών παραγόντων. Συμμετείχαν Δήμοι, Επιμελητήρια, **Συλλογικά Σχήματα** Ομοσπονδίες / Οργανώσεις / Σύλλογοι, Συνεταιρισμοί.
- Επικοινωνιακά, μέσω του ιστοχώρου, προβάλλεται η Αγροδιατροφική Σύμπραξη σε άμεση συσχέτιση με την **Αγροδιατροφική Ταυτότητα** της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Τεχνικά αυτό επιτυγχάνεται με χάρτες προϊόντων, παραγωγών και σημείων. (Παρατηρείται συγκέντρωση των αναρτημένων σημείων πώλησης στην έδρα της Αγροδιατροφικής).
- Επίσης υπάρχουν πλούσιες και ενημερωμένες σελίδες **Δραστηριοτήτων, Νέων και Αρθρογραφίας**.
- Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προβολή των ίδιων των προϊόντων και των επιχειρήσεων με παρουσίαση ετικέτας αλλά και θέσης σε **διαδραστικό χάρτη**.
- Προβλέφθηκε ειδικός **χάρτης επισκέψιμων μονάδων**.
- Δημιουργήθηκε **Ένημερωτικός Οδηγός για την ανάδειξη της Θρεπτικής καθώς και της Ιστορικής Αξίας των Τοπικών και Παραδοσιακών προϊόντων της Περιφέρειας**.

- Επίσης, η καινοτομική πρωτοβουλία **Agora-Central Greece** απευθύνεται σε επαγγελματίες και κοινό για να τους παρουσιάσει τα προϊόντα της περιοχής. Αποτελεί υπηρεσία προς τα μέλη και τους ωφελούμενους παραγωγούς. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό η αμεσότητα και η ευκολία για τον χρήστη του ευρετηρίου Προϊόντων και Παραγωγών.

Περισσότερες πληροφορίες για την ΑΣ Στερεάς Ελλάδας σχετικά με το Όραμα, την Αποστολή, τους Σκοπούς και τα Μέσα που χρησιμοποιεί, μαζί με τις πηγές τους, παρατίθενται στο Παράρτημα II.

Κεφάλαιο 4. Γενική αξιολόγηση του cluster της αναγνωρισιμότητας

4.1. Επεξεργασία ερωτηματολογίων και συνεντεύξεων

Για την αξιολόγηση του cluster της «αναγνωρισιμότητας» μέσω των αγροδιατροφικών συμπράξεων, ως οργανωτικής-θεσμικής καινοτομίας, χρησιμοποιήθηκαν όπως προαναφέρθηκε δύο πηγές στοιχείων εμπειρικής διερεύνησης. Η πρώτη ήταν η έρευνα και ανάλυση κατά το δυνατόν ειδησεογραφίας με αναφορές στις τοπικές αγροδιατροφικές συμπράξεις. Η

δεύτερη που αναλύεται εδώ ήταν η ανάλυση όσων ερωτηματολογίων συλλέχθηκαν από τις υπάρχουσες αγροδιατροφικές συμπράξεις.

Τα ερωτηματολόγια που το πρότυπο τους παρουσιάζεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι, ήταν σχετικά απλά και ανώνυμα για να εξασφαλίσουν χαρακτηριστικές πληροφορίες που επιτρέπουν να κατατάξουμε τις συμπράξεις σε μερικές γενικές ομάδες σύμφωνα με το μέγεθος, το στάδιο ανάπτυξης, το είδος των δραστηριοτήτων στις οποίες επιδίδονται καθώς και προσωπικές εκτιμήσεις όποιου στελέχους τα συμπλήρωσε. Συμπληρώθηκαν έξι (6) ερωτηματολόγια με γενικά πολύ ικανοποιητικό περιεχόμενο και όγκο πληροφοριών. Δεν συμπληρώθηκε συνειδητά για την Στερεά Ελλάδα λόγω της πολύχρονης απασχόλησης της συντάκτριας της παρούσας στην βασική ομάδα της σύμπραξης ώστε να αποκλειστεί σχετική επίδραση στα συμπεράσματα. Προφανώς ο αριθμός τους δεν είναι ικανοποιητικός για την στατιστική συσχέτιση και στατιστικούς ελέγχους κάποιων μεγεθών (όπου θα χρειαζόταν $N > 30$). Είναι όμως πολύτιμη πηγή περιγραφικών στοιχείων που θεωρούμε ότι συμπληρώνουν την χαρτογράφηση του συμπλέγματος και μας επιτρέπουν να εξάγουμε ενδιαφέροντα συμπεράσματα για αυτό το αρχικό στάδιο της ύπαρξης του θεσμού.

Έλεγχος της ορθής συμπλήρωσης έγινε με απλή άθροιση των απαντήσεων ανά θέμα (ερώτημα) και σύγκριση με τον αριθμό 6. Σε κάποιες περιπτώσεις υποκειμενικής εκτίμησης, συμπληρώθηκαν δύο αντί για μια επιλογές. Θεωρούμε ότι το φαινόμενο εμπλουτίζει τη διαδικασία και κρατήθηκαν και οι δύο οπότε σε κάποιες περιπτώσεις, συγγνωστά ο αριθμός παρατηρήσεων είναι μεγαλύτερος του 6.

Σημειώνεται γενικά ότι λόγω της κατάστασης που διαμόρφωσε η πανδημία Covid-19 πολλές δραστηριότητες προώθησης, εκθεσιακές και συνεδριακές έχουν αναβληθεί ή ακυρωθεί και αυτό επηρεάζει τις προγραμματισμένες δραστηριότητες των νεότερων μελών του cluster που δεν πρόλαβαν να καταγράψουν σχετικές συμμετοχές ή δραστηριότητα.

4.2 Αποτελέσματα επεξεργασίας

Ακολουθώντας την δομή του ερωτηματολογίου παρουσιάζονται τα εξής ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία.

A. Μερικά (Στατιστικά) Στοιχεία

A.1 Γενικά στοιχεία

Πίνακας 8 Γενικά Στατιστικά Στοιχεία Αγρ. Συμπράξεων (Πηγή Ερωτηματολόγια)

A. Μερικά Στατιστικά Στοιχεία	1	2	3	4	5	6
A.1 Γενικά	ΚΡΗΤΗ	ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	ΔΥΤ ΜΑΚΕΔ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔ
1. Αριθμός προσωπικού (πλήρους ή και μερικής απασχόλησης):	4	1	0	1	1	1
2. Αριθμός εξωτερικών επιστημονικών συνεργατών-συμβούλων :	1	Αμισθοι	0	0	0	3
3. Τυχόν Ευρωπαϊκά, Διεθνή ή Εθνικά Προγράμματα στα οποία συμμετέχετε (Όνομα Προγράμματος, Όνομα Έργου και προϋπολογισμός):	0	3 προτάσεις Μέτρου 16 ΠΑΑ	0	0	0	5
4. Τυχόν μόνιμες εκδηλώσεις που οργανώνετε:	1	0	0	0	0	0

1. Αριθμός προσωπικού (πλήρους ή και μερικής απασχόλησης)

Ο αριθμός είναι συνήθως ένα (1) άτομο πλήρους ή μερικής απασχόλησης, πολλές φορές αποσπασμένο από κάποια σχετική δημόσια υπηρεσία ή εποπτευόμενο φορέα. Ειδική είναι η περίπτωση της Κρήτης όπου απασχολούνται τέσσερα (4) άτομα υποδηλώνοντας και τον βαθμό ενεργοποίησης της εκεί σύμπραξης.

2. Αριθμός εξωτερικών επιστημονικών συνεργατών-συμβούλων

Ο αριθμός διαφέρει από ένα (1) στην Κρήτη έως τρεις (3) στην Κεντρική Μακεδονία και κανένα (0) σε άλλες. Στη Δυτική Ελλάδα αξιοποιείται μεγάλος αριθμός άμισθων εξωτερικών συνεργατών χωρίς αυτό να αποκλείεται και για τις άλλες.

3. Τυχόν Ευρωπαϊκά, Διεθνή ή Εθνικά Προγράμματα στα οποία συμμετέχετε (Όνομα Προγράμματος, Όνομα Έργου και προϋπολογισμός)

Εδώ, παρατηρείται από τα σχόλια ότι όλες οι συμπράξεις προσπαθούν να έχουν συμμετοχή σε πρωτοβουλίες για συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, μέχρι

στιγμής όμως μόνο η Κεντρική Μακεδονία έχει συμμετοχή σε εγκεκριμένα και εκτελούμενα προγράμματα εθνικά και διεθνή, συνολικά πέντε (5) ενώ η Δυτική Ελλάδα βρίσκεται στο στάδιο πρώτων υποβολών και αναμονής αξιολόγησης κατά την στιγμή της συμπλήρωσης. Το φαινόμενο είναι αναμενόμενο λόγω της σχετικά σύντομης ιστορίας του θεσμού. Επίσης, θεωρούμε ότι αντικατοπτρίζει την γενική στρατηγική κατεύθυνση κάθε σύμπραξης.

4. Τυχόν μόνιμες εκδηλώσεις που οργανώνετε

Αναφέρεται μόνο μία (1) από την Κρήτη και καμία (0) από τις άλλες πέντε, αλλά νομίζουμε ότι το θέμα πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με τις απαντήσεις για συμμετοχή σε σχετικές δραστηριότητες που έπεται.

A.2 Βασικές Παρεμβάσεις Προώθησης της Αγροδιατροφικής Ταυτότητας:

1. Πιστοποίηση – Απονομή Σημάτων

Μόνο η Κρήτη εμφανίζεται με ένα πλήρες σύστημα Απονομής πέντε (5) Σημάτων αναγνωρισιμότητας-συμμόρφωσης. Η Αγροδιατροφική της Κεντρικής Μακεδονίας που από το δικό της επικοινωνιακό υλικό φέρεται να διαθέτει ένα σύστημα πιστοποίησης της «τοπικότητας», στο αντίστοιχο ερωτηματολόγιο φαίνεται να περιορίζεται στην υποβοήθηση της Περιφέρειας για την «ανάδειξη γεωργοδιατροφικών προϊόντων γεωγραφικής ένδειξης. Η Αγροδιατροφική της Στερεάς Ελλάδας για την οποία δεν συμπληρώθηκε ερωτηματολόγιο, μόλις ολοκλήρωσε τη μελέτη για την συγκρότηση σχετικού συστήματος πιστοποίησης-σήμανσης.

Πίνακας 9 Παρεμβάσεις Αγρ. Συμπράξεων (Πηγή Ερωτηματολόγια)

		1	2	3	4	5	6
	ΝΑΙ	ΚΡΗΤΗ	ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑ	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	ΔΥΤ ΜΑΚΕΔ	ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔ
Βασικές Παρεμβάσεις Προώθησης της Αγροδιατροφικής Ταυτότητας:							
1. Πιστοποίηση – Απονομή Σημάτων	1	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
2. Συμμετοχή σε εκθέσεις αγροδιατροφικού ενδιαφέροντος	5	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
3. Λειτουργία Εκθετηρίων	0	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ
4. Ενημέρωση Καταναλωτών	3	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
5. Συμμετοχή σε συνέδρια	3	ΝΑΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6. Εκπόνηση Μελετών, Οδηγιών και Συμβουλών με κάθε μέσο	2	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
7. Άλλα (Προσδιορίστε)	0	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ	ΌΧΙ

2. Συμμετοχή σε εκθέσεις αγροδιατροφικού ενδιαφέροντος

Πέντε (5) από τις έξι (6) Αγροδιατροφικές δηλώνουν συμμετοχή σε εκθέσεις αγροδιατροφικού ενδιαφέροντος. Από τα σχόλια φαίνεται ότι άλλοτε συμμετέχουν αυτοτελώς, άλλοτε οργανώνουν την συμμετοχή για λογαριασμό ή σε συνεργασία με την Περιφέρεια.

3. Λειτουργία Εκθετηρίων

Καμιά Αγροδιατροφική Σύμπραξη δεν έχει οργανώσει εκθετήριο(α) προϊόντων της αντίστοιχης Περιφέρειας, αν και η δραστηριότητα περιλαμβάνεται στο αρχικό αφήγημα των αγροδιατροφικών.

4. Ενημέρωση Καταναλωτών

Τρεις (3) περιπτώσεις αναφέρουν ρητά ότι επιδίδονται σε δραστηριότητες ενημέρωσης καταναλωτών για αγροδιατροφικά θέματα με διαφορετικές μεθόδους και θεματολογία.

5. Συμμετοχή σε συνέδρια

Τρεις (3) περιπτώσεις αναφέρουν ρητά ότι συμμετέχουν τακτικά σε συνέδρια. Είναι προφανές ότι λόγω πανδημίας οι νεότερες Συμπράξεις δεν είχαν την ευκαιρία να το κάνουν αν και είναι στους σκοπούς και τους στόχους τους.

6. Εκπόνηση Μελετών, Οδηγιών και Συμβουλών με κάθε μέσο

Δύο (2) Αγροδιατροφικές της Μακεδονίας δηλώνουν ότι έχουν σχετική δραστηριότητα.

7. Άλλα (Προσδιορίστε)

Καμιά (0) σύμπραξη δεν δήλωσε κάποια άλλη μοναδική δραστηριότητα.

A.3 Σύντομο Ερωτηματολόγιο για όλους τους εργαζόμενους (κυκλώστε ή υπογραμμίστε)

B.1 Σε τι στάδιο της ζωής του βρίσκεται ο φορέας σας:

Ίδρυση	Αρχικό	Ανάπτυξης	Ώριμο	Προσωρινή Αδράνεια
	1	3	2	1

Και οι έξι (6) θεωρούν ότι έχουν ξεπεράσει το στάδιο της ίδρυσης και γενικά προχωρούν στο στάδιο ανάπτυξης. Δύο όπως ήταν αναμενόμενο θεωρούν ότι βρίσκονται στο ώριμο στάδιο.

B.2 Ως εργαζόμενη/ος, θεωρείτε ότι το αντικείμενο του φορέα σας είναι:

Κοινό	Σημαντικό	Με προοπτικές	Ενθουσιαστικό
1	2	3	

Οι μισοί (3) θεωρούν με προοπτικές το αντικείμενο του αγροδιατροφικού φορέα και άλλοι δύο (2) το κρίνουν ως σημαντικό. Ένα στέλεχος το θεωρεί κοινό και κανένα (0) στέλεχος δεν το θεωρεί ενθουσιαστικό.

B.3 Θεωρείτε ότι ο φορέας σας ικανοποιεί τις ανάγκες και τις προσδοκίες των μελών του;

Μερικώς	Αρκετά	Ικανοποιητικά	Εξαιρετικά
3	1	2	

Μόνο δύο (2) κρίνουν ικανοποιητική την εξυπηρέτηση των αναγκών των μελών της Αγροδιατροφικής ενώ οι μισοί (3) θεωρούν ότι ανταποκρίνεται «μερικώς» και ένας (1) «αρκετά».

B.4 Πως εκτιμάτε την απήχηση του φορέα σας στην τοπική αγροδιατροφική κοινότητα;

Αδιάφορη	Ενδιαφέρουσα	Ικανοποιητική	Αναντικατάστατη
1	3	2	

Οι μισοί (3) κρίνουν «ενδιαφέρουσα την απήχηση του φορέα στην τοπική αγροδιατροφική κοινότητα, ενώ άλλοι δύο (2) «ικανοποιητική». Μόνο μία (1) περίπτωση την κρίνει ως αδιάφορη.

B.5 Θεωρείτε στην κλίμακα 1-5 ότι η παρέμβαση του φορέα σας έχει μεγαλύτερη σημασία για:

1. Αγροκτηνοτρόφους παραγωγούς

1	2	3	4	5
1	1		2	2

Δύο(2) θεωρούν ότι η σημασία για τους παραγωγούς είναι μάλλον μικρή, ενώ οι περισσότεροι τέσσερις (4) μάλλον σημαντική.

2. Διατροφική βιομηχανία/βιοτεχνία/οικοτεχνία

1	2	3	4	5
	1	1	1	3

Συμφωνούν οι μισοί (3) συμμετέχοντες για την πολύ μεγάλη σημασία της παρέμβασης του φορέα για την διατροφική μεταποίηση ενώ δύο (2) ακόμα την θεωρούν μάλλον και αρκετά σημαντική ενώ ένας (1) την θεωρεί μάλλον μέτρια.

3. Εμπόριο Τροφίμων

1	2	3	4	5
1		1	1	2

Η πλειοψηφία θεωρεί σημαντική τη δράση των φορέων για το εμπόριο τροφίμων, με δύο (2) να την κρίνουν εξαιρετικά σημαντική και άλλοι δύο (2) αρκετά/πολύ σημαντική ενώ μόνο ένας (1) την θεωρεί ασήμαντη.

4. Εστίαση

1	2	3	4	5
1		3	2	

Η πλειοψηφία (5) των συμμετεχόντων θεωρεί αρκετά έως πολύ σημαντική την δράση των φορέων για την εστίαση ενώ μόνο ένας (1) την θεωρεί ασήμαντη.

5. Γαστρονομία-Πολιτισμό

1	2	3	4	5
3	1	0	1	1

Το δύο τρίτα των συμμετεχόντων (3+1) θεωρεί χαμηλή τη σημασία της δράσης των φορέων για την γαστρονομία και τον πολιτισμό ενώ το άλλο ένα τρίτο δηλαδή μόνο δύο (2) θεωρούν πολύ σημαντική την συνεισφορά των φορέων τους στον τομέα.

B.6 Ποιος νομίζετε ότι είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος/απειλή για το μέλλον των αναγνωρίσιμων προϊόντων;

a. Τρόφιμα χαμηλής τιμής	Τέσσερις παρατηρήσεις (4)
b. Δύναμη των αλυσίδων διανομής	Τρεις παρατηρήσεις (3)
c. Μείωση τουριστικής κίνησης	Μηδέν (0)
d. Άλλο (προσδιορίστε)	Μηδέν (0)

Οι μισοί συμμετέχοντες θεωρούν ότι ο σημαντικότερος κίνδυνος είναι η διαπραγματευτική δύναμη των Αλυσίδων Διανομής και τα ανταγωνιστικά ή υποκατάστατα τρόφιμα χαμηλής τιμής. Ένας θεωρεί και τα δύο (7 παρατηρήσεις).

B.7 Ποια είναι κατά τη γνώμη σας η προοπτική των αναγνωρίσιμων αγροδιατροφικών προϊόντων;

Φθίνουσα	Σταθερή	Αυξανόμενη	Εξαιρετική
	1	4	1

Η πλειοψηφία (5) θεωρεί ότι η προοπτική των αναγνωρίσιμων προϊόντων είναι από αυξανόμενη έως εξαιρετική και μόνον ένας (1) ότι μένει αμετάβλητη.

4.2 Αποτελέσματα της ανάλυσης

4.2.1 Αποδοχή

Από την ανάλυση του Επικοινωνιακού Υλικού, φαίνεται ότι υπάρχει σημαντικό αν όχι έντονο ενδιαφέρον για φορείς όπως οι Αγροδιατροφικές Συμπράξεις. Το καταδεικνύει ο μεγάλος αριθμός των δημοσιεύσεων τοπικά που συνοδεύουν τις πρωτοβουλίες των Περιφερειακών και Τοπικών Φορέων. Επίσης αποδεικνύεται ότι όσο έντονο και αν είναι το ενδιαφέρον, μερικές περιπτώσεις παρόμοιων πρωτοβουλιών, ειδικά στον Νησιωτικό Τομέα (Βόρειο & Νότιο Αιγαίο, Ιόνιο) έχουν μείνει πίσω. Πιθανότατα ο νησιωτικός και κατακερματισμένος χαρακτήρας να επιδρά αρνητικά στην ανάδειξη και βιωσιμότητα

παρόμοιων πρωτοβουλιών, Αντίστροφα, παρόμοιες πρωτοβουλίες, θα έπρεπε από τον σχεδιασμό τους να λάβουν υπόψη τα ιδιαίτερα νησιωτικά χαρακτηριστικά (αλλά και εκείνα των ορεινών ή απομακρυσμένων περιοχών).

Πιθανόν να πρέπει να προσαρμοστούν οι πρωτοβουλίες στην ύπαρξη πολλών αγροτοκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στη μια άκρη της αλυσίδας και πολλών σχετικά μονάδων εστίασης στην άλλη. Επίσης υπάρχει η εποχικότητα στην κατανάλωση από αυτοεξυπηρετούμενα νοικοκυριά σε ενοικιαζόμενα καταλύματα. Έτσι, το μοντέλο για αυτές τις περιοχές, ίσως θα έπρεπε να απομακρυνθεί από τις μεγάλες επιχειρήσεις και να απευθυνθεί στις μικρότερες τοπικές παραγωγικές μονάδες και τους επισκέπτες. Η τοπική γαστρονομία και η ποιότητα των τοπικών υλικών θα μπορούσε να είναι η βάση για τέτοιο ανασχεδιασμό του μοντέλου.

Εντούτοις, το ζητούμενο από το μοντέλο των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων είναι η ανάπτυξη και η στήριξη-προώθηση υπερτοπικών περιφερειακών συστάδων με εξωστρέφεια και η αποφυγή της τοπικότητας με χαρακτηριστικά περιοριστικά (τοπικιστικά).

Η ανάπτυξη τέτοιων χαρακτηριστικών σε τέτοιες Περιφέρειες παραμένει λοιπόν ακόμα ζητούμενο.

4.2.2 Διαχρονική εξέλιξη

Όπως φαίνεται από την ανάγνωση των διαθέσιμων πηγών (δημοσιευμάτων) αλλά και από την ιστορία της δραστηριοποίησης των ΑΣ εξέλιξη του συμπλέγματος των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων περνά από μια αρχική έντονη περίοδο προβληματισμού και δράσης με την ψήφιση του Ν.4384 του 2016.

Μπορούν να διακριθούν οι πρωτοβουλίες που άρχισαν αμέσως και γρήγορα οδήγησαν στην ίδρυση Αγροδιατροφικών Συμπράξεων (Κρήτη, Κεντρική Μακεδονία και Στερεά Ελλάδα).

Ακολουθούν αυτές που άρχισαν λίγο καθυστερημένα αλλά και πάλι οδήγησαν στην σύσταση φορέων (Ήπειρος, Κεντρική Μακεδονία, Βόρειο Αιγαίο, Ιόνια Νησιά και πρόσφατα 2020, η Αττική).

Τέλος ορισμένες Περιφέρειες δεν προχώρησαν ακόμα στη σύσταση παρότι το θέμα δεν

έχει ποτέ αφαιρεθεί από το πρόγραμμά τους (Θεσσαλία, Πελοπόννησος, Νότιο Αιγαίο, Ανατ. Μακεδονία-Θράκη).

Τοπικές συνθήκες και ανασταλτικοί παράγοντες είναι πιθανότατα οι αιτίες των καθυστερήσεων παρά το ισχυρό εντόπιο δυναμικό αγροδιατροφικού πολιτισμού και παράδοσης των Περιφερειών αυτών.

Χαρακτηριστικό της ομάδας των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων είναι το ολιγάριθμο προσωπικό τους που δεν είναι δυνατό να συγκεντρώνει σε συνήθως 1-3 πρόσωπα τις ειδικότητες που απαιτούνται για την λειτουργία των Συμπράξεων.

Ένα θετικό χαρακτηριστικό είναι ο ενθουσιασμός που αντιμετωπίζει η πλειοψηφία των εργαζόμενων τη δράση των φορέων τους.

Το σύντομο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την εισαγωγή της οργανωτικής αυτής καινοτομίας, δεν επιτρέπει να αξιολογηθεί οικονομικά η επίπτωση της δράσης τους ούτε η βιωσιμότητα με ίδια μέσα ως φορέων. Η επιλογή των μελών και των ίδιων των Περιφερειών να ενισχύσουν την δράση τους με αρχική και επαναλαμβανόμενες χρηματοδοτήσεις, είναι σημαντική εξέλιξη που αντικατοπτρίζει την θετική εκτίμηση των ιδρυτών για την εξέλιξη.

4.2.3 Μέγεθος φορέων

Όπως φαίνεται και από την ανάλυση των περιγραφικών στοιχείων κάθε σύμπραξης από το ερωτηματολόγιο, το μέγεθος όσον αφορά το προσωπικό φαίνεται να προσδιορίζεται από το εύρος των δραστηριοτήτων. Έτσι υπάρχει το παράδειγμα της Κρήτης με την εντονότερη δραστηριότητα και προσωπικό τεσσάρων (4) ατόμων και εκείνα με ένα το πολύ άτομο διαθέσιμο. Πολλές φορές το άτομο αυτό είναι αποσπασμένο από κάποια υπηρεσία, επίσης εκτός από κάποιο υπάλληλο σύμπραξης μπορεί να υπάρχει και επιπλέον αποσπασμένο προσωπικό για να στηριχτεί η προσπάθεια από την Περιφέρεια. Είναι επίσης ολοκάθαρο ότι στα αρχικά στάδια σύστασης και λειτουργίας, δεν είναι εύκολο να εξασφαλιστεί η κάλυψη πάγιων αναγκών από έσοδα δραστηριότητας, άρα είναι σημαντικό να εξασφαλιστούν σχετικοί πόροι με επιχορήγηση από τον πλέον ισχυρό οικονομικό εταίρο που είναι η Περιφέρεια.

Πιθανότεροι πόροι των Συμπράξεων εκτός από την Περιφερειακή Επιχορήγηση, αναμένεται να είναι:

- Έσοδα από παροχή Υπηρεσιών όπως :
 - τα τοπικά σήματα ποιότητας, προέλευσης κ.α. όπως δείχνει η περίπτωση της Κρήτης με τα πολλαπλά σήματα.
 - η διοργάνωση της συμμετοχής μελών σε εκδηλώσεις, εκθέσεις, συνέδρια κ.α. όπως δείχνει η δραστηριότητα πολλών από τις ενεργές Συμπράξεις.
 - Έσοδα από συμμετοχή σε ανταγωνιστικά προγράμματα όπως δείχνει η πρακτική της Α. Σύμπραξης Κεντρικής Μακεδονίας.

4.2.4 Εξειδίκευση

Από την έρευνα στις δραστηριότητες αλλά και στην ίδια την σύσταση των φορέων (π.χ. κατηγορίες μελών) διαφαίνεται ότι υπάρχει κάποια διαφοροποίηση μεταξύ των φορέων παρά τους γενικά κοινούς σκοπούς, το κοινό νομικό καθεστώς και την θεσμική καταγωγή τους.

Μια πρώτη επισήμανση μπορεί να γίνει μεταξύ των τριών αρχαιότερων συμπράξεων (Κρήτης, Κεντρικής Μακεδονίας και Στερεάς Ελλάδας.)

Πράγματι, η σύνθεση των εταίρων της ΑΣ Κεντρικής Μακεδονίας δείχνει συμμετοχή ισχυρών οικονομικών εταίρων κυρίως μεγάλων επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδιωτικών και ακαδημαϊκών κέντρων. Η σύνθεση αντιπροσωπεύει τον ισχυρό Μεταποιητικό τομέα της Περιφέρειας και δεν δείχνει να αντιπροσωπεύει τους μικρούς παραγωγούς. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν το ότι ένας τέτοιος φορέας από την αρχή της λειτουργίας του επιδιώκει την ένταξη σε ευρωπαϊκά ανταγωνιστικά προγράμματα προς όφελος των μελών του.

Στην Κρήτη φαίνεται ότι η επικέντρωση του σχήματος σήμανσης γίνεται στην εστίαση και στον μάλλον αδύναμο αλλά εμβληματικό οινοποιητικό κλάδο και όχι στις μικρές παραγωγικές μονάδες που όμως έχουν το δικό τους μερίδιο στην δράση του φορέα.

Τέλος, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, η Σύμπραξη φαίνεται να επικεντρώνεται στην ανάδειξη των μικρών παραγωγικών, μεταποιητικών και εμπορικών μονάδων που χωρίς συντονισμό και υποβοήθηση δεν μπορούν να προβάλλουν αποτελεσματικά και διεθνώς τα προϊόντα τους. Έτσι, έχει προσαρμόσει δράσεις και επικοινωνιακά μέσα σε αυτό τον σκοπό. Αυτή τη χρονική στιγμή μάλιστα, μόλις παρέλαβε από ειδικευμένους μελετητές το δικό της σύστημα σήμανσης, το παρουσίασε δημόσια στα ενδιαφερόμενα μέρη και είναι έτοιμη να το εφαρμόσει.

Επιβεβαιώνεται λοιπόν ότι οι φορείς αυτοί, παρόλη την προέλευσή τους και τον

ουσιαστικό έλεγχο από την Διοικητική Περιφέρεια, έχουν αρκετή ευελιξία ώστε να προσαρμόζουν τη δράση τους στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του αγροδιατροφικού τομέα της περιφέρειας τους. Έτσι, εξειδικεύονται κατάλληλα ώστε να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους.

4.2.5 Μέσα και εργαλεία

Όπως φαίνεται από την έρευνα, τόσο μέσω διαδικτύου όσο και μέσω ερωτηματολογίων, μπορούν να επιβεβαιωθεί η επιστράτευση μιας επιλογής μέσων και εργαλείων που αξιοποιούν οι πλέον ενεργές Συμπράξεις σε διαφορετική σύνθεση και ένταση. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν κυρίως:

- Διαδικτυακή επικοινωνία.
- Σύστημα διάχυσης πληροφόρησης στα μέλη.
- Παρουσία σε εκδηλώσεις για όφελος των μελών.
- Δικτύωση με παρόμοιους ή σχετικούς οργανισμούς για να επιτευχθεί η ζητούμενη εξωστρέφεια, αλλά και για να διαμορφωθούν αντιπροσωπευτικότερα και μεγαλύτερα δίκτυα στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Σύστημα απονομής σημάτων συμμόρφωσης με τοπικά/παραδοσιακά χαρακτηριστικά ή/και προδιαγραφές.
- Λοιπά εξειδικευμένα κατά περίπτωση.

4.2.6 Τάσεις

Είναι φανερό ότι η Οργανωτική Καινοτομία που απετέλεσε η εισαγωγή του θεσμού των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων πήρε το δρόμο της και σε σύντομο χρονικό διάστημα κατάφερε να:

- Επιδείξει ζωτικότητα και μετρήσιμη, αντιληπτή, δραστηριότητα.
- Αναδείξει την έννοια και την χρησιμότητα του clustering-δικτύωσης εντός της κάθε Περιφέρειας.
- Προωθήσει την εξωστρέφεια της σκέψης και των σχέσεων ώστε να προωθήσει μεγαλύτερα Διεθνή, Κλαδικά Ευρωπαϊκά Δίκτυα.

- Διαμορφώσει ένα οικοσύστημα συνεργασίας μεταξύ μελών και προσωπικού που σταδιακά τις επανδρώνει.

Σε συνθήκες οικονομικής κρίσης που σοβεί από το 2008 και μάλιστα επιτείνεται με την υγειονομική κρίση του 2020, φαίνεται ότι ο κλάδος της αγροδιατροφής είναι δυναμικός και βιώσιμος.

Κεφάλαιο 5: Συμπεράσματα

Από την Ανάλυση που προηγήθηκε και τα παρατεθέντα θεωρητικά και εμπειρικά στοιχεία, η βασική υπόθεση της εργασίας, ότι δηλαδή η αναγνωρισιμότητα των αγροδιατροφικών προϊόντων μπορεί να προωθηθεί μέσω των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων και άλλων καινοτομικών εξελίξεων επαληθεύεται και μάλιστα παρά το ότι δεν έχει παρέλθει σημαντικό χρονικό διάστημα από την εισαγωγή τους και παρά την οικονομική και υγειονομική κρίση που συνεχίζονται.

5.1 Ανάλυση SWOTⁱⁱⁱ

Πρόκειται για την ανάλυση⁶⁹ του κλάδου στα επίπεδα:

- Δυνατών (Strenghts) και Αδύνατων σημείων (Weaknesses) που προέρχονται από τον ίδιο τον κλάδο και το Ανταγωνιστικό Περιβάλλον.
- Απειλών (Threats) και Προοπτικών (Opportunities) που προέρχονται από το Εξωτερικό Περιβάλλον.

Για τον κλάδο (cluster) που εκπροσωπεί την αναγνωρισιμότητα γεωγραφικά και με βάση τα εμπειρικά στοιχεία που καταφέραμε να συλλέξουμε με την έρευνα ερωτηματολογίων και την έρευνα δημοσιεύσεων, μπορεί να υποστηριχτούν τα παρακάτω:

⁶⁹ Πρόκειται για «ανάλυση κατάστασης» την οποία αντιμετωπίζει ο εξεταζόμενος οργανισμός, κλάδος κλπ

Δυνατά Σημεία

- Η ευελιξία της μορφής οργάνωσης που υιοθετήθηκε και επιτρέπει την προσαρμογή σε ιδιαίτερες συνθήκες κάθε Περιφέρειας αλλά και στενότερων Γεωγραφικών περιοχών.
- Η ευρεία συμμετοχή μεταξύ των Αγροδιατροφικών Επιχειρήσεων σε κάθε Περιφέρεια.
- Η συμμετοχή φορέων έρευνας και καινοτομίας.
- Η συμμετοχή όπου προβλέφθηκε φορέων συλλογικών και α' βάθμιας Τ.Α.
- Η υιοθέτηση χρήσιμων εργαλείων για την προώθηση των σκοπών των ΑΣ.
- Η γρήγορη δικτύωση μεταξύ εμπλεκομένων για υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων σε προγράμματα.
- Η εξασφάλιση προσωπικού από τις Περιφέρειες ή άλλα μέλη στα πρώτα στάδια λειτουργίας.
- Η αποδοχή των φορέων και των προτάσεών τους από τις τοπικές κοινωνίες.
- Η αποδοχή άρα και αναγνωρισιμότητα των προτεινόμενων συστημάτων σήμανσης.

Αδύναμα Σημεία

- Η μη εκπροσώπηση σε σημαντικό βαθμό των κλάδων Πρωτογενούς Παραγωγής, Λιανικής Πώλησης, Εστίασης και Φιλοξενίας που αποτελούν και τα άκρα της Αγροδιατροφικής Αλυσίδας Αξίας.
- Το μικρό μέγεθος των φορέων αλλά και των μελών τους.
- Ο μικρός αριθμός προσωπικού των φορέων σε σχέση με τις διαφαινόμενες ανάγκες.
- Η αδυναμία επιβίωσης των φορέων μόνο από τις ετήσιες εισφορές των μελών.
- Η μη εγγραφή περισσότερων μελών με ενεργότερη συμμετοχή στους φορείς.
- Η καθυστερημένη ίδρυση και ενεργοποίηση φορέων.
- Αρνητική επίδραση των αποστάσεων λόγω Νησιωτικών και άλλων απομακρυσμένων περιοχών.
- Ίχνη τοπικισμού στην κοινή γνώμη όπως εκφράζεται από τα τοπικά μέσα ενημέρωσης.

Ευκαιρίες για εκμετάλλευση

- Η εκφρασμένη πολιτιστική τάση για ζήτηση προϊόντων διατροφής με τοπική

ταυτότητα.

- Η εκφρασμένη υγιεινιστική τάση για εκτίμηση των παραδοσιακών προσεγγίσεων στην διατροφή.
- Η εμφανιζόμενη τάση για «λειτουργικά» τρόφιμα.
- Η συνεχιζόμενη παγκόσμια κίνηση για βιώσιμες – αειφόρες (sustainable) καθώς και «υπεύθυνες» παραγωγές τροφίμων⁷⁰.
- Η παγκόσμια τάση της εκτίμησης της διαφορετικότητας, της τοπικότητας και της μίξης στοιχείων στην διατροφή.
- Το φαινόμενο της ζήτησης αναγνωρίσιμων τροφίμων από ανώτερα κλιμάκια εισοδήματος.
- Η αυξανόμενη εμφάνιση περισσότερων και καινοτομικότερων χρηστών αναγνωρίσιμων προϊόντων (μάγειροι όλων των επιπέδων κ.α.).
- Η πολιτική βούληση της Πολιτείας να θεσμοθετήσει τέτοιους φορείς που οργανωτικά θα κάλυπταν το κενό της αγοράς.
- Η πρόβλεψη για οικονομική ενίσχυση των φορέων από Δημόσιους-Περιφερειακούς πόρους μέχρις ότου εξασφαλιστεί βιωσιμότητα από ίδιους.

Απειλές

- Οι ασύμμετρες επιδράσεις αστάθμητων παραγόντων στο καταναλωτικό πρότυπο και τις συμπεριφορές των καταναλωτών όπως απέδειξε η πρόσφατη πανδημία Covid 19.
- Η παγκόσμια αύξηση του πληθυσμού που φέρνει στο προσκήνιο την ανάγκη διατροφικής επάρκειας για μεγάλους πληθυσμούς έναντι της ποιοτικής και ακριβής αναγνωρισιμότητας για ανώτερα εισοδήματα.
- Η αυξανόμενη ζήτηση τροφίμων που θέτει σε κίνδυνο την διατροφική ασφάλεια μεγάλων πληθυσμών⁷¹ σε συνδυασμό με την απόλυτη αύξηση της τιμής όλων των τροφίμων⁷².
- Η μετατόπιση του κέντρου βάρους της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας προς την Άπω Ανατολή με αναμενόμενη μετατόπιση και της πολιτιστικής επιρροής τους στα θέματα γαστρονομικού πολιτισμού.
- Η αύξηση των τιμών των τροφών αλλά και άλλων εισροών παγκόσμια.

⁷⁰ F.A.O. <http://www.fao.org/sdg-progress-report/en/#sdg-12>

⁷¹ F.A.O. <http://www.fao.org/sdg-progress-report/en/#sdg-2>

⁷² F.A.O. <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>

- Η συνεχιζόμενη από το 2008-2010 μέχρι και σήμερα Οικονομική κρίση που μειώνει αισθητά την διαθεσιμότητα εισοδήματος για ανώτερα αγαθά στην Ελλάδα, την Ευρώπη, και αλλού.
- Η μη διακριτή γραμμή ανάμεσα στις γενικές πολιτικές ενίσχυσης της ιδιαιτερότητας και της αναγνωρισιμότητας της ΕΕ με την σχετικά πρόσφατη πολιτική ενίσχυσης της Κοινής Ευρωπαϊκής Εικόνας των τροφίμων βάσει του Κ. ΕΚ. 1144/2014⁷³.

5.2 Προοπτικές του αγροδιατροφικού τομέα βασισμένες στην Αναγνωρισιμότητα

Όπως αναλύθηκε, οι Αγροδιατροφικές Συμπράξεις μπορούν να ενισχύσουν μέσω της δράσης τους την αναγνωρισιμότητα των αγροδιατροφικών προϊόντων από πολλές πλευρές.

- Αυξάνοντας την εγρήγορση του καταναλωτικού κοινού για την τοπικότητα, μέσω της περιφερειακής σήμανσης.
- Ενισχύοντας την αποδοχή των ενδείξεων γενικά ως μέσο πληροφόρησης των καταναλωτών..
- Εισάγοντας Περιφερειακά και Τοπικά (αλλά όχι τοπικιστικά) Ποιοτικά Χαρακτηριστικά στην αντίληψη του καταναλωτή
- Πιστοποιώντας σχετικές σημάνσεις.
- Δρώντας καταλυτικά στις υπάρχουσες διεργασίες εξέλιξης, αναδιοργάνωσης και εκσυγχρονισμού της Περιφέρειάς τους.
- Εκπροσωπώντας τους Ελληνικούς κλάδους και Περιφέρειες στον Ευρωπαϊκό χώρο και αντίστροφα προωθώντας στην Ελλάδα νέες εξελίξεις.
- Διαδραματίζοντας τον ρόλο του διαμεσολαβητή και διευκολυντή Καινοτομίας μεταξύ των εκπροσωπούμενων φορέων και τρίτων ώστε να διαμορφώνονται αποτελεσματικά consortia συνεργασίας.
- Γεφυρώνοντας τη μεγάλη διαφορά ανάμεσα στους μικρούς παραγωγούς ποιοτικών προϊόντων και τις ανάγκες για εξασφάλιση διατροφικής επάρκειας.
- Διατηρώντας θερμή την εταιρική σχέση μεταξύ των μελών στα πλαίσια των Περιφερειακών Πολιτικών Ανάπτυξης.

⁷³ Καν. Ευρ. Κοινοβουλίου για μέτρα πληροφόρησης και προώθησης αγροτικών προϊόντων και τροφίμων ενδοκοινοτικά και προς τρίτες χώρες ('information provision and promotion measures') <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1144&rid=4>

- Επισημαίνοντας ευκαιρίες από την γεωγραφικότητα και τα αναγνωρίσιμα χαρακτηριστικά των προϊόντων, φυσικών και μεταποιημένων, προς τους λήπτες αποφάσεων.

5.3 Συμπεράσματα και Προτάσεις Πολιτικής, Κλαδικής και Επιχειρησιακής Δράσης προς λήπτες αποφάσεων

Με δεδομένη την θετική εκτίμηση του ρόλου των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων των Περιφερειών στο θέμα της πιστοποιημένης Αναγνωρισιμότητας και τον Καινοτομικό προσανατολισμό τους, νομίζουμε ότι τίθενται τα εξής θέματα που πρέπει να αναληφθούν και να επιλυθούν από αρμόδιες αρχές:

- Εξασφάλιση της επιβίωσης των ιδρυθέντων σχημάτων με χρηματοδότησης από Δημόσιους Πόρους. Αν τα αναμενόμενα οφέλη εκτός από Ιδιωτικά είναι και Κοινωνικά τότε Κοινωνικοί Πόροι είναι απαραίτητοι για την ενίσχυση των φορέων που σχεδόν όλοι τους βρίσκονται σε ιδρυτικό – αρχικό στάδιο. Η πρόβλεψη επαρκών πόρων στο επερχόμενο πλαίσιο στήριξης θα μπορούσε να ενισχύσει σημαντικά τους φορείς.
- Η πρόβλεψη σε καινοτομικά προγράμματα αγροδιατροφικού χαρακτήρα (ΕΣΠΑ-ΠΑΑ κ.λ.π.) της δυνατότητας συμμετοχής των Συμπράξεων ως εκ τρίτου συμβαλλόμενων θα ενίσχυε σημαντικά την επίπτωση του έργου τους στον Κλάδο. Επειδή, η μεγάλη συμμετοχή του Δημοσίου πιθανά δεν είναι συμβατή με τέτοιες προκηρύξεις, μπορεί να προβλεφθεί μοριοδότηση των δικαιούχων σε περίπτωση σημάτων και άλλων δράσεων των Α.Σ. κ.λ.π., όπως π.χ. με τον σεβασμό του Καλαθιού Προϊόντων και της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) κάθε Περιφέρειας.
- Η χρηματοδότηση Στρατηγικών Μελετών για την Περιφερειακή Αγροδιατροφή για το μέλλον θα εξασφάλιζε έναν πολύτιμο οδηγό για τις ίδιες τις Αγροδιατροφικές και τον Κλάδο. Πόροι από το επερχόμενο πλαίσιο χρηματοδότησης και μάλιστα από την Τεχνική Βοήθεια (ή όποια άλλη ονομασία έχει) για πιλοτικές μελέτες ή και μικρά προγράμματα στην αρχή της Προγραμματικής Περιόδου (εμπροσθοβαρώς) θα εξασφάλιζαν πολύτιμη γνώση και εμπειρία για την διαμόρφωση των κύριων προγραμμάτων στη διάρκεια της περιόδου 2022-2027.

- Το ίδιο ισχύει για πόρους του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) για εκπαίδευση τόσο μελών του προσωπικού των φορέων όσο και σχετικής εκπαίδευσης του προσωπικού των μελών τους.
- Τα μέλη της Α. Σύμπραξης και μάλιστα οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις μπορούν να ενισχύσουν την βιωσιμότητα των Α.Σ. ανάγοντας τους φορείς σε βασικούς εταίρους των αναπτυξιακών τους σχεδίων και εξασφαλίζοντας περισσότερους ρόλους αλλά και χρηματοδοτήσεις για αυτούς.
- Ιδρύματα, Εργαστήρια και Επιχειρήσεις με ηγεσία στην Καινοτομία μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις Α.Σ. ως διαμεσολαβητές και διευκολυντές Καινοτομίας, ώστε να σχηματιστούν σχετικά υποστηρικτικά consortia για αναπτυξιακά προγράμματα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΕΛΟΥΣ

ⁱ UN <https://sdgs.un.org/2030agenda> καθώς και F.A.O. <http://www.fao.org/home/en/>

ⁱⁱ International Standardization Organisation και ISO από την ελληνική λέξη «ίσο». Η προέλευση και η αιτιολογία της εξηγείται στην αρχική σελίδα του Διεθνούς Οργανισμού και στο πλαίσιο κειμένου “Its all in the name” <https://www.iso.org/about-us.html>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1	Σύμβουλοι Ανάπτυξης SPEED 2012 «Προετοιμασία Δράσεων για...» Παραδοτέο προς την ΓΓ Εμπορίου για το θέμα των clusters.
2	University of Surrey, School of Management, notes for M.Sc. in Total Quality Management, Mod. 2805, ed.11. 2001
3	Barrons Sandhusen R,L.« Marketing” 1η εκ. BLACKWELLS 1992, Μετάφραση στα Ελληνικά, ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ
4	Blue Economy https://en.wikipedia.org/wiki/Blue_economy
5	Daft, Richard, L. “Management” 6th ed. Thomson, 2003
6	ΕΟΜΜΕΧ Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας 2010
7	F.A.O. & W.H.O. Codex Alimentarius , Food Standard
8	GAIA Επιχειρείν, 2018, Εκθέσεις για την Παραγωγική Ταυτότητα της Στερεάς Ελλάδας, «ΤΟΠΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ»
9	Green labeling https://www.novethic.com/greenfin-label-green-finance.html
10	Porter, Michael E. (1990), The Competitive Advantage of Nations, New York: Free Press
11	University of Leicester, M.Sc. in Quality Excellence, 2004, Notes Module 2801,2802,2803
12	A & B παραδοτέο Καλλιεργητικού Πλάνου Στερεάς Ελλάδας, SIMBIOSIS, Σύμβουλοι Τοπικής & Αγροτικής Ανάπτυξης, 2014
13	ΑΠΟΦΑΣΗ Περ. Συμβουλίου Αττικής , υπ’ αριθμ. 159/2020
14	ΑΣΣΕ Απολογισμός Δραστηριότητας 1919
15	ΑΣΣΕ Σύντομο ιστορικό Δεκέμβριος 2015- Απρίλιος 2019
16	Βραβεία ECOTROPHELIA https://www.sevt.gr/gr/news-details/FMuM/ecotrophelia-2020
17	ΓΓΕΤ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ 2016 https://www.disigma.gr/media/blfa_files/chapter_KAINOTOMIA.pdf
18	Εγκριμένα κείμενα RIS3 2014-2020 Παράρτημα 2 : Περιγραφή Τομέων Προτεραιότητας http://www.gsrt.gr
19	ΕΛΣΤΑΤ ΑΕΠ Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία κατά κλάδο
20	Επιτροπή Μελέτης Επιπτώσεων Κλιματικής Αλλαγής «Οι Περιβαλλοντικές Οικονομικές και Κοινωνικές Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής στην Ελλάδα». Τράπεζα της Ελλάδος, 2011. Κεφ.22 2.3 & 2.4
21	ΕΦΕΤ Εφαρμογή ΚΥΑ 1408/274009/ΦΕΚ Β’/9-10-2020 Κατάταξη των επιχειρήσεων τροφίμων σε κατηγορίες επικινδυνότητας
22	Κιτσοπανίδης .ΙΓ.-Καμενίδης Χ.Θ. «Αγροτική Οικονομική» Γ έκδοση , Εκ. Ζήτη 2003
23	Κιτσοπανίδης. «Οικονομική των Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων – Γεωργική Μικροοικονομία», Β έκδοση Εκ. Ζήτη ,2010
24	Κουτελιδάκης Αντώνιος: «Λειτουργικά Τρόφιμα- Ο ρόλος τους στην προαγωγή της Υγείας» Εκ. Ζήτη, 2014
25	Νόμος 4384/2016 - ΦΕΚ 78/Α/26-4-2016 : Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις.
26	Οδηγία 94/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1994 για τα γλυκαντικά που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν στα τρόφιμα
27	Ορισμός Γεωγραφικών Ενοτήτων NUTS https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_3.1.6.pdf
28	Παύλος Καρανικόλας & Νίκος Μαρτίνος*. Νέος Λόγιος Ερμής τεύχος 2
29	ΣΒΕΕ «Καινοτομία, Ο δρόμος για την επιτυχία» ΣΒΕΕ , 2006,

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

1	F.A.O. Codex Alimentarius http://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/about-codex/pt/
2	Green Labeling https://www.thegreenlabels.com/
3	https://agoracentralgreece.gr/product-category/meli/
4	ICT Forum https://ictplus.gr/ .
5	UN F.A.O. http://www.fao.org/home/en/
6	ANEK ιστορία https://www.anek.gr/el/company-profile/history/
7	ΑΣ Βορείου Αιγαίου https://www.foodstandard.gr/portfolio/agrodaitrofiki-sumpraksi-voreiou-agaiau
8	ΑΣΣΕ Βορείου Αιγαίου "Νησιά Αιγαίου" http://nisia-vaigaiou.gr/index.php/ta-deka-nisia/
9	ΑΣΣΕ Δυτικής Ελλάδος http://agrifoodwest.gr/
10	ΑΣΣΕ Ιονίων Νήσων http://www.ionianagro.com/category/news-announcements/
11	ΑΣΣΕ Κεντρικής Μακεδονίας http://agromacedonia.gr/
12	ΑΣΣΕ Κρήτης http://www.agrocrete.com/efm/
13	Βασικές αρχές διαχείρισης ποιότητας: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100080.pdf
14	ΓΓΕΤ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ https://www.disigma.gr/media/blfa_files/chapter_KAINOTOMIA.pdf
15	Διαδικτυακή Πύλη για τα προϊόντα με Γεωγραφική Ένδειξη https://delegate.gr/category/wine
16	Δρόμοι του Κρασιού Κρήτη http://www.winesofcrete.gr/cretewines/el/Wineries
17	Εγκεκριμένα κείμενα RIS3 2014-2020 Παράρτημα 2 http://www.gsrt.gr/Financing/Files/ProPeFiles19/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91%202.pdf
18	ΕΛΣΤΑΤ ΑΕΠ Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία κατά κλάδο https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL12/2019
19	ΕΣΥΔ επίσημα εγχειρίδια των προτύπων ΕΛΟΤ ISO 9000/2015 και 22000/2018 https://esyd.gr/main/
20	Εφ. "Ροδιακή" https://www.rodiaiki.gr/article/411542/proxwra-h-agrodiatrotfikh-sympraxh-notioy-aigaiou
21	Εφ. "Κοινή Γνώμη" https://www.koinignomi.gr/news/politiki/politiki-kyklades/2020/03/19/endynamosi-toy-protogenoys-tomea.html
22	Εφ. "ΥΠΑΙΘΡΟΣ ΧΩΡΑ" Διάφορες Δημοσιεύσεις
23	Καθορισμός Γεωγραφικών Ενοτήτων NUTS https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_3.1.6.pdf
24	Καν. ΕΚ 1144/2014 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1144&rid=4
25	Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 για τον καθορισμό Γεωγραφικών Ενοτήτων https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1059/2008-03-06/ell/pdf
26	Οδηγία για τις Γλυκαντικές Ύλες https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l21069&from=EL
27	Περ. Δυτικής Μακεδονίας https://www.pdm.gov.gr/enimerosi-schetika-me-tin-agrodiatrotfiki-sympraxi/

28	Περιβαλλοντικός Κονσερβατισμός https://en.wikipedia.org/wiki/Green_conservatism
29	Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
30	Πρωτοβουλία «Δρόμοι της Ελιάς» https://olivetreeroute.gr/ καθώς και https://dromoielias.gr/
31	ΣΒΒΕ «Καινοτομία, Ο δρόμος για την επιτυχία», 2006, http://sev4enterprise.org.gr/wp-content/uploads/2014/12/kainotomia21.pdf
32	Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης Περ. Κρήτης RIS3 Περιφέρειας Κρήτης, Αγροδιατροφικός Τομέας
33	Ιστοχώρος Αγροδιατροφικής Σύμπραξης Πελοποννήσου http://www.asppe.gr/?fbclid=IwAR3XUBiOCRXVz_iM7aDhE92QGJtXmNi6hMwfGqix8G_CjvxAvvjAd8ccrgl

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

Αγαπητοί, Αγαπητές Συνάδελφοι,

Στα πλαίσια μικρής αλλά κρίσιμης έρευνας για τον χώρο των «Αγροδιατροφικών Συμπράξεων» παρακαλώ για λίγο από το χρόνο σας ώστε να μας δώσετε τα παρακάτω ποιοτικά κυρίως στοιχεία (αν βέβαια δεν προκύπτουν από τον ιστοχώρο σας). Η Έρευνα είναι ανώνυμη, περιορίζεται μεταξύ συναδέλφων και τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν σε διπλωματική εργασία μου, η οποία θα σας αποσταλεί με ευχαριστίες όταν γίνει δεκτή. 78

A. Μερικά Στοιχεία

1. Αριθμός προσωπικού (πλήρους ή και μερικής απασχόλησης):
2. Αριθμός εξωτερικών επιστημονικών συνεργατών-συμβούλων :
3. Τυχόν Ευρωπαϊκά, Διεθνή ή Εθνικά Προγράμματα στα οποία συμμετέχετε (Όνομα Προγράμματος, Όνομα Έργου και προϋπολογισμός):
4. Τυχόν μόνιμες εκδηλώσεις που οργανώνετε:
5. –
6. –
7. --

Βασικές Παρεμβάσεις Προώθησης της Αγροδιατροφικής Ταυτότητας:

1. Πιστοποίηση – Απονομή Σημάτων
2. Συμμετοχή σε εκθέσεις αγροδιατροφικού ενδιαφέροντος
3. Λειτουργία Εκθετηρίων
4. Ενημέρωση Καταναλωτών
5. Συμμετοχή σε συνέδρια
6. Εκπόνηση Μελετών, Οδηγιών και Συμβουλών με κάθε μέσο
7. Άλλα (Προσδιορίστε)

Σύντομο Ερωτηματολόγιο για όλους τους εργαζόμενους (κυκλώστε ή υπογραμμίστε)

B.1 Σε τι στάδιο της ζωής του βρίσκεται ο φορέας σας:

Ίδρυση Αρχικό Ανάπτυξης Ώριμο Προσωρινή Αδράνεια

B.2 Ως εργαζόμενη/ος, θεωρείτε ότι το αντικείμενο του φορέα σας είναι:

Κοινό Σημαντικό Με προοπτικές Ενθουσιαστικό

B.3 Θεωρείτε ότι ο φορέας σας ικανοποιεί τις ανάγκες και τις προσδοκίες των μελών του;

Μερικώς Αρκετά Ικανοποιητικά Εξαιρετικά

B.4 Πως εκτιμάτε την απήχηση του φορέα σας στην τοπική αγροδιατροφική κοινότητα;
Αδιάφορη Ενδιαφέρουσα Ικανοποιητική Αναντικατάστατη

B.5 Θεωρείτε ότι η παρέμβαση του φορέα σας έχει μεγαλύτερη σημασία για:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Αγροκτηνοτρόφους παραγωγούς

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Διατροφική βιομηχανία/βιοτεχνία/οικοτεχνία

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Εμπόριο Τροφίμων

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Εστίαση

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Γαστρονομία-Πολιτισμό

B.6 Ποιος νομίζετε ότι είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος/απειλή για το μέλλον των αναγνωρίσιμων προϊόντων;

- a. Τρόφιμα χαμηλής τιμής
- b. Δύναμη των αλυσίδων διανομής
- c. Μείωση τουριστικής κίνησης
- d. Άλλο (προσδιορίστε)

B.7 Ποια είναι κατά τη γνώμη σας η προοπτική των αναγνωρίσιμων αγροδιατροφικών προϊόντων;

Φθίνουσα Σταθερή Αυξανόμενη Εξαιρετική

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ
Καινοτόμες προσεγγίσεις για την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας των αγροδιατροφικών
προϊόντων σε περιφερειακό επίπεδο

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

Περιεχόμενα

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	2
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ	2
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	9
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	21
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	23
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	26
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	30
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	33
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	35
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	37
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	41
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	42
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	43
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	43

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της παρούσας εργασίας είναι χρονικά επίκαιρο και για αυτό το λόγο δεν υπάρχουν εργασίες ερευνητικής και ακαδημαϊκής φύσης που να το καλύπτουν.

Επίσης, δεν έχει ακόμα παραχθεί ή δεν είναι εύκολα διαθέσιμο επίσημο τεκμηριακό υλικό όπως επίσημοι απολογισμοί, μακρόχρονες σειρές δημοσιευμένων οικονομικών στοιχείων, Μελέτες και Στρατηγικά Σχέδια του κάθε φορέα.

Επίσης, από την μακροσκοπική έρευνα προκύπτει ότι οι περισσότεροι φορείς είναι πολύ μικρές οργανώσεις και στα αρχικά στάδια της λειτουργίας τους. Καμία κατά την σύνταξη της παρούσας δεν έχει συμπληρώσει μια 10ετία ζωής και δράσης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για να γίνει εφικτή η εμπειρική διερεύνηση της πορείας του κλάδου των Αγροδιατροφικών Συμπράξεων χρειάστηκε επομένως να ανατρέξουμε στην έρευνα

- Των διαδικτυακών τους παρουσιών
- των ειδήσεων που τις αφορούν όπως και
- κάθε άλλης διαδικτυακής πηγής

Πολλά κείμενα μεταφέρθηκαν στο παρόν αυτούσια ή όπως συνέφερε την οικονομία του κειμένου.

Για όλα δίνονται παραπομπές στην αρχική πηγή τους.

Συμπεράσματα, διαπιστώσεις και γνώμες δικές μας μεταφέρθηκαν στο κυρίως κείμενο της εργασίας.

Κρίθηκε σκόπιμο να επισυναφθούν και τα γραφιστικά «σήματα» της κάθε Αγροδιατροφικής και των τυχόν συστημάτων Πιστοποίησης ή Υπηρεσιών που παρέχουν.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

<https://agocrete.com/>

Η «Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κρήτης» ιδρύθηκε το 2012.

Είναι η πρώτη από τις Αγροδιατροφικές Συμπράξεις που ιδρύθηκαν και παρά την υποστήριξη από τη Περιφέρεια Κρήτης, μπορεί να υποστηριχθεί ότι το «κοινωνικό κεφάλαιο» της Κρήτης έτσι όπως διαφαίνεται στο Κρητικό cluster/συστάδα της Κοινωνικής Οικονομίας, έχει παίξει το ρόλο του, σύμφωνα με την μεθοδολογία του Οδηγού Κοινωνικής Οικονομίας της ΕΕΤΑΑ . Δραστηριοποιείται σε μια από τις μεγαλύτερες νήσους της Μεσογείου με πολλές επιμέρους γεωγραφικές ιδιαιτερότητες. Οι ιδιαιτερότητες αυτές έχουν σχέση με το ανάγλυφο, τα πολλά μικροκλίματα που αυτό δημιουργεί, την απομόνωση μεταξύ των διαμερισμάτων της παλαιότερα, και την πολιτιστική επίδραση από εξωγενείς παράγοντες στο ιστορικό παρελθόν. Είναι αναμενόμενο να δημιουργηθούν πολλές «τοπικότητες» που δεν θα μπορούσαν να στηριχτούν αποτελεσματικά όλες ταυτόχρονα σε επίπεδο Κρήτης χωρίς να υπάρξει ένα ενιαίο σχήμα.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της είναι η ταύτιση της «γεωγραφικής» ενότητας που είναι το νησί, με την Διοικητική που είναι η Περιφέρεια Κρήτης. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, η σύμπραξη ιδρύθηκε με κορμό την Αναπτυξιακή Εταιρεία.

Επίσης, οι αγροδιατροφικές μονάδες της Κρήτης είναι πολυάριθμες και μάλλον μικρές έως πολύ μικρές . Άρα και πάλι δεν αναμένεται να ενεργήσουν αποτελεσματικά από μόνες τους. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τους Κρητικού αγροδιατροφικού κλάδου είναι η απόσταση από τα κύρια καταναλωτικά κέντρα της χώρας αλλά και από τις εξαγωγικές αγορές της Ευρώπης. Η απόσταση επιβαρύνει το κόστος μεταφοράς και μειώνει την ευελιξία των επιχειρήσεων. Έτσι εμφανίστηκαν δύο λύσεις στο παρελθόν (1970 και μετά):

- Έγινε προσπάθεια για να μειωθεί το κόστος ή να καλυτερεύσουν οι συνθήκες μεταφοράς με ναυτιλιακές εταιρείες λαϊκής βάσης, που άλλες χάθηκαν στην διαδρομή και άλλες όπως η ANEK επιβίωσαν και εξελίχθηκαν έκτοτε.

- Έγιναν απόπειρες να εγκατασταθούν δίκτυα καταστημάτων λιανικής με καταστήματα στην Αττική (πχ Ένωση Πεζών) που όμως δεν κατάφεραν να επιβιώσουν και πέρασαν στα χέρια ιδιωτών.

- Εμφανίστηκαν πολλά καταστήματα λιανικής ιδιωτικών επιχειρήσεων που στηρίζονται στην γενική γεωγραφική αναφορά «Κρητικά Προϊόντα» και πολλά λειτουργούν. Επίσης πολλοί παραγωγοί ή αντιπρόσωποι κρητικών προϊόντων εμφανίζονται σε Λαϊκές Αγορές, Πανηγύρια και ειδικές εκδηλώσεις Συλλόγων με Κρητική Καταγωγή.

Γενικός στόχος της «Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Κρήτης» είναι να προσδώσει μια νέα διαφορετική δυναμική στον πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα παραγωγής καθώς και να ενισχύσει τους χώρους μαζικής εστίασης του νησιού.

Από την επεξεργασία της επικοινωνιακής πολιτικής της προκύπτει ότι στην προσπάθεια να γίνει αναγνωρίσιμο και διακριτό το χαρακτηριστικό της περιφερειακότητας, η Σύμπραξη χρησιμοποιεί :

- Ενιαίο Λογότυπο με εμφανή οπτικά την Γεωγραφική Διάσταση της Κρήτης (χάρτης της Κρήτης).

- Απονομή σημάτων βασισμένων στην εθελοντική προσχώρηση των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα και στην επακόλουθη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της σηματοδότησης. Συνοδεύεται από αναρτημένο στο διαδίκτυο κατάλογο πιστοποιημένων επιχειρήσεων.

- Κέντρο Κρητικής Γαστρονομίας και Χάρτη της Κρητικής Παραγωγής και Γαστρονομίας. Μέσω αυτών προωθεί το αφήγημα της Κρητικής Διατροφής ως συνώνυμου και ταυτόσημου με την «Μεσογειακή Διατροφή» που μέχρι στιγμής ήταν γνωστότερο διεθνώς.

Επικοινωνιακά, χρησιμοποιεί

- Διαγωνισμούς
- Προβολή και διάδοση Συνταγών
- Ευρωπαϊκή επικοινωνιακή εκστρατεία “European Food Masters” (It’s from Europe)
- Έντυπες εκδόσεις
- Πρόγραμμα επισκέψεων, ανταλλαγών και συμμετοχής σε εκθέσεις με χαμηλό κόστος για τις επιχειρήσεις.

Τα παραπάνω προβάλλονται στον ιστοχώρο της και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Η πολιτική Πιστοποίησης καταστημάτων και επιχειρήσεων βάσει σηματοδοσίας περιλαμβάνει τα εξής τέσσερα (4) σήματα:

A. «Κρήτη Γενέτειρα Αξιών» - “Crete Land of Values”

«Η Περιφέρεια Κρήτης με την Αγροδιατροφική Σύμπραξη, ήδη από το 2012, καθιέρωσαν το σήμα «Κρήτη», με στόχο τα τοπικά προϊόντα που φέρουν αυτό το σήμα να γίνουν αναγνωρίσιμα και ακόμη πιο ανταγωνιστικά εμπορικά, αποκτώντας μια ισχυρή εμπορική ταυτότητα στην εθνική και τη διεθνή αγορά.

Το σήμα «Κρήτη» προσφέρει τη δυνατότητα στα αγροτικά προϊόντα και γενικά στα τρόφιμα του νησιού, να διαφοροποιούνται λόγω των ποιοτικών τους προδιαγραφών σε επίπεδο παραγωγής, τυποποίησης και προσφοράς, να προβάλλονται σωστά και να ξεχωρίζουν στις προτιμήσεις των καταναλωτών.»

B. "Κρήτη - Κρητική κουζίνα" (Crete Cretan Cuisine)

« Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κρήτης, θέλοντας να αναδείξει και να

προωθήσει την τοπική κουζίνα και την κρητική γαστρονομία, δημιούργησε το σήμα «κρητική κουζίνα». Οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης, όπως τα εστιατόρια, οι ταβέρνες, τα εστιατόρια ξενοδοχείων και αγροτουριστικών καταλυμάτων, που προσφέρουν ξεχωριστές γεύσεις της κρητικής γαστρονομίας και φυσικά μοναδική κρητική φιλοξενία, αναδεικνύονται και επιβραβεύονται αποκτώντας το σήμα «κρητική κουζίνα».

Ο πρωταρχικός στόχος είναι αφενός το σήμα «κρητική κουζίνα» να λειτουργεί ως μια σφραγίδα εμπιστοσύνης για τους καταναλωτές και αφετέρου να φέρνει σε άμεση επαφή τον πρωτογενή τομέα του νησιού με τον τουρισμό. Με αυτόν τον τρόπο η Κρήτη αποκτά υπεραξία και την πρώτη θέση στη λίστα προτίμησης των επισκεπτών ως «γαστρονομικός προορισμός».

Γ. «Κρήτη - Κρητικό μπακάλικο» (Crete – Cretan Grocery)

“ Το σήμα πιστοποιεί τους χώρους λιανικής διάθεσης κρητικών προϊόντων, οι οποίοι πληρούν όλες τις προδιαγραφές, δίνοντας την ευκαιρία στον καταναλωτή να νιώσει σιγουριά και ασφάλεια για τις αγορές του, καθώς επιλέγει προϊόντα ποιοτικά και με υψηλή διατροφική αξία. Σε αυτά τα καταστήματα διατίθενται τα τοπικά προϊόντα με το σήμα «Κρήτη», ενισχύοντας ακόμη περισσότερο την εμπορική ταυτότητά τους. Συνεπώς, το σήμα «Κρητικό μπακάλικο» αναδεικνύει και προβάλλει τα καταστήματα λιανικής πώλησης, καθώς εγγυάται την προέλευση και την ποιότητα των προϊόντων.”

Δ. Κρήτη Επισκέψιμα Οινοποιεία (Crete – Open wineries)

Το σήμα «επισκέψιμα οινοποιεία» προβάλλει τους επισκέψιμους χώρους των οινοποιείων του νησιού, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδίου, με στόχο την άνθηση της κρητικής γαστρονομίας. Ακόμη, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη μέσω της σήμανσης των οινοποιείων αποβλέπει στην ανάπτυξη του οινοτουρισμού στο νησί, μέσω της προώθησης του τοπικού οίνου και των γηγενών ποικιλιών του.

Τα τέσσερα παραπάνω σήματα όπως είναι φανερό, βασίζονται στο γενικό Σήμα «Κρήτη» το οποίο πιστεύεται ότι «...Συμβάλλει στην πιστοποίηση και την αναγνωρισιμότητα των κρητικών προϊόντων και των επιχειρήσεων, τα οποία διαφοροποιούνται στην αγορά λόγω των ποιοτικών προδιαγραφών τους.»

Η απόκτηση των σημάτων «Κρήτη- Γενέτειρα αξιών», «κρητική κουζίνα», «κρητικό μπακάλικο» και «επισκέψιμα οινοποιεία»:

1. Συμβάλλει στην πιστοποίηση και την αναγνωρισιμότητα των κρητικών προϊόντων και των επιχειρήσεων, τα οποία διαφοροποιούνται στην αγορά λόγω των ποιοτικών προδιαγραφών τους.
2. Τα πιστοποιημένα προϊόντα και οι επιχειρήσεις αποκτούν ισχυρή εμπορική ταυτότητα στη διεθνή και την εγχώρια αγορά.
3. Τα προϊόντα προβάλλονται στο Κέντρο Κρητικής Γαστρονομίας (Ρέθυμνο) και τις πιστοποιημένες επιχειρήσεις («κρητική κουζίνα», «κρητικό μπακάλικο» και «επισκέψιμα οινοποιεία»).
4. Τα πιστοποιημένα προϊόντα επιλέγονται από τις τουριστικές επιχειρήσεις, πετυχαίνοντας τη διασύνδεση της τοπικής παραγωγής με τον τουρισμό.

5. Τα πιστοποιημένα προϊόντα και οι επιχειρήσεις προβάλλονται στα site, τα φυλλάδια της Περιφέρειας Κρήτης και το incrediblecrete.gr. Προωθούνται, επίσης, στους οδηγούς των γαστρονομικών δρόμων της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης.

6. Υλοποιείται ετήσιο Marketing Plan με σημαντικές εγχώριες και διεθνείς εκθέσεις σε χώρες-στόχους, όπου δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής με χαμηλό ή μηδαμινό κόστος, με τη στήριξη της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης. Παράλληλα, πραγματοποιούνται προσκλήσεις αγοραστών ή επιχειρηματικές αποστολές στις χώρες-στόχους του εξωτερικού.

Όσον αφορά την κατανομή των σημάτων κατά προϊόν, νομό (Περιφερειακή Ενότητα) και κλάδο, τα δημοσιευμένα στοιχεία της Αγροδιατροφικής δηλώνουν ότι:

Πίνακας 2 Επιχειρήσεις κατά σήμα "Κρήτη"

ΣΗΜΑ ΑΡ.

Κρητική κουζίνα	50
Κρητικό Μπακάλικο	4
Προϊόντα με το Σήμα «Κρήτη»	101
Επισκέψιμα Οινοποιεία	0
ΣΥΝΟΛΟ	155

Πίνακας 3 Επιχειρήσεις με σήμα "Κρήτη" ανά Π.Ε.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΝΟΜΟΙ

Ηράκλειο	47
Λασιθί	10
Ρέθυμνο	20
Χανιά	24
ΣΥΝΟΛΟ	101

Από την αρίθμηση των σημάτων ανά κατηγορία προϊόντος, φαίνεται ότι κάποια προϊόντα έχουν σημαντικά μεγαλύτερη εκπροσώπηση από τα άλλα και κάποια δεν έχουν την αναμενόμενη με την κοινή λογική εκπροσώπηση. Συγκεκριμένα παρατηρούμε τις παρακάτω εκπροσωπήσεις :

Αναψυκτικά (2), Αλόη (1), Αρτοποιία - Ζαχαροπλαστική (9), Αυγά (4), Βιολογικά προϊόντα (3), Βότανα και Αρωματικά φυτά (5), Εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο (30), Επιτραπέζιες ελιές (2), Ζυμαρικά (1), Κρασί (2), Κρεατικά (6), Μέλι (5), Νερό (2), Ξεροτήγανα (2), Ξύδι (2), Παξιμάδι (2) Παραδοσιακά καπνιστά προϊόντα (9), Πίτες - Καλλιτσούνια (3), Σταφίδα (1), Τσικουδιά (1), Τυροκομικά (21), Φρούτα και Λαχανικά (9).

Από την εξέταση των απονεμηθέντων σε επιχειρήσεις και προϊόντα σημάτων μπορούν να εντοπιστούν τα εξής:

- Δεκαπέντε κατηγορίες προϊόντων έχουν από 1 έως 5 εκπροσωπήσεις στη σήμανση.
- Επτά κατηγορίες προϊόντων έχουν μεταξύ 5 και 10 πιστοποιημένων εκπροσώπων.
- Δύο κατηγορίες, συμμετέχουν με πάνω από 20 εκπροσώπους.

Η συμμετοχή αυτή κρίνεται λογική για καινοτομικά προϊόντα όπως η Αλόη και τα βιολογικά, ή και μικρούς κλάδους όπως τα αυγά, αλλά παραξενεύει και απαιτεί περαιτέρω διερεύνηση όπως πχ για παραδοσιακά Κρητικά προϊόντα (Μέλι, Βότανα & Αρωματικά φυτά).

Επίσης, παραξενεύει η μικρή συμμετοχή της παραδοσιακής τσικουδιάς και των κρασιών. Πιθανόν οι σχετικές επιχειρήσεις να βασίζονται πολύ στην ιδιαιτερότητα και υπάρχουσα αναγνωρισιμότητα των προϊόντων τους και να μην διεκδικούν περαιτέρω ενίσχυση. Ιδιαίτερα για τα κρασιά, φαίνεται περίεργο η μη συμμετοχή τους στην σηματοδότηση παρά

το ότι προβλέπεται ειδική σήμανση επισκέψιμων οινοποιείων. Ίσως πάλι γι' αυτό το λόγο της έλλειψης ενδιαφέροντος από τους παραγωγούς ενώ υπάρχει διεθνής τουριστική ζήτηση για επισκέψιμα οινοποιεία, παρότρυνε τους ιθύνοντες στην πρόβλεψη του σήματος. Εντούτοις στην πρωτοβουλία «Δρόμοι του Κρασιού» αναφέρονται πολλά οινοποιεία και μάλιστα επισκέψιμα και μάλιστα σε μια περιφέρεια με πολλές ενδογενείς ποικιλίες και πολλούς οίνους ΠΟΠ-ΠΓΕ καθώς και με πανάρχαια παράδοση στον κλάδο.

Παρατηρείται μεγάλη συμμετοχή ελαιολάδου με 30 περιπτώσεις (που μάλιστα αφορούν Αγνό Παρθένο). Συγκρίνοντας με την περίπτωση των οίνων πιο πάνω, θα μπορούσε να γίνει η επισήμανση ότι εδώ δημιουργείται μια ευκαιρία για τον ελαιοκομικό κλάδο για ειδική σήμανση επισκέψιμων ελαιοκομικών φορέων εφόσον βέβαια υπάρχει τέτοια διάθεση εκ μέρους τους. Αντίστοιχη διεθνής (Μεσογειακή) πρωτοβουλία είναι οι «Δρόμοι της Ελιάς» .

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

<http://agromacedonia.gr/>

Η Σύμπραξη ιδρύθηκε από 18 θεσμικούς φορείς και την ίδια την Περιφέρεια, χωρίς την συμμετοχή ιδιωτικών επιχειρήσεων. Διοικείται από ενδεκαμελή (11) Διαχειριστική Επιτροπή με τετραμελές (4) προεδρείο, η οποία ενισχύεται στο έργο της από εικοσαμελή (20) Επιστημονική Επιτροπή .

Το όραμά της συνοψίζεται:

« Η σύμπραξη των κλάδων και τομέων, φορέων και επιστήμης, γνώσης και εφαρμογής είναι πρόταγμα και για εμάς πρόκληση ζωής».

Η ΑΣΚΜ θεωρεί ταυτόσημη την αγροδιατροφή με την ίδια την Γεωργία και μεταξύ άλλων στοχεύει σε :

- Ενίσχυση παραγωγής, μεταποίησης, προώθησης και πολιτιστικής ταυτότητας γαστρονομίας στην Περιφέρειας Κ.Μ.,
- Αναζωογόνηση της υπαίθρου με συνδυασμό των φυσικών συνθηκών και της επιστημονικής επάρκειας
- Βελτίωση της συμμετοχή της τοπικής παραγωγής στην κατανάλωση διατροφικών προϊόντων και να καλύψει το αντίστοιχο εμπορικό έλλειμμα.
- Αξιοποίηση της τουριστικής διάστασης της διατροφής

Επιμέρους σκοποί της είναι:

- «Η παροχή γνωμοδοτήσεων προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αναφορικά με την προσθήκη των τοπικών γεωργικών προϊόντων υψηλής εμπορικής και διατροφικής αξίας στο αντίστοιχο «Καλάθι αγροτικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας», το οποίο συνιστά γενικό επιχειρησιακό σχέδιο για την υποστήριξη της παραγωγής, τυποποίησης, μεταποίησης, διάδοσης και εν γένει εμπορίας των σχετικών προϊόντων στην τοπική και περιφερειακή αγορά, την εθνική και τη διεθνή.
- Η σύναψη συμφωνιών παροχής υπηρεσιών με τους αντίστοιχους συλλογικούς φορείς ή τις μεμονωμένες επιχειρήσεις σχετικά με τους τρόπους προώθησης, διανομής και βελτίωσης της ποιότητας των τοπικών προϊόντων σε κάθε δραστηριότητα των παραπάνω επιχειρήσεων με στόχο την τοποθέτηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στις τοπικές, εθνικές και διεθνείς αγορές (ξενοδοχεία, εστιατόρια, αλυσίδες λιανικής πώλησης, δημοπρατήρια αγροτικών προϊόντων κλπ.).
- Οι διμερείς επαφές σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο με αντίστοιχους φορείς, επιχειρήσεις,

περιφέρειες ή άλλες εθνικές ή υπερεθνικές οντότητες για την προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων, που παράγονται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

- Η διατύπωση προτάσεων και εισηγήσεων προς κάθε αρμόδιο και ενδιαφερόμενο αποδέκτη αναφορικά με τα κίνητρα υποστήριξης και την αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών πόρων με σκοπό την ανάδειξη και προώθηση των σχετικών με το «Καλάθι της Περιφέρειας» πολιτικών.
- Η συνεργασία με φορείς (Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Επιμελητήρια, Υπηρεσίες, Οργανισμούς, Εταιρείες, Συνεταιρισμούς, Ενώσεις) σε Ελληνικό και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, για την από κοινού προώθηση κοινών στόχων και προγραμμάτων και την ανταλλαγή πληροφοριών, ιδεών και εμπειριών.
- Η διαφύλαξη των παραδοσιακών και καταναλωτικών προτύπων της περιοχής με ιδιαίτερη έμφαση στην κουζίνα κάθε πληθυσμιακής ομάδας π.χ. Ποντιακή Κουζίνα.
- Η προσφορά τοπικών προϊόντων ποιότητας και υψηλής ασφάλειας, με ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα την τοπικότητα και την πολιτιστική κληρονομιά.
- Η διάσωση & προώθηση των τοπικών ποικιλιών και φυλών, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις απειλούνται με εξαφάνιση.
- Η ενίσχυση της απασχόλησης, η αύξηση του εισοδήματος του παραγωγού και επιχειρηματία του αγροτοδιατροφικού τομέα καθώς η ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων του τομέα.
- Η διασύνδεση του αγροτικού και του τουριστικού τομέα της Κεντρικής Μακεδονίας.
- Η γνωμοδότηση κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης προς την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση και την Κεντρική Διοίκηση (κυρίως ΥΠΑΠΕΝ) σχετικά με τον κατάλογο των προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στο «Καλάθι» έτσι όπως αυτό δυναμικά διαμορφώνεται με την πάροδο του χρόνου.
- Η διαρκής μελέτη και παρακολούθηση των αγροτικών προϊόντων (πρωτογενή και μεταποιημένα) όσον αφορά στην παραγωγή, μεταποίηση αλλά και διακίνηση τους με σκοπό την πλήρη και επικαιροποιημένη εικόνα της πορείας τους για την καλύτερη υποστήριξή τους και την ορθότερη λήψη αποφάσεων χάραξης στρατηγικής αλλά και σχετικών δράσεων.
- Η πραγματοποίηση δράσεων ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού με σκοπό την ευαισθητοποίησή του στην στήριξη και προτίμηση τοπικών προϊόντων. Η συγκεκριμένη δράση μπορεί να διασφαλιστεί και να ενδυναμωθεί με την υιοθέτηση Τοπικού Σήματος Ποιότητας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.
- Η διεξαγωγή μελετών της αγοράς και η ενημέρωση των μελών για τις καταναλωτικές τάσεις και τις τάσεις της αγοράς με την συνεχή παρακολούθηση της εξέλιξης των τιμών των προϊόντων, τόσο σε τοπικό όσο σε εθνικό και σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Η πραγματοποίηση διαφημιστικών δράσεων και δράσεων προβολής με συμμετοχή σε Εθνικής εμβέλειας αλλά και Διεθνείς εκθέσεις όπως και όποιες άλλες δράσεις προβολής των προϊόντων με σκοπό την υποβοήθησή τους στην διείσδυση σε νέες αγορές και την ενδυνάμωσή τους στις υφιστάμενες.
- Η πραγματοποίηση εκπαιδύσεων με σύγχρονα στοχευμένα προγράμματα κατάρτισης με σκοπό την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της περιοχής και ανάπτυξη εξειδικευμένων και υψηλής προστιθέμενης αξίας ανθρώπινου δυναμικού.
- Ο επανασχεδιασμός και η υλοποίηση των νέων δομών προώθησης και πώλησης των προϊόντων με τη χάραξη στρατηγικής ξεχωριστά για κάθε ομάδα στόχο όπως είναι οι τοπικοί καταναλωτές (καταστήματα, λαϊκές αγορές κλπ), τουρίστες (ειδικοί χώροι πώλησης και εξειδικευμένη προώθηση στις ευαίσθητες τουριστικές περιοχές), εταιρικοί πελάτες (δράσεις και υποδομές που διευκολύνουν τις b2b συναλλαγές, π.χ. δημοπρατήριο αγροτικών

προϊόντων κλπ).

- Η ανάληψη δράσεων από κοινού με όλους τους παραγωγικούς και καταναλωτικούς φορείς της περιοχής όπως συλλογικές οργανώσεις των παραγωγών, επιμελητήρια, ομάδες καταναλωτών, αλλά και δράσεων με εταίρους από τις αγορές του εξωτερικού, προξενεία, πρεσβείες, κλπ οι οποίες θα διεκπεραιώνονται τόσο από την ίδια την ΑΜΚΕ όσο και σε συνεργασία με εξωτερικούς συμβούλους, για την υλοποίηση συγκεκριμένων και προδιαγεγραμμένων έργων.

- Κάθε άλλη συναφής προς τα προαναφερθέντα ενέργεια που θα αποβλέπει προώθηση της κατανάλωσης προϊόντων που παράγονται στην Κεντρική Μακεδονία.»

Η Σύμπραξη χρησιμοποιεί για την επίτευξη των σκοπών, βάσει σχετικού κανονισμού της, ειδικό σήμα συνεργαζόμενου μέλους που αφού εξασφαλιστεί με τη συμμόρφωση εκ μέρους κάθε ενδιαφερόμενου τοποθετείται επί:

i) μέσων συσκευασίας των προϊόντων,

ii) μονάδων παραγωγής (βαρέλι, δοχείο κ.λπ.) των προϊόντων που διατίθενται στην κατανάλωση,

iii) αυτόματων πωλητών.

Τομείς Συμμόρφωσης των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σχετικές με την «ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ»

- Η παραγωγή/μεταποίηση των προϊόντων να πραγματοποιείται εντός των ορίων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και να διασφαλίζεται η τήρηση αρχείων στην επιχείρηση.

- Να είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της εθνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας.

- Τα προϊόντα διατροφής του πρωτογενούς τομέα να παράγονται αποκλειστικά στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

- Οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των μεταποιημένων προϊόντων, να παράγονται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και να τηρούνται οι κάτωθι απαιτήσεις:

- – Το 50% της συνολικής ποσότητας πρώτων υλών να προέρχεται από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας,

- – έως το 50% της συνολικής ποσότητας πρώτων υλών να προέρχεται από την ελληνική επικράτεια.

- – έως το 25% της συνολικής ποσότητας πρώτων υλών να προέρχεται από κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- – Εξαιρούνται εκείνα τα μεταποιητικά προϊόντα, που δεν υφίσταται πρωτογενής εθνική ή ευρωπαϊκή παραγωγή.

Επίσης, οι «συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» καλούνται να τηρούν σύστημα Ιχνηλασιμότητας και τις απαραίτητες πιστοποιήσεις (ώστε να δικαιολογείται η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του σχετικού κανονισμού της Σύμπραξης).

Κυριότερες δράσεις της Σύμπραξης, πέρα από την Πιστοποίηση του Σήματος Συνεργαζόμενου Μέλους είναι οι Συναντήσεις Εργασίας, η συμμετοχή σε cluster/συστάδες και η συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

Οι Συναντήσεις Εργασίας οργανώνονται για την επίτευξη προόδου σε συγκεκριμένα θέματα που απασχολούν τον αγροδιατροφικό τομέα. Π.χ. το έτος 2020 έγιναν :

- Εργαστήριο: NextFOOD | Workshop για την εκπαίδευση των μελλοντικών επαγγελματιών στον αγροδιατροφικό τομέα, 13 Νοεμβρίου 2020.

ο Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και η Αμερικανική Γεωργική Σχολή, συνδιοργάνωσαν διαδικτυακή συνάντηση εργασίας στο πλαίσιο του έργου “Εκπαίδευση της επόμενης γενιάς επαγγελματιών στον αγροδιατροφικό

και δασοκομικό τομέα”.

- Εξαγωγές Τροφίμων και Ποτών στις Σκανδιναβικές αγορές και στο Ηνωμένο Βασίλειο . 9 Ιουλίου 2020.

- ο Μετά από πρόσκληση του Προέδρου της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας/ΑΣ ΠΚΜ, κ. Κωνσταντίνου Κιλτίδη πραγματοποιήθηκε ενημερωτική εκδήλωση στο κτήριο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Όσον αφορά τη συμμετοχή της Σύμπραξης σε clusters σημειώνονται δύο συμμετοχές:

- InoFA | Internet of Food Alliance

- ο www.ag-cluster.gr Συνεργατικός Σχηματισμός Αγροδιατροφής στην Κεντρική Μακεδονία. Συστάθηκε για να προσφέρει λύσεις στην προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα (νεοφυή και υφιστάμενη), στην ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης, στην μεταφορά γνώσεων. Επίσης, στη δημιουργία δικτύων και τη διάδοση πληροφοριών τόσο μεταξύ των εταιρών όσο και μεταξύ της εταιρείας και τρίτων φορέων της τοπικής επιχειρηματικότητας στον τομέα της γεωργίας. Ειδικότερα στοχεύει:

- ο Την διαμόρφωση συνεργατικού σχηματισμού για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα» στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κεντρική Μακεδονία 2014-2020».

- ο Την διαμόρφωση και προώθηση συστήματος μειωμένων εισροών και χαμηλού περιβαλλοντικού αποτυπώματος στον αγροδιατροφικό τομέα.

- ο Την ανάπτυξη πρωτοκόλλων πιστοποίησης ως «φιλικά προς το περιβάλλον» για προϊόντα αγροδιατροφής.

- ο Την βιομηχανική και πειραματική έρευνα και παραγωγή επιστημονικής γνώσης για την εφαρμογή καινοτόμων επιχειρηματικών σχεδίων στον τομέα της αγροδιατροφής και της καλλιέργειας.

- ο Την διαμόρφωση και λειτουργία πειραματικών αγρών ευφυούς γεωργίας.

- ο Την υλοποίηση δράσεων εκπαίδευσης και ενημέρωσης γεωπόνων, αγροτών και κτηνοτρόφων για τις δυνατότητες εφαρμογής των υπηρεσιών πιστοποίησης που θα αναπτυχθούν.

- ο Την εμπορική εκμετάλλευση της γνώσης που έχει ήδη παραχθεί από εταιρείες ή που θα παραχθεί από αυτούς κατά τη διάρκεια λειτουργίας της εταιρείας.

- ο Την υλοποίηση δράσεων εξωστρέφειας, ώστε να ενημερωθεί το ευρύ κοινό και οι καταναλωτές για την προστιθέμενη αξία της πιστοποίησης των προϊόντων αγροδιατροφής.

- ο Την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα, η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωμοσύνης, η μεταφορά γνώσεων, η δημιουργία δικτύων και η διάδοση πληροφοριών τόσο μεταξύ των εταιρών όσο και μεταξύ της εταιρείας και τρίτων φορέων της τοπικής επιχειρηματικότητας στον τομέα της γεωργίας, καθώς και η ανάπτυξη και λειτουργία υποστηρικτικών εφαρμόσιμων μηχανισμών για την προώθηση της καινοτομίας στην τοπική επιχειρηματικότητα, νεοφυούς και υφιστάμενης για της ανάπτυξης της περιοχής της Κεντρικής Μακεδονίας.

- InoFA | Internet of Food Alliance

- ο www.inofa.gr Ο συνεργατικός σχηματισμός (cluster) καινοτομίας InoFA (Internet of Food Alliance) αποτελεί την προσπάθεια να διασυνδεθούν όλοι οι κρίκοι της αγροδιατροφικής αλυσίδας και όσοι παρέχουν υλικά και υπηρεσίες σε αυτή κάτω από μία κοινή ομπρέλα η οποία βασίζεται στην υψηλή τεχνολογία και το Internet of Things. Υπό αυτή την έννοια η ροή των προϊόντων στην εφοδιαστική αλυσίδα δημιουργεί και μία παράλληλη ροή πληροφορίας η οποία γεννιέται στο σημείο της πρωτογενούς παραγωγής (π.χ. χωράφι) και διαρκώς εμπλουτίζεται μέχρι και την τελική του κατανάλωση.

-
- ο Σκοπός του cluster είναι να δημιουργήσει συνέργειες μεταξύ των συμμετεχόντων σ' αυτό και της κοινωνίας πολιτών ώστε να αναπτυχθούν νέα ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες που θα οδηγήσουν στην βελτίωση των εφαρμοζόμενων διαδικασιών εκ μέρους όλων των κρίκων της εφοδιαστικής αλυσίδας. Αυτή η τεχνολογική αναβάθμιση με την σειρά της θα την βοηθήσει να αντιμετωπίσει τις σύγχρονες προκλήσεις που αφορούν στην κυκλική οικονομία, την ιχνηλασιμότητα των τροφίμων, το περιβαλλοντικό αποτύπωμα και την διατροφικές αξίες.
 - ο Το cluster επιδιώκει επίσης, τη βελτιστοποίηση του ελέγχου της μεταφοράς και αποθήκευσης των διακινούμενων στην αγροδιατροφική αλυσίδα προϊόντων ενώ μέσω της ψηφιοποίησης της πληροφορίας στα σημεία πώλησης θα παρέχεται πληρέστερη ενημέρωση στους καταναλωτές σε ζητήματα που άπτονται των ορθών διατροφικών επιλογών.
 - ο Έτσι, θα αυξάνονται οι επιδόσεις όλων των επιμέρους εμπλεκόμενων και η προστιθέμενη αξία κατά μήκος της αλυσίδας εξασφαλίζοντας την δίκαιη κατανομή της.
 - ο Στο σχήμα συνενώνονται επιχειρήσεις πρωτογενούς παραγωγής, συσκευασίας αγροτικών προϊόντων, διανομών, λιανικής πώλησης, ερευνητικοί και εκπαιδευτικοί οργανισμοί, φορείς κοινωνίας πολιτών, πάροχοι τεχνολογίας και πάροχοι υπηρεσιών και υλικών από όλη την Ελλάδα.
 - ο Τον συντονισμό του έχει η Αμερικανική Γεωργική Σχολή ενεργώντας ως Φορέας Αρωγός.

Όσον αφορά την συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα παρατηρούνται οι εξής περιπτώσεις:

- HORIZON 2020
 - ο Η πρωτοβουλία με ακρωνύμιο NextFOOD το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Horizon2020 και αφορά "Εκπαίδευση της επόμενης γενιάς επαγγελματιών στον αγροδιατροφικό και δασοκομικό τομέα"
- EUPHORIA
 - ο Στο πρόγραμμα EUPHORIA μπορούν να συμμετάσχουν εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή Γαλακτοκομικών, Οινοποιεία, Συσκευαστήρια Ακτινιδίων, Κερασιών και Ροδάκινων να λάβουν μέρος σε προωθητικές ενέργειες σε Ελλάδα και Κύπρο.
- EXPERIENCE EU.
 - ο Στο πρόγραμμα EXPERIENCE EU μπορούν να συμμετάσχουν εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή Γαλακτοκομικών, Προϊόντων Κρέατος, Ελαιολάδου, Ξυδιών, Παράγωγων Σιτηρών και Δημητριακών, Ζαχαροπλαστικής και Παράγωγων Κακάο και Ζάχαρης, Μπύρας, Οινοποιεία, καθώς και Συσκευαστήρια Ψαριών-Οστρακοειδών, Ελιών, Καφέ και Τσαγιού, να λάβουν μέρος σε επιδοτούμενες προωθητικές ενέργειες στις αγορές της Κίνας, Ιαπωνίας και Χονγκ Κονγκ.

INTERREG EUROPE

- ο RUMORE: Πρόταση Δημιουργίας Καινοτόμου Δικτύου Εστιών Παραδοσιακών Προϊόντων
- ο Rural-Urban Partnerships Motivating Regional Economies/Αγροτικές – Αστικές Συνεργασίες για την Ενεργοποίηση της Περιφερειακής Οικονομίας <https://www.interregeurope.eu/rumore> συγχρηματοδοτείται από το ευρωπαϊκό έργο διαπεριφερειακής συνεργασίας «INTERREG EUROPE», στο οποίο συμμετέχει ως εταίρος η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, σε συνεργασία με το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας <https://www.rdfcm.gr/el/rumore>. Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας για λογαριασμό της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας

συμμετέχει στο εταιρικό σχήμα του έργου RUMORE με την Ανατολική ΑΕ. Επικεφαλής εταίρος του έργου είναι το Πανεπιστήμιο του Hafencity στο Αμβούργο. Στο έργο συμμετέχουν συνολικά οκτώ εταίροι από πέντε ευρωπαϊκές χώρες. Το RUMORE επιδιώκει τη βελτίωση των πολιτικών στο πεδίο των περιφερειακών στρατηγικών για την καινοτομία, μέσα από τη διευκόλυνση της επίτευξης συνεργασιών και συνεργειών του αγροτικού και του αστικού ιστού.

HIGHER: Καλύτερα εργαλεία πολιτικής για έργα υψηλής καινοτομίας στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες | Better Policy Instruments for High Innovation Projects in the European Regions του Ευρωπαϊκού Έργου Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας INTERREG EUROPE 2014-2020 www.interregeurope.eu/higher/ στο οποίο συμμετέχει ως εταίρος η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας www.pkm.gov.gr σε συνεργασία με το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Κεντρικής Μακεδονίας www.rdfcm.gr/higher

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας συμμετέχει ως συνεργάτης του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Το έργο αφορούσε επικείμενη δράση χρηματοδότησης για την «Ενίσχυση συνεργατικών σχηματισμών (CLUSTERS) για την προώθηση της Επιχειρηματικότητας, Ανταγωνιστικότητας & Εξωστρέφειας» στο πλαίσιο του ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.

Συμπεριλαμβάνει δημιουργία “Μηχανισμού Υποστήριξης Οικοσυστήματος Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας- One Stop Liaison Office” της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Συμπεριλαμβάνει την εκπόνηση Προγράμματος Δράσης (Action Plan) για την «Ενίσχυση της Καινοτομίας των ΜΜΕ μέσω Συνεργασιών Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα στην Κεντρική Μακεδονία», που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου HIGHER.

Κατά την σύνταξη της παρούσας δεν έγινε εφικτό να εντοπιστούν ή να δοθούν στοιχεία για αριθμούς που αφορούν τα πιστοποιημένα συνεργαζόμενα μέλη.

Η ΑΣΠΚΜ φαίνεται ότι εκφράζει περισσότερο πολιτικές κατευθύνσεις ενίσχυσης του Αγροδιατροφικού Τομέα μέσω συμμετοχής στις Ευρωπαϊκές εξελίξεις. Διαφαίνεται από την φύση των επιλογών δράσεων ότι οι ιδρυτές κατευθύνουν την δραστηριότητα σε συμμετοχές της Σύμπραξης ταυτόχρονα με μέλη της (πχ Αμερικανική Γεωργική Σχολή και GAIA-Επιχειρείν/Neuropublic AE) που εκπροσωπούν θέματα «εισροών» στην Γεωργία. Πιθανόν να υπάρχουν ή να προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις για τα αγροδιατροφικά προϊόντα της Γεωργίας.

Επίσης από την εξέταση του Κανονισμού Πιστοποίησης Συνεργαζόμενων Μελών διαφαίνονται θέματα ορισμών και συγκεκριμένα σχετικά με τη τοπικότητα-περιφερειακότητα. Είναι αναμενόμενο, μια Περιφέρεια με πλατιά Παραγωγική Βάση στο δεύτερο μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας και Πύλη των Βαλκανίων, να προσφέρει προϊόντα με εισαγόμενη προέλευση και διεθνή προορισμό. Έτσι λοιπόν φαίνεται να εξηγείται η ανάγκη του Κανονισμού να προβλέψει ποσοστά συμμετοχής εισαγόμενων συστατικών στα παραγόμενα προϊόντα.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Από τις υπάρχουσες πληροφορίες η Σύμπραξη της Δυτικής Μακεδονίας, παρότι φαίνεται να έχει συσταθεί από το 2016 (η πρόσκληση για υπογραφή καταστατικού είναι με ημερομηνία Δευτέρα 13 Φεβρουαρίου 2017, με 25 εταίρους συνεταιρισμούς και επιχειρήσεις της Περιφέρειας). Παρόλα αυτά καταλαβαίνουμε την Περιφέρεια να βρίσκεται σε σχετική

αδράνεια, ενώ φαίνεται πάλι ότι από το 2019 έγινε προσπάθεια «επανεκκίνησης». Οραματική θέση φαίνεται να είναι η «ανθρώπινη» διάσταση της αγροδιατροφής. Επίσης, διαφαίνεται η ανάγκη ή η πρόθεση να εισέλθουν στην κοινοπραξία και ερευνητικά ιδρύματα, εκπαιδευτικοί φορείς και ΟΤΑ .

Από δημοσιεύματα φαίνεται ότι οι ιθύνοντες προσπάθησαν και επέτυχαν να ανασυγκροτήσουν το ΔΣ της Σύμπραξης με Γενική Συνέλευση των εταίρων. Άλλοι στόχοι τους ήταν:

- Να συγκροτήσουν ένα σχέδιο δράσης (σχεδιασμό-προγραμματισμό) των εκθέσεων που θα λάβει μέρος η Περιφέρεια.
- Να οργανώσουν ένα πλαίσιο Πιστοποίησης βάσει σήματος ποιότητας για το οποίο εμφανίστηκε σχέδιο και λογότυπος από την Αναπτυξιακή Κοζάνης ANKO ΑΕ. Απ' ότι φαίνεται σε αναζήτηση στο διαδίκτυο έχει ήδη υιοθετηθεί σχετικό σήμα.

- Να οριστικοποιήσουν όρους και προϋποθέσεις για τη λήψη του σήματος ποιότητας που θα εξειδικευτούν και θα ψηφιστούν από την Γενική Συνέλευση της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης, η οποία επίσης θα εγκρίνει τόσο το ετήσιο όσο και το μακροπρόθεσμο επιχειρησιακό σχέδιο του φορέα.

Η τελευταία είδηση 2020/6ος αφορούσε συμμετοχή της Σύμπραξης σε Ευρωπαϊκή Εκστρατεία πρόγραμμα προώθησης και προβολής Διατροφικών προϊόντων "Enjoy it's from Europe" στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 1144/2014, το οποίο στοχεύει σε ενέργειες προώθησης και προβολής αγροδιατροφικών προϊόντων.

Η πρόταση περιλαμβάνει δράσεις προώθησης καλαθιού συγκεκριμένων αγροδιατροφικών προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων κάτω από ενιαίο brand name της Περιφέρειάς και, εφόσον αξιολογηθεί θετικά, θα συμβάλλει στη διοργάνωση προωθητικών ενεργειών σε εστιατόρια και σημεία πώλησης, επισκέψεις αγοραστών, παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού, συμμετοχή σε επιλεγμένες εκθέσεις κ.α.

Οι αγορές -στόχος που επιλέχθηκαν είναι Ελλάδα, Γερμανία, Γαλλία και Κύπρος. Ο προϋπολογισμός της πρότασης ανέρχεται στα 1.200.000 ευρώ και αφορά τριετία, με δυνατότητα επιδότησης του 70%. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε και σύμφωνα με δημοσιεύματα υλοποιείται.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

<http://www.ionianagro.com/>

Την ιδρυτική Γενική της Συνέλευση πραγματοποίησε το Σάββατο 22 Ιουλίου 2014 η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με διακριτικό τίτλο «Ιόνια Γη», στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Περιφερειακής Ενότητας Κέρκυρας.

Μέσα από την πρώτη αυτή συνέλευση αναδείχθηκε σύμφωνα από τις προβλεπόμενες καταστατικές διαδικασίες το πρώτο Τακτικό Διοικητικό Συμβούλιο της Σύμπραξης.

Η Ιόνια Γη έχει την μορφή της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας με κύριο σκοπό την ανάδειξη και προώθηση των Αγροδιατροφικών Προϊόντων των Ιονίων Νήσων και την στήριξη των παραγωγών του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειάς μας. Στην εταιρεία συμμετέχουν παραγωγοί προϊόντων της Ιόνιας Γης, όπως οινοπαραγωγοί, μελισσοκομικές επιχειρήσεις,

ιχθυοκαλλιέργειες, ελαιοπαραγωγοί, η κερκυραϊκή ζυθοποιία, αγροτικοί συνεταιρισμοί, τα κατά τόπους Επιμελητήρια. Στο εγχείρημα συμμετέχουν επίσης το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το ΤΕΙ Ιονίων Νήσων.

Διοικείται από 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο.

Στην ίδρυση της Σύμπραξης συμμετέχουν η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων με 80 εταιρικές μερίδες, ο Δήμος Λευκάδας, ο Ενιαίος Αγροτικός Συνεταιρισμός Κεφαλονιάς – Ιθάκης με 16 εταιρικές μερίδες, ο Δήμος Κεφαλονιάς με 10 εταιρικές μερίδες, η εταιρεία Ιχθυοκαλλιέργειες Κέρκυρας ΑΕ με 8 εταιρικές μερίδες, το Εμπορικό Επιμελητήριο Ζακύνθου με 5 εταιρικές μερίδες, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, ο Δήμος Παξών, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί Αργυράδων Κέρκυρας και Νότιας Κέρκυρας, η εταιρεία Α & Γ Μαυρομάτης ΟΕ με 4 εταιρικές μερίδες, ο Δήμος Ζακύνθου, ο Αγροτικός Συνεταιρισμός Γυναικών Ζακύνθου «οι Μελισσιώτισσες», οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί Λευκίμμης Κέρκυρας και Μέσης Κέρκυρας, ο Ενιαίος Αγροτικός Συνεταιρισμός Ζακύνθου, οι επιχειρήσεις Αρισταίον-Ελαιόλαδο και Τσιτσιμπύρα Χειμαριός με 2 εταιρικές μερίδες, ο Δήμος Ιθάκης, το ΤΕΙ Ιονίων Νήσων, τα Εμπορικά Επιμελητήρια Κεφαλληνίας – Ιθάκης και Λευκάδας, το Παράρτημα Ηπείρου – Νήσων του ΓΕΩΤΕΕ, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί Κάτω Κορακιάνας και Αυλιωτών Κέρκυρας, οι επιχειρήσεις Δίας Μελισσοκομική Κεφαλονιάς, Μελισσοκομική Κέρκυρας Βασιλάκης, Κερκυραϊκή Ζυθοποιία ΑΕ με 1 εταιρική μερίδα.

Συνολικά μετέχουν 28 Φορείς και Επιχειρήσεις .

Σκοποί της Σύμπραξης

Οι σκοποί της Σύμπραξης είναι: Η υποστήριξη των αγροδιατροφικών προϊόντων της περιφέρειας (τεχνική υποστήριξη, προβολή και προώθηση τους), η δημιουργία του Ιονίου Συμφώνου Ποιότητας και συνακόλουθα του Ιονίου Σήματος Ποιότητας με τον διακριτικό τίτλο «Προϊόντα Ιόνιας Γης», η υποστήριξη των αγροτών και των συλλογικών αγροτικών οργανώσεων της περιφέρειας αλλά και των καταναλωτών, η υλοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων από Ενωσιακούς και Εθνικούς Πόρους, η υποστήριξη (προβολή και προώθηση) της επτανησιακής κουζίνας και η ανάδειξη του μοντέλου της μεσογειακής διατροφής.

Στόχοι της Σύμπραξης

Η στήριξη του αγροτικού εισοδήματος και της απασχόλησης στην ύπαιθρο, η αύξηση του βαθμού διατροφικής αυτάρκειας των νησιών του Ιονίου (αύξηση της παραγωγής), η βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ύπαιθρο, η προστασία του καταναλωτή και της υγείας ανθρώπων και ζώων, οι δικαιότερες τιμές παραγωγού και καταναλωτή και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος των νησιών μας καθώς και η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών τους πόρων.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΜΕΣΑ

Οργάνωση συμμετοχής των μελών της στις εκθέσεις στις οποίες συμμετέχει η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, όπως η EXPO TROF και η FOOD EXPO .

Όπως φαίνεται από τις ανακοινώσεις της η Ιόνια Γη έχει συνάψει μνημόνια συνεργασίας με εργαστήρια του Ιονίου Πανεπιστημίου

- Το εργαστήριο υπολογιστικής μοντελοποίησης
- Το εργαστήριο Τεκμηρίωσης Πολιτιστικής και Ιστορικής Κληρονομιάς

Εμφανίζονται μερικά newsletters και η ιστοσελίδα της υπό διαμόρφωση.

Σχετικά πρόσφατη δράση αποτέλεσε η συμμετοχή της Ιόνιας Γης στο πρόγραμμα Synergassia, που αναδεικνύει την ελληνική Περιφέρεια και το συγκριτικό της πλεονέκτημα. Υλοποιείται από την Enterprise Greece σε συνεργασία με τις Περιφέρειες, τα Επιμελητήρια και άλλους

τοπικούς φορείς και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων δράσεων, τη διοργάνωση επιτόπιων διπλωματικών αποστολών, τη διοργάνωση B2B με ελληνικές εταιρείες, τη διοργάνωση εξιδεικευμένων δράσεων δικτύωσης των τοπικών κοινωνιών με την διεθνή επιχειρηματική κοινότητα.

Το “Synergassia@IonianIslands” αποτελεί την πρώτη ψηφιακή δράση του προγράμματος και αποτελεί επίσης μία από τις πρώτες δράσεις με την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων στο πλαίσιο πρωτοκόλλου συνεργασίας που υπέγραψε η Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων, με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου (Enterprise Greece), και τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της Αγροδιατροφική Σύμπραξης και του Περιφερειακού Συμβουλίου Ιονίων Νήσων, τον Δεκέμβριο του 2019.

Τελευταία συμμετοχή της ήταν στη διαδικτυακή Ημερίδα Διαβούλευσης με τίτλο «Η Αγροδιατροφή στο Περιφερειακό πρόγραμμα 2021-2027». Εκεί, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, ως Επικεφαλής Εταίρος του έργου «Καινοτόμα Δίκτυα για την Αγροδιατροφή» (INNONETS) του Προγράμματος Interreg V-A Ελλάδα- Ιταλία 2014-2020 σε συνεργασία με την Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Ιονίων Νήσων «Ιόνια Γη» διοργάνωσε, στις 19 Φεβρουαρίου 2021, διαδικτυακή Ημερίδα Διαβούλευσης με τίτλο «Η Αγροδιατροφή στο Περιφερειακό Πρόγραμμα 2021-2027».

Στόχος της Ημερίδας ήταν η διασύνδεση όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε μια διαδικασία αναζήτησης απαντήσεων σε σημαντικά θέματα που αφορούν τη βιώσιμη διαχείριση των αγροτικών προϊόντων και την εισαγωγή της καινοτομίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα.

Σκοπός ήταν να διαμορφωθεί από τους συνομιλητές προτάσεις για δράσεις που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από το νέο Περιφερειακό Πρόγραμμα για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027.

Θεματικές Ενότητες Ημερίδας

-ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

-Η ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

-ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ, ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ

Φαίνεται ότι η Αγροδιατροφική των Ιονίων Νήσων είναι σε αρχικό στάδιο συγκρότησης και κινείται μεταξύ συμμετοχής σε παρουσιαζόμενες ευκαιρίες δράσεων και οράματος για μια τεχνολογικά προηγμένη αλλά και πολιτιστικά στηριγμένη αγροδιατροφή.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

<http://agrifoodwest.gr/>

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Δυτικής Ελλάδας ιδρύθηκε το 2017 και διοικείται από εννεαμελές (9) Διοικητικό Συμβούλιο με την βοήθεια δεκαπενταμελούς (15) Επιστημονικού Συμβουλίου.

Σκοποί (κατά το καταστατικό)

Βασικοί σκοποί της Εταιρείας είναι :

Η ανάδειξη, προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων, που παράγονται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας, στην περιφερειακή, εθνική και διεθνή αγορά καθώς και η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης και προώθησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου ανάπτυξης του Αγροτικού και Αγροδιατροφικού Τομέα, όπως αυτό εκάστοτε θα επικαιροποιείται με βάση τις αποφάσεις του Περιφερειακού Συμβουλίου.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη επιχειρεί:

αφενός μεν να προβάλλει και να προωθήσει τα τοπικά αγροτικά και αγροδιατροφικά προϊόντα στις εγχώριες και διεθνείς αγορές μέσω της ανάπτυξης ή ενίσχυσης υπαρχόντων κοινών και ενιαίων μηχανισμών και πρωτοβουλιών άλλων φορέων (αγρότες, συλλογικοί φορείς, ιδιωτικοί φορείς κλπ), αφετέρου δε να ενισχύσει την τοπική εφοδιαστική αλυσίδα παρέχοντας τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη στους απασχολούμενους στον πρωτογενή και μεταποιητικό τομέα και αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες που θα συμβάλλουν στην αύξηση της «ζήτησης» των τοπικών προϊόντων από τους κατοίκους και τους επισκέπτες της Περιφέρειας.

Αναλυτικότερα, σκοποί της Εταιρείας είναι :

- Η με κάθε νόμιμο τρόπο ανάδειξη και παρουσίαση των ωφελημάτων της τοπικής και Μεσογειακής Διατροφής.
- Η βελτίωση της αναγνωρισιμότητας και κατ' επέκταση της ζήτησης των αγροδιατροφικών προϊόντων της Δυτικής Ελλάδας.
- Η διαφύλαξη των παραδοσιακών και υγιεινών προτύπων διατροφής.
- Η μείωση της απόστασης μεταξύ παραγωγών/καταναλωτών.
- Η προβολή & προώθηση τοπικών προϊόντων υψηλής ποιότητας και ασφάλειας, με ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα την τοπικότητα και την πολιτιστική κληρονομιά.
- Η ενθάρρυνση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας.
- Ενίσχυση δημιουργίας νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων στον αγροδιατροφικό τομέα (startups).
- Η δημιουργία συνεργειών μεταξύ γεωργικού/κτηνοτροφικού/αλιευτικού και μεταποιητικού τομέα της Περιφέρειας.
- Η δημιουργία συνεργειών μεταξύ του αγροδιατροφικού και του τομέα εστίασης και τουρισμού της Περιφέρειας
- Η ανάπτυξη και η διάχυση της έρευνας και της καινοτομίας στους τομείς της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας των αγροδιατροφικών προϊόντων
- Η διάσωση & προώθηση των τοπικών ποικιλιών και φυλών, οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις απειλούνται με εξαφάνιση.
- Η εκπαιδευτική υποστήριξη και η αύξηση ευκαιριών απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού στον αγροτικό και αγροδιατροφικό τομέα της Περιφέρειας
- Η ανάδειξη και προώθηση των αειφορικών και φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών που ακολουθούνται σε όλα τα στάδια της παραγωγής και μεταποίησης αγροδιατροφικών προϊόντων.
- Η διατήρηση της τοπικής αγροτικής κληρονομιάς και του φυσικού αγροτικού περιβάλλοντος.
- Η παρακολούθηση των εξελίξεων και των τάσεων όσον αφορά στις διατροφικές προτιμήσεις του καταναλωτικού κοινού στην εγχώρια και σε διεθνείς αγορές –στόχους.
- Η αναγνώριση, μελέτη και ανάληψη δράσης για την αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με την οργάνωση και λειτουργία του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας.
- Η ενεργός συμμετοχή της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης σε Επιχειρησιακές Ομάδες Ευρωπαϊκών Συμπράξεων Καινοτομίας (ΕΣΚ), για την υλοποίηση, μέσω του μέτρου 16 του ΠΑΑ 2014-2020, συγχρηματοδοτούμενων επιχειρησιακών σχεδίων για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της Γεωργίας, την ανάπτυξη βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και την δημιουργία τοπικών αγορών αγροτών (Farmers' Markets).

Μέλη της είναι Δήμοι, Επιμελητήρια, Επιχειρήσεις, Συνεταιρισμοί της Περιφέρειας και η ίδια η Περιφέρεια.

Τα μέσα που χρησιμοποιεί η Σύμπραξη μέχρι στιγμής είναι η ενημέρωση και η διοργάνωση συμμετοχής σε εκθέσεις.

Διαφαίνεται διάθεση δημιουργίας σήματος ποιότητας που προς το παρόν δεν φαίνεται να έχει ωριμάσει.

Διαφαίνεται επίσης μια διάθεση εμπλοκής για λογαριασμό της Περιφέρειας σε Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα Περιφερειακής Συνεργασίας

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με τον ιστοχώρο της, κατέθεσε στις 27 Αυγούστου 2020 αίτηση ενίσχυσης για την προώθηση της τοπικής φράουλας στις αγορές της Γερμανίας και της Πολωνίας.

Η συγκεκριμένη πρόταση αποτελεί την πρώτη από μια σειρά προτάσεων για προώθηση αγροδιατροφικών προϊόντων τις οποίες προτίθεται να καταθέσει η Αγροδιατροφική Σύμπραξη προς χρηματοδότηση το επόμενο διάστημα.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της πρότασης ανέρχεται σε 460.000 ευρώ και η συγχρηματοδότηση φτάνει στο 85%. Οι δράσεις περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων έντυπη και on line διαφήμιση, διοργάνωση εκδηλώσεων, B2B με επαγγελματίες, επιχειρηματικές αποστολές και συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις. Η πρόταση υποβλήθηκε στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 1144/2014 για την Προώθηση Αγροτικών Προϊόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα της έκτακτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για την αντιμετώπιση των διαταραχών που έχουν προκληθεί στην αγορά λόγω της πανδημίας Covid-19.

Σύμφωνα με δημοσίευμα

« ..Η περιφέρεια, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, έχει υπογράψει προγραμματική σύμβαση για το έργο «Σχεδιασμός και εφαρμογή δράσεων τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας».

Κομβικό σημείο αποτελεί η σύνδεση του τουρισμού και της γεωργίας, μέσω των ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών και των ιδιαίτερων τοπικών αγροδιατροφικών προϊόντων. Προς αυτή την κατεύθυνση έχει συσταθεί η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της περιφέρειας, όπου επιχειρείται, μεταξύ άλλων, η ταυτοποίηση της ποιοτικής διαφοροποίησης ενός προϊόντος με τα πολιτισμικά και γεωφυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής που το παράγει...»

Από τα συλλεγόμενα στοιχεία φαίνεται ότι η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Δυτικής Ελλάδας μπορεί να καταταχτεί στην φάση ανάπτυξης, δείχνοντας ετοιμότητα να εκμεταλλευτεί παρουσιαζόμενες ευκαιρίες για συμμετοχή σε διεθνή προγράμματα.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

<http://nisia-vaigaiou.gr/>

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Β. Αιγαίου καλείται να εκπροσωπήσει και να αναδείξει δέκα μοναδικούς τόπους, την ξεχωριστή ταυτότητα, κουλτούρα και ιστορία τους. Αυτή ακριβώς είναι και η πρόκληση της πρωτοβουλίας.

Εξ αυτών 7 είναι Δήμοι, 5 είναι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Αγροτικές Συμπράξεις, 4 είναι Επιμελητήρια και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και 19 Νομικά και φυσικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια στον χώρο της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Προτεραιότητα της εταιρείας είναι η ανάληψη στοχευμένων δράσεων και ο συντονισμός ενεργειών για την προβολή, ανάδειξη και προώθηση του αγροδιατροφικού τομέα, αλλά και

του φυσικού πλούτου, της κουλτούρας και των ιδιαιτεροτήτων της περιοχής και των νησιών. Διοικείται από εννεαμελές (9) Διοικητικό Συμβούλιο.

Η Σύμβαση φαίνεται να αντικατοπτρίζει την γεωγραφική κατάτμηση του χώρου και την ανάγκη να εκπροσωπηθούν όλα τα νησιά της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου συμμετέχει με τέσσερα (4) μέλη, εκ των οποίων ο ένας είναι ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της εταιρείας. Τα υπόλοιπα πέντε (5) μέλη του Δ.Σ. ορίζονται ως αντιπρόσωποι των εταίρων της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα (Λέσβος, Χίος Σάμος Λήμνος, Ικαρία).

Ειδικό στοιχείο της συγκεκριμένης σύμπραξης είναι ο διορισμός εταιρείας συμβούλου (που είχε συμμετάσχει στις διαδικασίες ίδρυσης) ως εκπροσώπου της Περιφέρειας στο Δ.Σ.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Περιφέρειας Β. Αιγαίου κατά τον ιστοχώρο της εκλαμβάνεται ως ευκαιρία αναζωογόνησης της Περιφέρειας

- Βασικός στόχος της είναι η οργανωμένη προβολή, ανάδειξη και επιχειρηματική αξιοποίηση του φυσικού, παραγωγικού και γευστικού πλούτου, αλλά και της κουλτούρας της περιοχής μέσα από τη συνύπαρξη των μικρών και μεγάλων νησιών και των συμβολισμών τους.
- Αποτελεί, ουσιαστικά, εταιρία «ομπρέλα» για τα αγροτικά προϊόντα του Βορείου Αιγαίου, ένα πρότυπο υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας, που αναπτύσσει τοπικά σύμφωνα ποιότητας, με απόλυτο σεβασμό στην τοπική παράδοση, στις ιδιαιτερότητες και πάντα σε απόλυτη συνεργασία με τους τοπικούς φορείς.
- Η λειτουργία της στηρίζεται στη συλλογική πρωτοβουλία των φορέων της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου στην οποία συμμετέχουν ιδιωτικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον αγροδιατροφικό και τουριστικό κλάδο, ομάδες παραγωγών και ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών. Μέσα από την ανάπτυξη συνεργιών με την εστίαση και τον τουρισμό, στόχος είναι η αύξηση της ζήτησης των τοπικών προϊόντων και η ενίσχυση του γαστρονομικού τουρισμού και αγροτουρισμού.
- Προτεραιότητα αποτελεί η ενδυνάμωση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος των τοπικών προϊόντων, μέσω ολοκληρωμένης στρατηγικής μάρκετινγκ που θα προβάλλει την παράδοση και την ποιότητά τους σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Η ανάδειξη της νησιωτικής διατροφής και του Προϊοντικού Καλαθιού, σε ισχυρό διατροφικό πρότυπο θα συμβάλλει στην καθιέρωση των νησιών του Βορείου Αιγαίου μεταξύ των ελκυστικότερων προορισμών.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της αναγνώρισης, μέσω της Μεσογειακής Διατροφής, της αξίας της Νησιωτικής Διατροφής στην υγεία και ευζωία στους στόχους της εταιρείας εντάσσεται:

- Η ανάδειξη των πλεονεκτημάτων της Νησιωτικής Διατροφής, με σκοπό την αύξηση της κατανάλωσης των αγροδιατροφικών προϊόντων των νησιών του Βορείου Αιγαίου.
- Η δημιουργία κατάλληλων προϊοντικών προδιαγραφών με στόχο την προβολή των ίδιων των προϊόντων μέσω των νησιώτικων συνταγών και της νησιωτικής κουζίνας.
- Η διαφύλαξη των παραδοσιακών και καταναλωτικών προτύπων διατροφής.

Οι επιχειρήσεις που δήλωσαν συμμετοχή και αποτελούν μέλη της εταιρείας φτάνουν τις 61 και προέρχονται από όλα τα νησιά και από όλους τους παραγωγικούς τομείς (ελαιοκομία, ποτοποιία, τουριστικές επιχειρήσεις, τυροκομικά προϊόντα, συνεταιρισμοί, ενώσεις κ.α.)

Τοπικό σύμφωνο ποιότητας

σύμφωνα με άρθρο του 2016 και δηλώσεις πολιτικών της Περιφέρειας, η πρώτη απόφαση της υπό σύστασης αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας, θα είναι η δημιουργία και κατοχύρωση του σήματος «Βόρειο Αιγαίο» σε όλο τον κόσμο και σε όλα τα θεσμικά πεδία από την αιρετή περιφέρεια. Στο πλαίσιο αυτό θα υλοποιηθεί «Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας»

ανά νησί σαν αναπόσπαστο μέρος της «Αγροδιατροφικής Σύμπραξης», με σκοπό την προβολή του τοπικού προτύπου διατροφής, με προαγωγή των προϊόντων και με στρατηγικό στόχο την ισόρροπη και αειφόρο ανάπτυξη των νησιών μέσω της συνεργασίας τους με τοπικούς φορείς, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών.
Από τα Δημοσιευμένα Στοιχεία δεν φαίνεται να υπάρχει τρέχουσα δραστηριότητα.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Οι διαδικασίες ίδρυσης άρχισαν το 2017 .

Στις 22/3/2019 αναφέρεται ότι είχαν εκφράσει πρόθεση συμμετοχής 35 φορείς για συμμετοχή στην Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Από αυτούς, 7 είναι Δήμοι, 5 είναι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και Αγροτικές Συμπράξεις, 4 είναι Επιμελητήρια και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και 19 Νομικά και φυσικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια στον χώρο της αγροδιατροφικής αλυσίδας.

Πρόσφατα, στις 24/2/2021, δημοσίευμα σε κυκλαδίτικο μέσο αναφέρει ότι αναμένεται η έγκριση της συμμετοχής του Δήμου Άνδρου.

Φαίνεται ότι η Γεωγραφική Διασπορά στο Ν. Αιγαίο είναι σημαντικός παράγοντας της καθυστέρησης σύστασης της Σύμπραξης.

Από τα δημοσιεύματα, σκοπός της, η συνένωση των παραγωγικών δυνάμεων του τόπου για τη στήριξη του πρωτογενούς τομέα, η αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροδιατροφικών προϊόντων, η προβολή και προώθηση αυτών .

Στόχος της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, μέσω της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης, είναι:

– Να τονώσει τη διαπραγματευτική δύναμη των αγροτών-παραγωγών αγροτικών προϊόντων και να ενισχύσει τη λειτουργία των μηχανισμών εκείνων που θα διασφαλίσουν το δίκαιο μερίδιο για καθένα από τους εμπλεκόμενους στον πρωτογενή τομέα,

– Να ενημερώσει και ευαισθητοποιήσει το παραγωγικό δυναμικό της περιοχής μας αναφορικά με νέες ευκαιρίες ανάπτυξης , να δημιουργήσει πρόσφορο έδαφος για νέες δυναμικές καλλιέργειες και να συνεισφέρει προς την κατεύθυνση δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης αλλά και κινήτρων δυναμικής διασύνδεσης των επιχειρήσεων του αγροτικού τομέα με τους υπόλοιπους τομείς αιχμής της οικονομίας της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, όπως είναι ο τουρισμός και ο πολιτισμός.

– Να ενισχύσει την αποδυναμωμένη συνεργασία και κατανόηση ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς της αγροδιατροφικής αλυσίδας, με κυριότερο παράδειγμα τη δυσκολία διάχυσης της έρευνας από τους επιστημονικούς και ερευνητικούς φορείς προς τον παραγωγικό, μεταποιητικό και εμπορικό τομέα.

Στο πνεύμα αυτό, η «Αγροδιατροφική Σύμπραξη» αναμένεται να αποτελέσει την ομπρέλα κάτω από την οποία θα συστρατευθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς που έχουν έμπρακτο ενδιαφέρον αλλά και όφελος από τη ζητούμενη αναδιάρθρωση και επαύξηση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα.

Τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν, θα είναι πολλά και σημαντικά για τον ιδιωτικό τομέα (παραγωγούς, επιχειρήσεις, επιστημονικά και ερευνητικά εργαστήρια κ.λ.π.) και αφορούν κυρίως στην αύξηση της παραγωγικότητας, των πωλήσεων και των κερδών των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα, της εστίασης και του τουρισμού, όπως επίσης στην πρόσβαση στη γνώση και την καινοτομία που θα οδηγήσει στη βελτίωση του προφίλ

των επιχειρήσεων και στην καλύτερη προώθηση των ποιοτικών προϊόντων τους στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.

Από έρευνα σε τρέχοντα δημοσιεύματα δεν φαίνεται να υπάρχει δραστηριότητα του φορέα.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Οι διαδικασίες σύστασης και δραστηριοποίησης άρχισαν το 2013 μαζί με τις περισσότερες αντίστοιχες συμπράξεις αλλά δεν φαίνεται προς το παρόν σημαντική δράση.

Η προσπάθεια σύστασης και δραστηριοποίησης αποσκοπεί στην κατεύθυνση της πιστοποίησης και της ανάδειξης των τοπικών προϊόντων.

Κατά δηλώσεις από τον υπεύθυνο Αντιπεριφερειάρχη Βασίλη Ψαθά, ο οποίος έκανε και τη σχετική εισήγηση, θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη και την υποστήριξη του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας.

Κατά τις δηλώσεις :

« Πεποιθήσή είναι ότι σε ένα βιώσιμο παραγωγικό μοντέλο, πρωτεύοντα ρόλο έχει να διαδραματίσει η αγροδιατροφική μας παραγωγή, η οποία σήμερα ίσως αποτελεί την μοναδική ελπιδοφόρα προοπτική για την Ήπειρο.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη αποτελεί ένα φιλόδοξο εγχείρημα της Περιφερειακής Αρχής, που φιλοδοξεί να εκμεταλλευτεί τα ιδιαίτερα κοινωνικά, πολιτισμικά και παραγωγικά χαρακτηριστικά της περιοχής μας, που αποτελούν ταυτόχρονα και τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της, με στόχο την καταξίωση των ανθρώπων που ασχολούνται με αυτά.

Εξίσου σημαντικό ωστόσο, είναι το γεγονός πως κάτω από την ομπρέλα της Περιφέρειας Ηπείρου, πραγματοποιείται μία δυναμική σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, που προσδίδει κύρος στην εταιρία.

Θα αποτελεί τον συντονιστή μεταξύ των Δημόσιων υπηρεσιών της Περιφέρειας, της αγοράς και του ιδιωτικού τομέα ενώ θα είναι η εταιρία «ομπρέλα» για το καλάθι των προϊόντων και θα προωθήσει τα προϊόντα της Ηπείρου με απόλυτο σεβασμό στην τοπική παράδοση και στις ιδιαιτερότητες, σε απόλυτη συνεργασία με τις τοπικές αρχές.

Ο βασικός λόγος της σύστασης της εταιρίας είναι η προώθηση των αγροτικών προϊόντων της Ηπείρου.

- Δημιουργία ενός λογοτύπου και σήματος για τα προϊόντα της Περιφέρειας, δηλαδή θα γίνεται πιστοποίηση των προϊόντων, τα οποία έχουν αποκλειστικά Ηπειρωτική προέλευση με σκοπό την ανάδειξή τους.

- Συμμετοχή στις πρωτοβουλίες της Περιφέρειας για την πιστοποίηση προϊόντων με βάση τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προτείνεται εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο μέσω των μελών και του προέδρου της εταιρίας το οποίο θα έχει τετραετή θητεία. Η Περιφέρεια Ηπείρου θα έχει τρεις ή τέσσερις εκπροσώπους εκ των οποίων ένας θα είναι ο πρόεδρος της εταιρίας και θα συμμετέχει με ποσοστό έως 49% και πέντε εκπρόσωποι θα προέρχονται από τις κατηγορίες των συμμετεχόντων.

Η διάρκεια της εταιρίας θα είναι είκοσι έτη (20) και λύεται με την πάροδο της διάρκειας ή εάν επέλθει αδυναμία ως προς την εκπλήρωση του σκοπού της και ακολουθεί εκκαθάριση. Δεν είναι κερδοσκοπική και η ευθύνη των εταίρων περιορίζεται στο ποσό της εισφοράς και μόνο. Στην πρόσκληση της Περιφέρειας για την σύσταση της εταιρίας έχουν εκδηλώσει την επιθυμία τους να συμμετέχουν 55 φορείς.

Το κεφάλαιο της εταιρίας ορίζεται σε εξήντα χιλιάδες Ευρώ (60.000,00) διαιρούμενο σε 120 μερίδες των 500 Ευρώ. Το ποσό που αντιστοιχεί στην Περιφέρεια Ηπείρου ανέρχεται στις

είκοσι εννέα χιλιάδες τετρακόσια Ευρώ (29.400,00).

Η νομική βάση πάνω στην οποία θα στηρίζεται η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Ηπείρου είναι ο Ν. 3582/2010 Αρ.194 (Καλλικράτης), ο Ν.4015/2011 -Αρ.9 (Θεσμικό πλαίσιο συνεταιρισμών) και η με αρ.7/20/28-11-2012 απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής Περιφέρειας Ηπείρου με θέμα: "Δημιουργία εταιρίας με την επωνυμία Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Ηπείρου".

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Από τα παρατιθέμενα δημοσιεύματα φαίνεται ότι η Περιφέρεια Θεσσαλίας επενδύει στον γαστρονομικό τουρισμό.

«Μια μορφή τουρισμού στην οποία έχει επενδύσει πολλά η Περιφέρεια Θεσσαλίας –και φαίνεται να αποδίδει– είναι αυτή της γαστρονομίας, καθώς με στοχευμένες κινήσεις έχει καταφέρει να πλασάρει, εκτός από τις φυσικές ομορφιές της, και τα ποιοτικά της αγροτικά προϊόντα.

Η τουριστική φυσιογνωμία της Θεσσαλίας περιλαμβάνει κυρίως μικρές ξενοδοχειακές μονάδες, ξενώνες και τουριστικά καταλύματα (ενοικιαζόμενα δωμάτια) και αυτό εξυπηρετεί τον γαστρονομικό τουρισμό. Απουσιάζοντας οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, στις οποίες εφαρμόζονται πολιτικές all inclusive, όπου η ποιότητα των τροφίμων περνάει σε δεύτερη μοίρα, η συνεργασία τοπικών συνεταιρισμών (γυναικείων, αγροτικών ή ομάδων παραγωγών) με τουριστικές μονάδες είναι αρκετά επικερδής για όλους.

Δυστυχώς, σε κεντρικό επίπεδο φαίνεται να μην υπάρχει ένα στοχευμένο σχέδιο, με αποτέλεσμα η κάθε περιφέρεια να κινείται αυτόνομα.

Όσον αφορά στις στοχευμένες ενέργειες της Περιφέρειας Θεσσαλίας, αυτές επικεντρώνονται κυρίως στα πολλά τουριστικά καταλύματα που διαθέτει η περιοχή. Σύμφωνα με τον αρμόδιο Αντιπεριφερειάρχη, Θανάση Παιδή, «με τις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν κουζίνα και εστιατόριο, έχουμε συμφωνήσει να δημιουργήσουμε από κοινού (και σε συνεργασία με Συνεταιρισμούς) το καλάθι των θεσσαλικών προϊόντων, το οποίο θα προσφέρεται συσκευασμένο καθημερινά στα δωμάτια των επισκεπτών, έτοιμο προς κατανάλωση. Το ψωμί και γενικά τα αρτοποιημένα, το μέλι, το γάλα, το γιαούρτι, οι πίτες και τα φρέσκα φρούτα θα αποτελέσουν τον βασικό κορμό του καλάθιού, το οποίο θα αναπροσαρμόζεται και θα εμπλουτίζεται ανά περιοχή, με έμφαση στην τοπική κουζίνα και τα παραδοσιακά προϊόντα κάθε τόπου».

Η νέα αγροτική πολιτική (σ.σ. Αναφέρεται στην τότε «ΝΕΑ ΚΑΠ» και στο τότε σχεδιαζόμενο ΠΑΑ 2014-2020) επιθυμεί να ανταμείψει τον αγρότη για τα προϊόντα που προσφέρει και να εγγυηθεί για την διατροφική ασφάλεια, την ποιότητα και την ποικιλομορφία των προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος. Η νέα κοινή αγροτική πολιτική με κατεύθυνση την βιώσιμη και ανταγωνιστική γεωργία μέσα σε ένα ισχυρό πολιτικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο, έχει σκοπό να στηρίξει το αγροτικό εισόδημα, να βελτιώσει την ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές, να συμβάλει σε μια έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, και να βελτιώσει την διαπραγματευτική και ανταγωνιστική θέση των αγροτών.»

Επίσης, η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος αναμένεται να προκύψει με τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας, την καθετοποίηση της παραγωγής και την στήριξη της μεταποίησης, ώστε να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία των αγροτικών προϊόντων. Παράλληλα κίνητρα για την αγροτική ανάπτυξη θα δοθούν με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας σε όλο το φάσμα της αγροδιατροφικής αλυσίδας, από την αγροτική εκμετάλλευση μέχρι τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά.

Για την επίτευξη των παραπάνω αναφερθέντων στόχων η νέα ΚΑΠ (εκείνη την εποχή) στηρίζει και προωθεί τη δημιουργία νεοσυσταθεισών μορφών συνεργασίας όπως συμπράξεων, οργανώσεων, συσπειρώσεων, και δικτύων που θα αναβαθμίσουν την λειτουργία και την αποτελεσματικότητα ολοκλήρου του αγροτικού τομέα.

Κλειδιά για την επιτυχία του ανώτερου προγράμματος ήταν οι επτά άξονες αγροτικής ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ, για την περίοδο 2014-2020:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα.
2. Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στην γεωργία, την κτηνοτροφία, την δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές.
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και στήριξη της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές.
4. Βελτίωση και οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων.
5. Διατήρηση, αποκατάσταση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και την δασοπονία.
6. Αποδοτικότερη χρήση των πόρων σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και στην κλιματική αλλαγή.
7. Ενίσχυση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου μέσω της βελτίωσης του ανθρώπινου δυναμικού και της ποιότητας ζωής.

Στο περιεχόμενο των κυρίων αξόνων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης αναφέρονται οι προτάσεις που αφορούν άμεσα την οργάνωση της αγροδιατροφικής αλυσίδας στη χώρα μας. Σε αυτές τις προτάσεις θα πρέπει να βασίζονται και οι ενέργειες της Περιφέρειας Θεσσαλίας για σύσταση μορφών συνεργασιών (Αγροδιατροφική Σύμπραξη - σύμφωνα ποιότητας - δημοπρατήριο) με την συμμετοχή των συλλογικών Αγροτικών οργανώσεων της περιφέρειας Θεσσαλίας, φορέων μεταποίησης και εμπορίας του αγροτικού τομέα, ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων.

Οι καινοτόμες αυτές δικτυώσεις έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν την διάθεση των αγροτικών προϊόντων των μελών τους, να σταθεροποιήσουν την παραγωγή και την τροφοδοσία των αγορών με πιστοποιημένα αγροτικά προϊόντα ποιότητας και να ικανοποιήσουν μετέπειτα το ενδιαφέρον των διεθνών εμπορικών δικτύων και αλυσίδων, να ενισχύσουν τις εξαγωγές με έξυπνες στρατηγικές εξαγωγικού μάρκετινγκ και να ενεργοποιήσουν την Αγροτική εκπαίδευση και έρευνα στην περιφέρεια Θεσσαλίας.

Επίσης, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη θα λειτουργεί και σαν δεξαμενή καινοτόμων ιδεών και μεταφοράς τεχνογνωσίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων, την καταπολέμηση του παραεμπορίου και των τυχών ελληνοποιήσεων εφαρμόζοντας μοντέρνες τεχνικές ιχνηλασιμότητας, διερεύνηση της εξωστρέφειας των προϊόντων και των τάσεων των εγχώριων αγορών, ώστε να προτείνονται επικαιροποιήσεις του καλλιεργητικού πλάνου της περιφέρειας Θεσσαλίας σε αυτό που ζητά η αγορά.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ

Η μακριά παράδοση και οι αυξανόμενες τουριστικές ροές σε συνδυασμό με το βαθύ αγροτικό χαρακτήρα της Περιφέρειας Αν. Μακ.-Θράκης είναι προφανές ότι αποτελούσαν κατάλληλο υπόστρωμα για την ίδρυση και δραστηριοποίηση μιας Αγροδιατροφικής Σύμπραξης. Η προσπάθεια άρχισε το 2013 και εντάθηκε το 2018 όπως φαίνεται και από τα σχετικά δημοσιεύματα .

« Με διαρκώς αυξανόμενη ... τουριστική κίνηση στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης τους θερινούς μήνες, με τουρίστες από τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, τη Σερβία, τη

Τουρκία, τη Ρωσία, τη Γερμανία και πολλές άλλες χώρες, ο Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού, Κωνσταντίνος Αντωνιάδης, θεωρεί πολύ σημαντική την προώθηση των αγροτικών προϊόντων της ΠΑΜ-Θ στους τουρίστες και παραπέμπει στην πρωτοβουλία του αείμνηστου περιφερειάρχη Γιώργου Παυλίδη, για τη διοργάνωση της 1ης Θρακομακεδονικής Συνέργειας, που σκοπό είχε τη σύνδεση του αγροδιατροφικού τομέα με τις επιχειρήσεις εστίασης, καθώς επίσης την ενδυνάμωση της περιφερειακής καταναλωτικής συνείδησης. «Βασική επιδίωξη της ήταν να γνωριστούν μεταξύ τους οι παραγωγικοί τομείς για να συνδιαμορφώσουν πλάνο συνεργασίας και να γίνουν πρεσβευτές της Θρακομακεδονικής κουζίνας. Στόχος ήταν η πραγματική στήριξη των εξαίρετων τοπικών προϊόντων, των αγροτικών κτηνοτροφικών και μεταποιημένων τροφίμων και ποτών, των τοπικών επιχειρήσεων για την ανάπτυξη της περιφερειακής οικονομίας». Σημειώνει ότι στην τελευταία Συνέργεια (3η) ανταποκρίθηκαν τοπικές επιχειρήσεις όλης της περιφέρειας και έγιναν 60 συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων του παραγωγικού τομέα και επιχειρήσεων πώλησης προϊόντων κι εστίασης.»

«Στόχος είναι η Αγροδιατροφική Σύμπραξη, μια εταιρεία αστική, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, προκειμένου να υπάρξει πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων. Θα αναλάβει να καταγράψει, να ομαδοποιήσει και να προωθήσει τα τοπικά μας προϊόντα στις αγορές του εξωτερικού». Ως προς το ζητούμενο, που είναι να συνδεθούν τα τοπικά προϊόντα με τους εστιάτορες και τους ξενοδόχους, ο κ. Αντωνιάδης υποστηρίζει ότι απαιτείται χρόνος, ενώ υπάρχουν και προβλήματα που σχετίζονται με την ποσότητα των ντόπιων προϊόντων, αλλά και ανταγωνισμός σε επίπεδο τιμών».

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Πελοποννήσου εμφανίστηκε με ιστοχώρο και σελίδα στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (FB) το έτος 2014 και είχε επίσης από μια ενημέρωση το έτος 2015 και το 2016. Έκτοτε και μέχρι τη διεξαγωγή τη παρούσας έρευνας δεν παρατηρείται κάποια δραστηριότητα. Ο εταιρικός ιστοχώρος είναι ανενεργός.

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Από την διαδικτυακή έρευνα προέκυψε ότι η Περιφέρεια Αττικής έχει λάβει την απόφαση και προχωρά στην συγκρότηση της δικής της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης .

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ειδικά Χαρακτηριστικά

Η Αγροδιατροφική σύμπραξη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συστήθηκε με το πρώτο κύμα αντίστοιχων ιδρύσεων και ακολούθησε τον δικό της χαρακτηριστικό δρόμο στο σύμπλεγμα, προσαρμοσμένο στις ιδιαιτερότητες της Περιφερειακής Αγροδιατροφικής Οικονομίας.

Κύριο χαρακτηριστικό των απαρχών της ήταν η επιλογή συμμετοχής τόσο της ίδιας της Περιφέρειας στη Διοίκηση και το Μετοχικό Κεφάλαιο, όσο και εκπροσώπων της Τοπικής και καθ' ύλην Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας (Δήμοι και Επιμελητήρια) πέρα από την ελεύθερη συμμετοχή ιδιωτικών επιχειρήσεων κάθε τύπου που δραστηριοποιούνται με έδρα ή

εγκαταστάσεις στην Περιφέρεια.

Άλλο ειδικό χαρακτηριστικό είναι η «ιδιοκτησία» (sponsorship) της Σύμπραξης από την Περιφέρεια. Σημειώνεται ότι από την παρακολούθηση της ίδρυσης και εξέλιξης, η Σύμπραξη φαίνεται να απολαμβάνει τόσο το ενδιαφέρον όσο και την ενίσχυση των Περιφερειακών Αρχών διαρκώς και με συνέχεια. Στα παραπάνω πλαίσια εξασφαλίστηκε επιχορήγηση σε ετήσια βάση για την κάλυψη πάγιων αναγκών της σύμπραξης από τον Περιφερειακό Προϋπολογισμό.

Κρίσιμο στοιχείο των διαδικασιών ίδρυσης ήταν μια εκστρατεία ενημέρωσης των υποψήφιων μελών και της τοπικής κοινωνίας βασισμένη στις ιδιαιτερότητες της Γεωγραφίας της Περιφέρειας. Για τον σκοπό αυτό έγιναν από δύο κύριες παρουσιάσεις της πρωτοβουλίας σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα (Νομό) μία στο Δημοτικό Μέγαρο και μία στο αντίστοιχο Επιμελητήριο.

Για να αναλυθεί επαρκέστερα η ιδέα, ανατέθηκε σε ανεξάρτητο μελετητικό γραφείο συμβούλων του Αγροδιατροφικού Τομέα η διαδικασία της διοργάνωσης της ενημερωτικής εκστρατείας μαζί με την ολοκλήρωση του καταστατικού και την προσέλκυση μελών.

Ανάλυση Επικοινωνιακού Υλικού

Η Αγροδιατροφική ΣΣΕ όπως περιγράφεται από το δικό της δημοσιευμένο υλικό ιδρύθηκε και συνεχίζει να αναπτύσσεται, με ποικίλη μεν, στοχευμένη δε, δραστηριότητα στα πλαίσια του δεδομένου εξωτερικού περιβάλλοντος και των διατιθέμενων πόρων. Το επίπεδο ανάπτυξης του φορέα μπορεί να χαρακτηριστεί:

1. Ανεπτυγμένο, ακολουθώντας τις προϋπάρχουσες Συμπράξεις Κρήτης και Κεντρικής Μακεδονίας.
2. Ποικίλο μια και ασχολείται με πολλές από τις καταστατικές επιδιώξεις της από την αρχή της ίδρυσής της.
3. Δυναμικό μια και ενσωματώνει διαρκώς νέες δραστηριότητες.

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (ΑΣΣΕ) είναι μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία η οποία ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ως μια κοινοπραξία μεταξύ φορέων του Δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα οι οποίοι δραστηριοποιούνται γύρω από την αγροδιατροφική αλυσίδα.

Η ΑΣΣΕ έχει ως βασικό σκοπό την ανάδειξη του αγροδιατροφικού κλάδου της Στερεάς Ελλάδας καθώς και την τεκμηρίωση και προώθηση, των τοπικά παραγόμενων προϊόντων. Επίσης, παρέχει συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στις επιχειρήσεις του πρωτογενούς και του μεταποιητικού τομέα της Περιφέρειας.

Μεταξύ των μελών της συγκαταλέγονται Δήμοι από τις πέντε (5) Περιφερειακές Ενότητες της Στερεάς Ελλάδας, Εμποροβιοτεχνικά Επιμελητήρια, Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, συλλογικά επαγγελματικά όργανα και ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Όραμα και Αποστολή

Όραμά της ΑΣΣΕ είναι να δημιουργήσει και να προσφέρει στην παγκόσμια αγορά τροφίμων & ποτών ένα “παράθυρο γνώσης” των αγροδιατροφικών προϊόντων που παράγει και προσφέρει ο ευλογημένος τόπος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, αλλά και να βοηθήσει να ανυψωθούν τα προϊόντα αυτά στο υψηλότερο “σκαλοπάτι” της διεθνούς γαστρονομίας, στη θέση που πραγματικά τους αξίζει.

Αποστολή της ΑΣΣΕ είναι να παρέχει στις επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού κλάδου της Περιφέρειας όλα τα σύγχρονα προωθητικά εργαλεία, τους υποστηρικτικούς μηχανισμούς αλλά και την επιστημονική και επαγγελματική τεχνογνωσία που χρειάζονται για να ανταπεξέλθουν στις υψηλές απαιτήσεις της παγκοσμιοποιημένης αγοράς.

Σκοποί:

- Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας εξυπηρετεί αποκλειστικά και μόνο κοινωφελείς σκοπούς με άμεσα επωφελούμενους τις επιχειρήσεις και τους παραγωγούς του αγροδιατροφικού κλάδου της Στερεάς Ελλάδας αλλά και «συγγενικούς» κλάδους, όπως ο χώρος της εστίασης και του τουρισμού.
- Βελτίωση της αναγνωρισιμότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων
- Ανάδειξη και διάδοση της τοπικής και μεσογειακής διατροφής
- Τεκμηρίωση, υποστήριξη και προώθηση του «Καλαθιού» των Προϊόντων της Περιφέρειας
- Ελαχιστοποίηση της απόστασης μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών
- Ενθάρρυνση της εξωστρέφειας των αγροδιατροφικών επιχειρήσεων
- Ανάπτυξη συνεργειών μεταξύ των κλάδων αγροδιατροφής, τουρισμού & εστίασης

Δράσεις

Η Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας παρέχει μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών, με την οργάνωση, συντονισμό και υποστήριξη δράσεων στους τομείς της προώθησης και τεκμηρίωσης προϊόντων, επαγγελματικής επιμόρφωσης, έρευνας αγοράς, αλλά και εκπαίδευσης του καταναλωτικού κοινού. Επίσης, η εταιρία δρα ως ο αιτών φορέας υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων προώθησης εξαγωγών και καινοτομίας.

Οι κύριες δράσεις του οργανισμού μέχρι σήμερα είναι:

- Συμμετοχή σε πάνω από 40 εκθέσεις και φεστιβάλ τροφίμων και ποτών
- Πλήρης υποστήριξη σε 185+ εκθέτες
- Διοργάνωση 15 ημερίδων και σεμιναρίων επαγγελματικής επιμόρφωσης
- Εκπροσώπηση τοπικών παραγωγών σε 5 εκδηλώσεις διεθνούς κύρους
- Οργάνωση και συντονισμός 3 ερευνητικών έργων
- Αιτών φορέας σε 3 συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα προώθησης, εκπαίδευσης και καινοτομίας

Ειδικά και Καινοτομικά Χαρακτηριστικά

- Συμμετοχή θεσμικών φορέων Τ.Α. και Επιμελητηρίων, Συλλογικότητες κ.λ.π.
- Ύπαρξη Επιστημονικού Συμβουλίου που δεν συναντάται σε πολλές από τις υπάρχουσες Συμπράξεις. Το συμβούλιο έχει προβλεφθεί ολιγομελές από τις επιστημονικό προσωπικό ερευνητικών κέντρων ώστε να δίνει κατευθυντήριες γραμμές στον οργανισμό.
- Καινοτομίες σε οργανωτικά θέματα
- Κατά την σύσταση έγινε ειδική πρόβλεψη τοπικών συναντήσεων (κατά ΠΕ) ώστε να γίνει αντιληπτή η φύση της Σύμπραξης και να εμπεδωθεί η έννοια στην συνείδηση των τοπικών παραγόντων. Συμμετείχαν Δήμοι, Επιμελητήρια, Συλλογικά Σχήματα
- Ομοσπονδίες / Οργανώσεις / Σύλλογοι, Συνεταιρισμοί.
- Επικοινωνιακά, μέσω του ιστοχώρου, προβάλλεται η Αγροδιατροφική Σύμπραξη σε άμεση συσχέτιση με την Αγροδιατροφική Ταυτότητα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Τεχνικά αυτό επιτυγχάνεται με χάρτες προϊόντων, παραγωγών και σημείων (Παρατηρείται συγκέντρωση των αναρτημένων σημείων πώλησης στην έδρα της Αγροδιατροφικής).
- Υπάρχουν πλούσιες και ενημερωμένες σελίδες Δραστηριοτήτων, Νέων και Αρθρογραφίας.
- Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην προβολή των ίδιων των προϊόντων και των επιχειρήσεων με παρουσίαση ετικέτας αλλά και θέσης σε διαδραστικό χάρτη.

-
- Δημιουργήθηκε 'Ενημερωτικός Οδηγός για την ανάδειξη της Θρεπτικής καθώς και της Ιστορικής Αξίας των Τοπικών και Παραδοσιακών προϊόντων της Περιφέρειας'.
 - Προβλέφθηκε ειδικός χάρτης επισκέψιμων μονάδων.
 - Επίσης, η καινοτομική πρωτοβουλία Agora-Central Greece απευθύνεται σε επαγγελματίες και κοινό για να τους παρουσιάσει τα προϊόντα της περιοχής. Αποτελεί υπηρεσία προς τα μέλη και τους ωφελούμενους παραγωγούς. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό η αμεσότητα και η ευκολία για τον χρήστη του ευρετηρίου Προϊόντων και Παραγωγών.

<https://agoracentralgreece.gr/product-category/meli/>